

Lesz-e újabb
közigazgatási
reform?

4 – 8. oldal

Népszámlálás 2021

9 – 11. oldal

VIA CARPATIA:
lezárul egy
időszak

12 – 14. oldal

www.onkormanyzas.sk

X. ÉVFOLYAM 2. SZÁM, 2020. Július

ÖNKORMÁNYZATI SZEMLE

Covid-19

2020

15 - 55. oldal

A koronavírus-járvány hatása az önkormányzatokra

Tartalom

Lesz-e újabb közigazgatási reform?	4
Először lesz integrált népszámlálás	9
Kisprojekt alap: lezárul egy időszak	12
Térdre kényszerített önkormányzatok?	15
Komárom	19
Izsa	21
Bős, Felbár	22
Vezekény	25
Dunasápújfalú	27
Réte	29
Nádszeg	32
Kamocsa	34
Szímő	37
Muzsla	40
Pográny	43
Lévai-járás	46
Bodroghöz	51
Segítséget kérnek az önkormányzatok	54
Megszelöltetett valóság	55
Zétény községben tűzvész pusztított	56
Dercsika	59

vesničko má středisková*

A Pénzpolitikai Intézet 2020-2023-as stratégiai tervezetének felülvizsgálata sok érdekes részletet árul el a kormányzat törekvéseiről. Az államháztartás egyensúlyának alakulásáról, a várható takarékosági intézkedésekről, ami nem csupán a világválság okozta válság és gazdasági visszaesés számlájára írható, s nem pusztán annak korrekcióját szolgálja. Reformok olyan sora következhet, amely önkormányzatainkat és népcsoportunkat sok szálon érinteni fogja.

A tervezet „Az önkormányzatok át-szervezésének optimalizációja” címet viselő fejezete szerint egy új területi közigazgatási modell 64 – 396 millió euró megtakarítást hozna évente úgy, hogy források szabadulnának fel általa, miközben az önkormányzati szolgáltatások minősége javulna. Ennek értelmében az új stratégia „olyan területi-közigazgatási reformot javasol, melyben az aprófalvak igazgatása nagyobb egységekben központosulna”. Rövidtávon pedig úgynevezett mikrorégiókban. Az utóbbi intézkedés bevezetése időt vesz igénybe, a kormány úgy számol, hogy leghamarabb a helyhatósági választásokat követően, tehát 2023-ban mutatkozhat majd meg a várt megtakarítás is.

A községek kétharmadából már most is utaznia kell a lakosságnak az anyakönyvi hivatalba, tehát a kormány azzal számol, a reform első lépése nem ütközne nagyobb ellenállásba, hiszen az anyakönyvi hivatalok viszonylag egyszerűen elérhetők számukra, s ekkor még csak az ügyintézés koncentrálsáról lenne szó. Az új területi-közigazgatási reform viszont már rázóssabb. A jelentősebb megtakarítással járó „vonzáskörzetek” vagy „mikrorégiók” – magyarul: új helyi önkormányzati egységek (municipiumok) – központjai ugyanis olyan városok lehetnének, ahová sokan ingáznak dolgozni, iskolába vagy egyéb szolgáltatások igénybevétele végett. Az ilyen központosítás pedig a kisebb települések identitásvesztésével járna együtt. A magyarok területen kétszeresen is. A helyi anyagi forrásokat a központi település kapná meg, a döntést a településrészek fejlesztéséről, az oktatási, kulturális és szociális intézményeik fenntartásáról a mikrorégiós „központ” hozná meg, ami ismerős lehet számunkra a múlt század hetvenes-nyolcvanas éveinek központosítási gyakorlatából, a fejleszhetetlen, halálra ítélt falvak sorsából.

Hogy ténylegesen milyen reform van készülében, nem tudjuk. A parlament asztalán fekvő stratégiai anyag homályos utalása, hogy „a jelenlegi falvak képviselőit figyelembe vennék az új önkormányzati egységekben is, és a felszabaduló pénzüsszegek kötődnének azokhoz a területekhez, ahonnan a hatékonyabb igazgatás érdekében elvonásra kerültek”, nem sok jóval kecsegtet. Különösen annak a fényében nem, hogy az intézkedési csomag a regionális oktatást „racionalizációját” is előírnyozza. Az iskolahálózat 25 százalékát kitevő kisiskolák összevonásával számol, az olyan helyeken főként, ahol 5 km-s körzetben van más iskola, mert ezzel legalább 15 millió eurót lehetne évente megtakarítani a személyi kiadásokon...

A vegyes lakosságú területek speciális helyzetéről, a nemzetiségi iskolák jövőjéről nincs szó az intézkedési csomagban. Utalás sincs rá. Jelzésnek ez is beszédes.

Kérdés: némák maradunk-e, vagy elkezdjük a tényleges érdekvédelmi munkát...

Öry Péter

Lesz-e újabb közigazgatási reform?

Farkas Iván Muzsla község polgármestere, Nyitra megyei képviselő, a Magyar Koalíció Pártja nevében még a Dzurinda-kormány idején részt vett a közigazgatási reform előkészítésében. 2002 – 2004 között Szlovákiában alapos, részletekbe menő közigazgatási reform valósult meg. - emlékezik vissza az közel két évtizeddel ezelőtti eseményekre Farkas Iván. „Mivel Mikuláš Dzurinda 2. kormányzati időszakában a parlament önkormányzati és közigazgatási bizottságában dolgoztam, testközelből figyelhettem a reform egyes fázisait. Sőt, egyes részleteiben a történések sűrűjébe kerültem, aktívan formálhattam egy-egy megoldást.”

Mi minden változott meg a reform idején? Hogyan alakult át a hatáskörök?

Az első lépcsőben, 2002. júliusától az államigazgatástól a helyi önkormány-

zatok hatáskörébe lettek átruházva az óvodák, az alapiskolák, az építésügyi hivatalok és egy sor más hatáskör. A frissen létrejött megyei hatáskörbe kerültek a középiskolák, a kulturális intézmények jelentős hányada, a szociális intézmények jelentős része, az egészségügyi intézmények egy része, a regionális fejlesztés, a regionális közlekedés egy-egy szelete, a II. és a III. osztályú közutak. Van, ami eredeti önkormányzati hatáskörbe, más átruházott állami hatáskörbe került.

A második lépcsőben, 2004-ben megszűntek az állami kerületi hivatalok és a kettős hatáskörben levő állami járási hivatalok. Helyettük létrejött az egyes szaktárcák hatáskörében levő regionális államigazgatás, a speciális körzeti hivatalok hálózata. Ekkor sikerült ki-harcolni, hogy Párkányban 2005.január 1-től megnyílhatott az önálló, általános állami körzeti hivatal, létrejött a párkányi államigazgatási körzet.

Immár minden község, minden megye előreláthatóan tájékozott a tekintetben, mekkora „részdó”-bevételekre számíthat a következő évben. Emiatt pontosan meghatározhatja költségvetésének bevételi oldalát.

Egy évtizeddel később valósult meg a pénzügyi decentralizáció. Mit értsünk ezalatt?

2014-ben egy rendkívül fontos reformlépés is megvalósult a harmadik lépcsőben, a pénzügyi decentralizáció. A helyi és a megyei önkormányzatok legfőbb bevételi forrása, a visszajuttatott „részdó” egyetlen adónemre, a személyi jövedelemadóra (SZJA) lett építve, ami hosszú távon rendkívül jó döntésnek bizonyult. Hiszen az SZJA adóbevételei növekedtek, növekednek

hat a következő évben. Emiatt pontosan meghatározhatja költségvetésének bevételi oldalát. Ami korábban felért egy lutrival. Mivel az adóbevételt az adóhivatal közvetlenül továbbítja a településeknek és a megyéknek, ezáltal egy korábbi gond is orvosolva lett: az önkormányzatok legfőbb, eredeti bevételei le lettek választva az állami költségvetésről.

Az MKP színeiben Ön is részt vett a reform előkészítésében, milyen tanácsokkal, ötletekkel?

Két komoly eredményt is elértünk a tárgyalások folyamán a felelős tárcavezetőkkel, a kormánytagokkal a koalíciós tanács ülésein. Egyrészt, az ezer lakostól kevesebb és az ötszáz lakostól kevesebb települések a mainál jóval kevesebb fejpénzt kaptak volna az eredeti javaslatban foglaltak alapján óvodásaira, nyugdíjasaira és produktív korú lakosaira. Sikertől korrigálnunk, a lineáris folyamat helyett enyhe logaritmikus jelleggörbét javasoltunk a fejpénzeknél, amit partnereink elfogadtak. Vagyis mindkét település-kategóriában a községek a javasolt helyett több fejpénzt kaptak, kapnak. Hiszen az eredeti javaslatba már be volt kódolva a települések összevonása, pénzügyileg is ki akarták éhezteni a kisebb falvakat ....

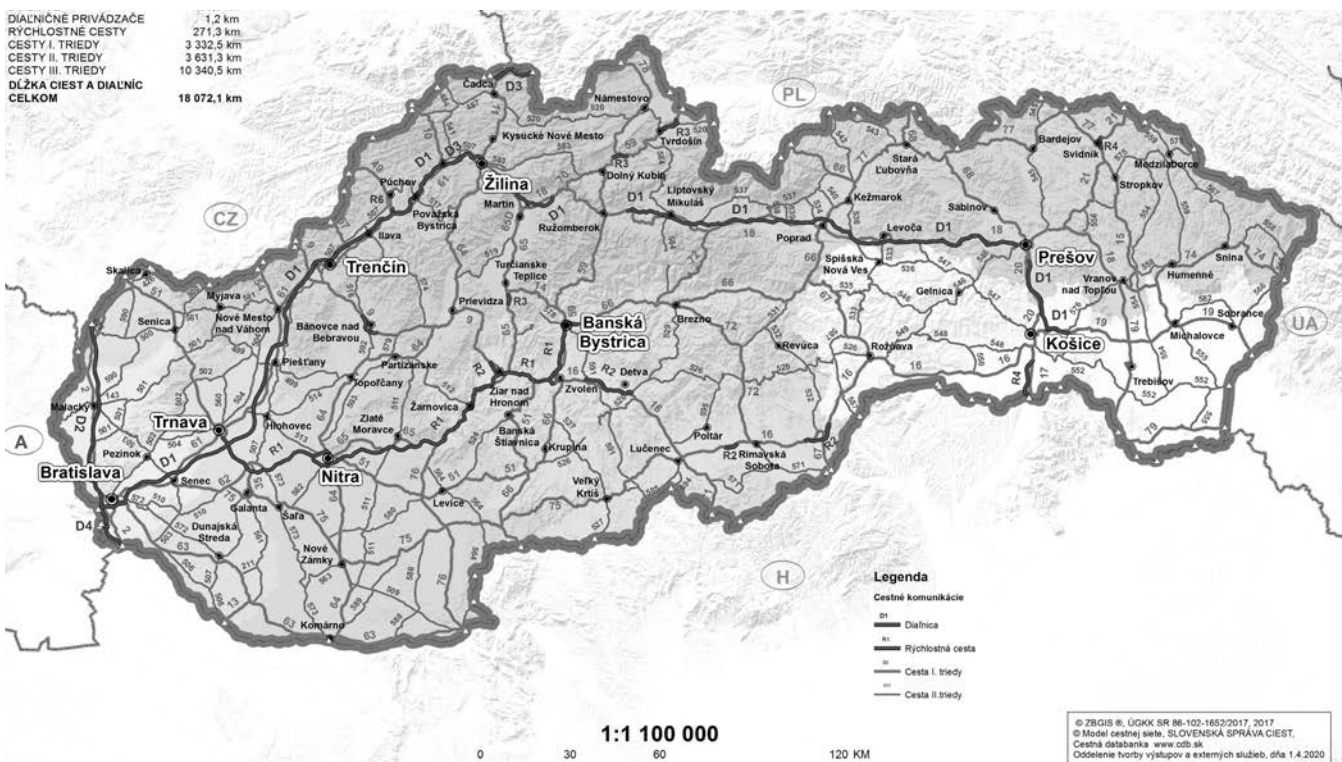
A másik eredményünk: kivédjük a hírhedt tengerszint feletti magasság együtthatójának súlyos módosítását, amellyel temérdek forrást akartak a 256 m alatti településekről az ennél magasabb településekre juttatni. Ám e javaslat a pénzügyminiszter fiókjában maradt. A 2006-os parlamenti választást

követően, amikor az MKP ellenzékbe kényszerült, az új pénzügyminiszter, Ján Počiatek első lépése volt a tengerszint feletti magasság együtthatójának súlyos és számunkra rendkívül káros módosítása. Ezzel 2007-ben 33 millió euró vándorolt délről a 256 m feletti településekre, koholt indokok alapján. Azóta évről-évre több, ma már 65 millió eurónyi forrás évente. Ez a döbbenetes hátrányos megkülönböztetés azóta sem szűnt meg. Az MKP lassan tíz éve parlamenten kívüli párt, de e témának azóta sem volt gazdája. Itt az ideje, hogy e szegyénteljes forrás-átcsoportosítást megszüntessük, megváltoztassuk az együttható negatív hatását.

A Dzurinda-kormány idején szóba került a települések összevonása is.

A közigazgatási reform utolsó, negyedik lépését, a települések összevonását mi, az MKP blokkoltuk a kormánykoalícióban. Nekünk köszönhetik a polgármesterek, a helyi önkormányzatok, hogy a mai 2927 önkormányzat helyett 15 éve nem lett 300 vagy 600 önkormányzat, mint ahogyan azt az akkori közigazgatási kormánybiztos elképzelte egy korábbi skandináv reform alapján. Nekünk köszönheti kétezer község lakossága, hogy településük máig él és virul. Önállóan, függetlenül hozhat döntéseket. Nem másoktól függ, nem másoktól döntik el, mi történjen a községben, mi valósuljon meg és milyen legyen a fejlődés iránya. A települések önállósága, autonómiája számunkra alapvetés volt akkor is és ma is az. Az önkormányzatiság programunk egyik alap pillére.

évente a legnagyobb ütemben. Immár minden község, minden megye előreláthatóan tájékozott a tekintetben, mekkora „részadó”-bevételre számít

Egy igazi, alapos reformot végre kellene itt hajtani: a mai torzszülöttek helyett a természetes régiókkal megegyező megyehatárokat és azok megyei önkormányzatát kellene végre létrehozni.

A parlamenti választásokat megelőző kampányban is szinte minden párt foglalkozott a közigazgatási reformmal. Ne térjünk ki pártokra, de egy írásában Ön is elemezte, például a megyék fontosságát.

A megyei önkormányzatoknak megvan a létjogosultsága. Ám egy igazi, alapos reformot végre kellene itt hajtani: a mai torzszülöttek helyett a természetes régiókkal megegyező megyehatárokat és azok megyei önkormányzatát kellene végre létrehozni. Ne feledjük, egy képzeletbeli államigazgatási-önkor-

mányzati tengelyen mi, az MKP-ban egyértelműen az önkormányzatiság megerősítésének és az államapparátus fokozatos lebontásának voltunk és vagyunk a hívei. 1998–2010 között, amikor a kormánykoalíció tagja volt az MKP, majd később parlamenti párt, folyamatosan gyengítettük az államigazgatás hatásköreit, megerősítettük ezzel a megyei és a helyi önkormányzatok mozgásterét, kompetenciáit.

Az egyik párt (nem jutottak be a parlamentbe – szerk.megj.) megszüntette volna a megyei önkormányzatokat, összevonták volna a településeket, a központi településen létrehozták volna a helyi önkormányzatot. Vagyis: erőteljes központosítást hajtottak volna végre, azzal az indokkal, hogy mindezzel a jelentős regionális különbségeket szeretnék megszüntetni.

Milyenek az Ön tapasztalatai?

Nyitra megyében, a szlovák koalíció

széthullását követően, 6 éve elértük, hogy a megyei fejlesztési és fenntartási források területileg egyenlően kerültek, kerülnek elosztásra a megye északi és déli régiói, járásai között. Mert minden régióknak, választási körzetnek, járásnak a képviselői ott ülnek (igazságos területi elosztásban) a megyei önkormányzat padsoraiban. Mi döntünk, nem mások döntenek helyettünk. Így van ez Nagyszombat megyében és a további déli megyékben is. 2002-ig kerületi szinten államigazgatás volt, egy személyben a kerületi előljáró volt felelős mindenért. Nem volt önkormányzata, nem voltak képviselői a kerület minden szegletéből.

Nagyon fontos, hogy a regionális fejlesztésre szánt forrásokat és döntéseket ne Pozsonyban, a központban határozzák meg. A forrásokat utalják regionális, megyei hatáskörbe és a regionális fejlesztésről szóló döntésekkel ruházzák fel a megyei önkormányzatokat. A szubszidiaritás elve alapján.

megvalósuló kommunális reformhoz, a települések összevonásához nem járultunk hozzá. Ebből hatalmas konfliktus lett, ám látni kell, ha az MKP azt akkor jóváhagyja, 15 éve csupán 300 vagy 600 önkormányzat lenne Szlovákiában. Minimális megtakarítást elérve, ám a községi hivatalok és a helyi szolgáltatások elérhetőségét jelentősen megnehezítve a polgárok, a vállalkozók és a gazdák számára. Nekünk köszönhetik a polgárok, a polgármesterek, az önkormányzatok, hogy az akkori, skandináv minta alapján előkészített neoliberais települési reform, amely a helyi önkormányzatok akár 90 százalékának megszűnését okozta volna, nem valósult meg. Nekünk köszönheti több, mint kétezer község lakossága, hogy településük máig él és virul. Önállóan, függetlenül hozhat döntéseket. Nem másoktól függ, nem másoktól döntenek el, mi történjen a községben, mi valósuljon meg és milyen legyen a fejlődés iránya. A települések önállósága számunkra, az MKP-ben alapvetés volt akkor is és ma is az. Az önkormányzati programunk egyik alap pillére.

Mit lehet tudni a pontos tervekről?

Nagyjából ugyanaz a szakmai csapat, vagy hasonló, mint az akkori, ma nem tudjuk milyen mértékű összevonást készített elő. Csupán annyi szivárgott ki, hogy a 3 ezer lélekszámú és ettől nagyobb települések státusza marad változatlan. A többieket összevonják, ami Szlovákia 2.927 településéből 2.540 települést érintene. Sőt, a járvány okozta gazdasági válságra reagálva, a helyi és a megyei önkormányzatok adóbevételeinek rendszerét is megreformálják. A 2022-ben esedékes önkormányzati választás már valószínűleg az új struktúrában valósulna meg.

Nem igazán jó hírek ezek a déli járások polgárai és önkormányzatai számára, hiszen délen zömében kis települések találhatók, amelyeket a települési reform súlyosan érintene. Kistérségi megállapodások hiányában meg nem értést, akár helyi konfliktusokat, ellenállást okozhatna. Minimális megtakarítás elérését tenné lehetővé, ám a községi hivatalok és a helyi szolgáltatások elérhetőségét jelentősen megnehezítené a polgárok, a vállalkozók és a gazdák számára. Emellett a déli régiókban található kis települések szerkezetének számos előnye van: kulturális, hagyományörző, muzeális, etnográfiai, településszerkezeti értékeket hordoz magában. Nagy kár lenne tönkre tenni.

A kampány alatt ismét szóba került települések összevonása is. Tudjuk, mi volt a választási kampányban, tudjuk, ki kerültek be a kormányba. A kormány program mit fogalmaz meg a közigazgatással kapcsolatban?

A kormányprogramba csupán két mondatból álló passzus került be arról, hogy a kormány megvizsgálja a közigazgatás átalakításának lehetőségét, szükségességét és erre külön szakmai bizottságot állít. Ám a napokban kormányzati körökből kiszivárgott: a kormánypartok össze akarják vonni a közepes és kis községeket úgy, hogy csupán a 3 ezer lélekszámú és ennél nagyobb községek státusza maradjon változatlan.

A folyamat szorgalmazója a Szlovákiai Városok Uniója (ÚMS – Únia miest Slovenska), amelynek lobbistái a jobboldali, liberális pártok szakmai holdudvarába ékelődtek, jóval a parlamenti választások előtt. Így azok sikere esetén várható volt, hogy a közigazgatási re-

form, azon belül a települések összevonása megvalósul. Erre figyelmeztettem a választások előtt. Ezen felül, az ÚMS szakmai csapatába azok is beékelődtek, akik a 2002–2004 között lezajlott közigazgatási reformért feleltek. Abban az időben, a kormánykoalíció tagjaként, a széles körű közigazgatási reform keretében az MKP-ben hozzájárultunk az óvodák és alapiskolák településekre való átruházásához, a középiskolák megyékre való átruházásához, a közös építészeti hivatalok létrehozásához – ezeket nemcsak a mai kormány megszünteti, alaposan megnehezítve ezzel a polgárok hozzáférhetőségét az ilyen jellegű szolgáltatásokhoz – a pénzügyi decentralizációhoz és a járási hivatalok ágazati regionális állami hivatalokra való felosztásához. Sőt, e súlyos reformlépések közepette számos olyan módosítást javasoltunk, amelyek a regionális államigazgatást, a községek, ezen belül a kis települések javára születtek meg. Azonban a folyamat utolsó fázisában

A Smer kormányzása idején milyen stratégiákat követtek közigazgatási reform címén?

Mint említettem a 2004. évi széles körű közigazgatási reform óta tovább él és fejlődik a 2.927 település, helyi önkormányzat. Önálló, senkitől sem függő döntéseket hozhatnak.

Azóta volt egy következő kísérlet, a községek összevonására. Mégpedig a 2012. évi parlamenti választást követően, amikor a Smer önmaga kormányzott. Robert Kaliňák, akkori belügyminiszter beharangozta az ESO elnevezésű közigazgatási reformot, amelynek néhány eleme megvalósult, például a széles nyomtávú, integrált állami járási hivatalok létrehozása, ezen belül klienscentrumok létesítése. Ám a községek összevonását - noha eltervezte - nem tudta végrehajtani, mert a Smer több száz polgármestere összefogott és ellenállt. A polgárok, a községi hivatalok hozzáférhetősége érdekében.

Ma tehát nincsenek, akik a pártokon belül, a koalíción belül a községek összevonását politikai síkon megakasztanák. A települési reform, a községek összevonásának szándéka két mondat erejéig szerepel a kormányprogramban, ám kormánykörökből kiszivárgott: így-úgy, de megvalósítják.

A jelenlegi kormánykoalíciónak nincs annyi polgármestere, néhány képviselőjük ül csak az önkormányzatok élén. Éppen ebben rejlik az új kormány által eltervezett települési reform legnagyobb ereje, hiszen a mai kormánypártok nagyítóval keresik a polgármestereiket. Olyan kevesen vannak. Ma tehát nincsenek, akik a pártokon belül, a koalíción belül a községek összevonását politikai síkon megakasztanák. A települési reform, a községek összevonásának szándéka két mondat erejéig szerepel a kormányprogramban, ám kormánykörökből kiszivárgott: így-úgy, de megvalósítják.

Ami nem azért baj, mert nem lesz elég polgármester, ezen belül magyar pol-

gármester. Hanem azért, mert a helyi ügyintézés eltávolodik az emberektől. A 72 éves Lajos bácsi hogyan fog a 20 km-re található központi községi hivatalba járni segítségért, tanácsért, ügyesbajos dolgát elintézni? A mai gyér, ritka tömegközlekedéssel? A produktív korban levő fiatal mikor jelenjen meg a községi hivatalban ügyintézés végett, ha hetente fél napig lesz a szárnyközségben a központi község hivatalának dolgozója (akkor is délelőtt), aki csak az egyik szakterület szakértője? Mit fog vele elintézni? Gyakorló polgármesterként állítom: akkora a napi forgalom a muzslai községhez, hogy el nem tudom képzelni, ügyintézésük végett a helyiek távolabbra kényszerüljenek utazni. Hihetetlenül bonyolódna az ügyintézés folyamata. Paradox módon, közzgazdászként az a véleményem, hogy vannak dolgok, amelyeknél nem a költségek a mérvadók. Egy-két más terület mellett, ilyen a községi hivatal

is. Egyszerűen meg kell határozni fenntartásukra a forrásokat. A helyi ügyeket ugyanis helyben kell intézni, nem a harmadik vagy negyedik faluban. Építsünk le, szüntessünk meg mindent? Nem lehet mindent csontig lecsupaszítani.

Mi várható? Mi lehet a megoldás?

Amennyiben nem lesz helyi, kistérségi megállapodás, akkor jön a felülről meghatározott összevonási modell. Ami önmagában véve is feszültséget, konfliktusokat fog okozni a kistérségekben. Ne legyenek illúzióink, hogyan fog kinézni a körzeti települések szerkezete a nyelvhatáron. Hogyan illesztik össze a falvakat, hogyan alakul majd a lakosság nemzetiségi összetétele, melyik község lesz a központi község, a közös önkormányzatot adó település. Összegezve, aláhúzva: beláthatatlan károkat fog okozni a települési reform, a községek összevonása. Erről is szólt a 2020-as parlamenti választás.

Először lesz integrált népszámlálás

A Statisztikai Hivatal 2020. június 1. és 2021. március 31. között fogja lebonyolítani a soron következő nép- és lakásszámlálást. A népszámlálás keretében 2021. február 15. és március 31. között fogják gyűjteni az adatokat. A lakásszámlálás keretében az adatgyűjtés már 2020. június 1-jén megkezdődik és 2021. február 12-ig fog tartani.

Magyarországon, így a mai Szlovákia területén is, az első teljes körű népszámlálást II. József rendeletére tartották 1784 és 1787 között. Az 1867-ben betervezett népszámlálást 1869-1970-ben hajtották végre. Azóta nagyjából tízévenként tartanak lakosság összeírást, hazánkban is.

Integrált népszámlálás

Szlovákia történetében 2021-ben kerül sor először ún. integrált népszámlálásra, vagyis olyan népszámlálásra, amelynek keretében a lakosoktól szerzett adatokat a közigazgatási forrásokból és nyilvántartásokból származó adatokkal fogják kiegészíteni. Az adminisztratív terhek csökkenése mellett a népszámlálás integrált formája lehetővé teszi a pontosabb, harmonizált adatgyűjtést is. A népszámlálási ívek az államnyelven kívül elérhetőek lesznek magyar, roma, ruszin, ukrán, angol, francia és német nyelven is.

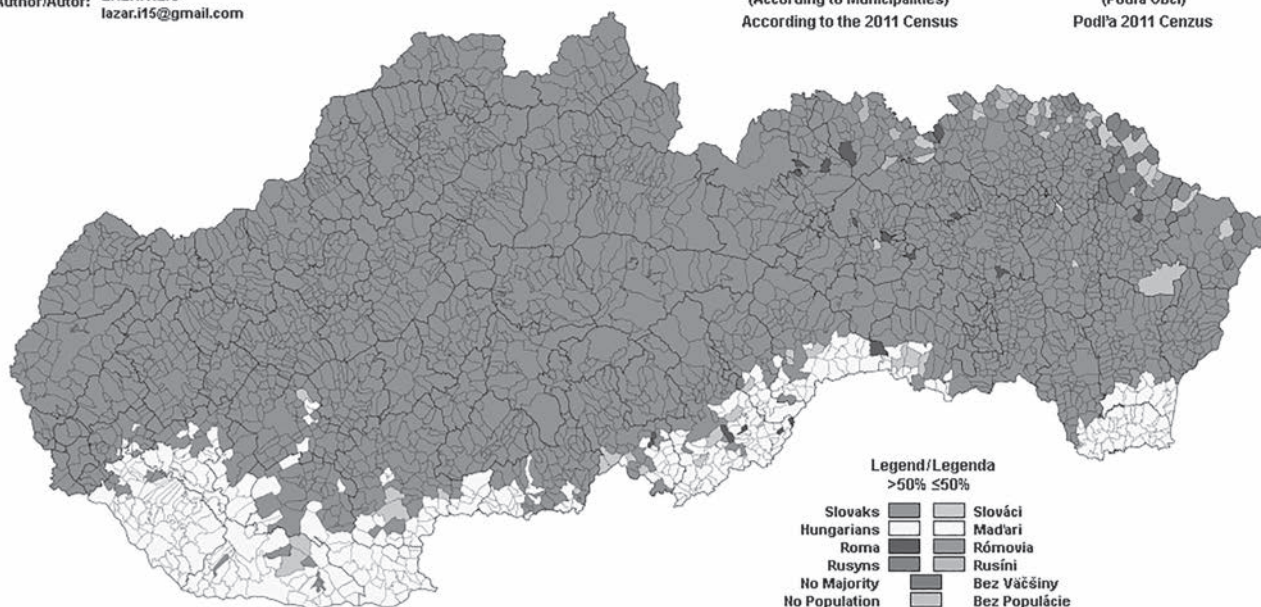
A népszámlálás esetében a kötelezett személy maga a lakos, vagy a törvényes képviselője, illetve az adott intézmény fenntartója vagy alapítója. A

lakásszámlálás esetében a kötelezett személy a község és a házkezelő.

A törvényjavaslat meghatározza a népszámlálással összefüggő közigazgatási szabálysértéseket és az ezekért kiszabható bírságokat is. A személyek összeírása esetében az adatok visszatartásáért a község 50-tól 500 euróig terjedő büntetést szabhat ki. A házkezelők köteleességmulasztásáért 250-tól 1500 euróig terjedő büntetés róható ki. Az összegyűjtött adatokra vonatkozó titoktartási kötelezettség megszegéséért a Statisztikai Hivatal 200-tól 5000 euróig terjedő pénzbírságot szabhat ki.

A törvény célja biztosítani a társadalom állapotáról, a demográfiai, szociális, gazdasági és kulturális struktúráról, valamint a lakosok élet- és lakáskörülményeiről.

ményeiről szóló, megbízható adatok gyűjtését. A szlovákiai népszámlálás az Európai Unió (EU) és az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) égisze alatt megvalósuló globális nép- és lakászámlálási program része. Az EU tagállamai egyazon évben (2021) kötelesek lebonyolítani a népszámlálást, az adatokat ugyanazon, vagy egymással összevethető meghatározások alapján gyűjtik.

Egyeztetés a népszámlálásról

Május 29-én a Magyar Közösség Pártja székházában került sor arra a munkatalálkozóra, amelyen a magyar elektorátust felölélő pártok küldöttjein túl részt vettek az országos hálózattal rendelkező civil szervezetek, országos hatáskörű ernyőszerzetek és a történelmi egyházak magyar képviselői.

Üdvözltek e fontos fórum megszerzésének ötletét, megvalósulásának tényét és egyöntetűen támogatták a jövőre esedékes országos népszámlálás kapcsán szükséges közös fellépést és együttműködést.

Az egyeztetés eredményeként az alább olvasható nyilatkozatot fogalmazták meg, és a jelen lévő képviselők aláírásával is nyilvánították elkötelezettségüket a közös munka és fellépés ügyében.

Szlovákiai magyar szervezetek közös nyilatkozata a 2021-es népszámlálással kapcsolatos tájékoztató kampány megszervezéséről

A kisebbségben élő nemzeti közösségek számára a tízévente ismétlődő népszámlálás kiemelt jelentőséggel bír. A népszámlálás eredménye nagy súllyal esik majd latba saját kultúránk, nyelvünk, nemzeti öazonosságunk és ezáltal közösségünk hosszú távú megmaradását illetően.

Közös érdekünk, hogy az állam hivatalos statisztikáiban minél nagyobb számban és arányban jelenjünk meg. A magyar nemzetiséget és anyanyelvet megvallók számának a magyar nyelv használatának jogi lehetőségein, a magyar kultúra megélésén és ápolásán túl komoly lélektani szerepe is van.

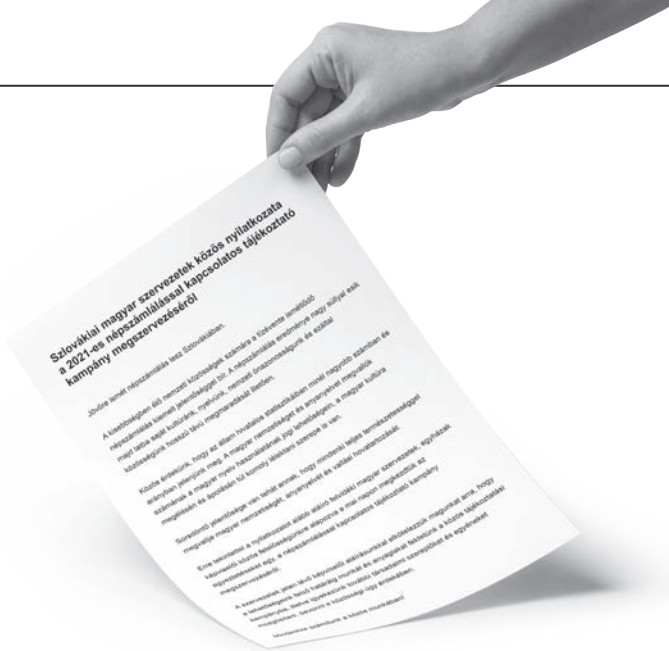
Sorsdöntő jelentősége van tehát annak, hogy mindenki teljes természetességgel megvallja magyar nemzetiségét, anyanyelvét és vallási hovatartozását. Erre való tekintettel a nyilatkozatot alább aláíró felvidéki magyar szervezetek, egyházak képviselői közös felelősségünkre alapozva a mai napon megkezdttük az egyeztetéseket egy, a népszámlálással kapcsolatos tájékoztató kampány megszervezéséről.

A szervezetek jelen lévő képviselői aláírásunkkal elkötelezzük magunkat arra, hogy a lehetőségeink felső határáig munkát és anyagiakat fektetünk a közös tájékoztatói kampányba, illetve igyekszünk további társadalmi szereplőket és egyéneket mozgósítani, bevonni e közösségi ügy érdekében.

Mindenkire számítunk a közös munkában!

	Magyarok száma (%)
1921	637 183 (31,6)
1930	592 337 (17,6)
1938	830-867 000 879 007 (a visszakerült kárpátaljai résszel együtt) +66-70 ezer Szlovákiában maradt becslés)
1950	354 559 (10,3)
1961	517 582 (12,4)
1970	553 582 (12,2)
1980	559 011 (11,2)
1991	567 296 (10,8)
2001	520 528 (9,7)
2011	458 467 (8,5)

A legutóbbi népszámlálások eredményei

A 2011-es népszámlálás során 458 467 magyar nemzetiségű lakos élt Szlovákiában, ami az összlakosság 8,5 %-át teszi ki.

Az össznépesség száma: 5 397 036. A meg nem állapított nemzetiségű lakosok száma elérte a 382 493-at, ami a népesség 7 %-át jelenti. Az 1991-es népszéírás alkalmával még 567 296 magyart vettek számba Szlovákiában (ez az akkori lakosság 10,8 %-át jelentette), a 2001-es népszámlálás alapján pedig 520 528-an vallották magukat magyarnak (9,7 %).

változás az előzőhöz képest (%)

- 44 846 (7)

1930-hoz viszonyítva:
+122-159 000 és a Szlovákiában maradtak
+170 086 és a Szlovákiában maradtak

1930-hoz viszonyítva: 237 778 (40,1)

+ 163 023 (+45,9)

+ 35 967 (+6,9)

+ 5 462 (+0,9)

+ 8 285 (+1,4)

- 46 768 (-8,2)

- 62 061 (-11,9)

Jelenléti ív 2020. május 29. Pozsony

Most-Híd

Bukovszky László

Ravasz Ábel

Magyar Fórum

Simon Zsolt

Bindics László

MKDSZ

Sárközy János

Iván Ida

**Összefogás
MKP**

Bauer Ildikó

Őry Péter

Viola Miklós

Csáky Pál

Szlovákiai Ref.Egyház

Fazekas László

Palcsó Attila

Katolikus Egyház

Pásztor Zoltán

Rozenfeld Gyula

Reitzner Henrik

Evangélikus Egyház

Nagy Olivér

Lóczy Tibor

Srna Zoltán

Csemadok

Bárdos Gyula

Görföl Jenő

Kerekasztal

Tokár Géza

Tóth Tibor

SZAKC

Duray Miklós

SZMPSZ

Fodor Attila

SZMSZSZ

Mézes Rudolf

Takács Zsuzsanna

SZMCS

Gál Erik

Csémi Szilárd

VIA NOVA

Gubik László

Kisprojekt Alap: lezárul egy időszak

A hatályos uniós jogszabályokon alapuló Via Carpatia Európai Területi Együttműködési Csoportosulás 2013-ban alakult, és két olyan régió együttműködésének eredménye, amelyeket közös történelmi, kulturális és nyelvi hagyományok kötnek össze.

Az EGTC alapítói és tagjai a Kassa Megyei Önkormányzat és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat. A Via Carpatia EGTC elnöke pedig Bánné dr. Gál Boglárka (BAZ megye elnöke), és alelnöke Rastislav Trnka (Kassa megye elnöke). A két megye mintegy 14 ezer négyzetkilométert felölelő területén több mint 1,5 millióan élnek.

A 2014-2020-as időszakban a Via Carpatia EGTC által került végrehajtásra az Interreg V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Programon belül a Kisprojekt Alap. Ez a rendszer kedvező feltételeket kínált az értékes, kisebb költségvetésű projektek végrehajtására és azok gyakorlati felhasználására.

A Kisprojekt Alap alapvető célja a határokon átnyúló társadalmi kohézió

erősítése helyi szintű együttműködések támogatásával, valamint olyan hosszú távú együttműködések kialakításával és fejlesztésével, ahol a szereplők a helyi/regionális projekteken keresztül szerzett támogatásokat a határ mindkét oldalán fel tudják használni. A Kisprojekt Alap az Interreg V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program két prioritási tengelyének keretén belül került megvalósításra, éspedig a PT1 (Természet és kultúra) és a PT4 (Közintézmények és a határteréségben élő emberek határon átnyúló együttműködésének javítása) prioritási tengelyeken belül, a Via Carpatia EGTC, a Kassai Megyei Önkormányzat és a Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft. együttműködésével.

A kezdeti lépések

2017. március 3-án a Via Carpatia EGTC benyújtotta pályázatát a Kisprojekt Alap ernyőprojektjének pályázati felhívása keretében. 2017. április 4-én az Interreg V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program Mo-

onitoring Bizottsága jóváhagyta a Via Carpatia EGTC pályázatát.

2017. május 1-én a Via Carpatia EGTC négy projektmenedzsert alkalmazott, hogy biztosítsa az Ernőprojekt és a kisprojektek gördülékeny megvalósítását. Fő feladatuk a kisprojektek pályázati felhívásának adminisztrációja és a pályázathoz szükséges dokumentumok elkészítése volt. A pályázatok minimum összege 20.000 euró, maximum összege 50.000 euró. A pályázatok maximum időtartama 12 hónap.

A Kisprojekt Alap kitűnő lehetőséget nyújtott az innovatív ötletek és projektek megvalósítására a régióban, segítve így azok előre haladását. A kezdetekről, az elért eredményekről és az elkövetkezendő programozási időszakban várható alapelemekről Orbán Máté Juliannát, az EGTC igazgatóját kérdeztük.

Ön a Via Carpatia Európai Területi Együttműködési Csoportosulás igazgatója. Mióta tölti be ezt a posztot, és hogyan emlékszik vissza a kezdetekre?
2013 szeptemberétől vagyok az EGTC

igazgatója. Amikor a szervezet alakult a programozási időszak végén jártunk, tehát olyan időszakba csöppentem bele, amely nem volt tele pályázati lehetőségekkel. Az egyes operatív programokban már nem volt keret. Ebben az időben jellemzően csak hazai forrásokra tudtunk pályázni. A kezdet ennél fogva nehéz volt, nem beszélve arról, hogy még csak alakulóban volt a következő időszak, tehát az ezt követő megközelítően két év alatt inkább a belső rendszerünkre fókuszáltunk.

A pozitívuma ennek az időszaknak az volt, hogy a 2014- 2020-as programozás akkor indult, így részt tudtunk venni a programozásban, és annak az eredménye természetesen akkor vált láthatóvá, amikor az operatív programok jóvá lettek hagyva és részt tudtunk venni nagyobb pályázatokban. Tehát ennek az időszaknak az volt a pozitívuma, hogy teljes mértékben fel tudtunk készülni az elkövetkezendő időszakra, amelynek hatását a mai napig érezzük.

Azóta mi változott, mit sikerült elérni, illetve miben segíti a régió lakosságát a szervezet?

Úgy gondolom, különböző intézmények számára megbízható partnerré váltunk az évek során. Kapcsolatba kerültünk polgármesterektől kezdve, a lelkivezetőkön keresztül a nonprofit szervezetek vezetőiig sok emberrel, és ennek köszönhetően sok partnerre tettünk szert, amelyeknek segítettünk pályázataik előkészítésében és megvalósításában.

Tudni kell, hogy az EGTC-n belül különböző stratégiai céljaink vannak. Mi ezekre próbáltunk, illetve próbálunk összpontosítani, és ezen belül kerestük meg partnereinket is. Kassa megye és Borsod – Abauj – Zemplén megyén kívül természetesen vannak partnereink és projektjeink például Besztercebánya megye, Heves, Nógrád, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területeiről is, de említhetném Lengyelországot, Csehországot, Romániát vagy Szlovéniát is ahol partnerkapcsolatokra tettünk szert. Mondhatni mára már kiépítettünk közép-európai szinten egy olyan hálózatot, amelynek köszönhetően országok szintjén tudunk találni olyan szervezeteket, amelyekkel együtt tudunk dolgozni.

Tehát a Kisprojekt Alap elnevezésű pályázatokon kívül egyéb projekteket is lebonyolítanak. Milyeneket?

Így igaz. Azon kívül például éppen most fut egy pályázatunk, amely a Szépcserehát nevet viseli. Ennek a pályázatnak köszönhetően több mint 4,5 millió euró jut a két megye területére. Még 2016-ban kezdtük el a partnerek felkutatását ebbe a pályázatba, és végül egy évvel ezelőtt lett a pályázat jóváhagyva. Mint ahogy említettem, 4,5 millió eurót fog megkapni a 15 partner, és három éven belül 7 pályázat valósulhat meg, amelyből jelenleg 5 fut.

Milyen és mennyi alkalmazottal biztosítják projektjeik gördülékeny megvalósítását?

Az EGTC-n belül 14 alkalmazott van, akik közül a Kisprojekt Alapon belül jelenleg hat ember dolgozik. A többiek további, más jellegű pályázatokon dolgoznak.

A Kisprojekt alapok keretében pályázatok kiírására kerül sor. Mikor valósult meg az első pályázat meghirdetése?

Amikor a Kisprojekt Alapról beszélünk, tudni kell, hogy ez egy majdnem 5,3 millió eurós pályázati lehetőség az 1-es, Természet és kultúra, valamint a 4-es, Közintézmények és a határtérségben élő emberek határon átnyúló együttműködésének javítása elnevezésű prioritási tengelyeken belül.

A Kisprojekt Alap abban specifikus, hogy itt felhívásokat hirdettünk meg annak érdekében, hogy a pénzügyi segítség oda jusson el, ahová szükséges. Az első felhívás 2018. június 1-jén történt meg. A pályázat korlátolt időre, két hónapra volt meghirdetve. Az első felhívásra 39 pályázat érkezett be, amelyből 12 lett jóváhagyva. Ez azóta kinötte magát.

Kik nyújthatnak be pályázatot, kik azok akik jellemzően élnek ezzel a lehetőséggel?

Pályázatot valójában bárki benyújthat, kivéve a vállalkozói szférát. Hasonlóan, mint ahogy az európai uniós pályázatok nagy részénél. Tehát alapítványoktól kezdve nonprofit szervezeteken keresztül egyházakig, iskolák, egyetemek, városi és községi önkormányzatok, de akár iparkamara vagy egy EGTC is benyújthat pályázatot. Azt tudom mondani, hogy az egyes szereplők pályázási akarása egyensúlyban van, nem jellemző, hogy egy vagy két szegmensből lennének csak pályázók.

Előfinanszírozásos pályázati lehetőségről beszélünk. Ön hogyan látja, vannak

a pályázók közt kis falvak és kis szervezetek is? Ők is képesek előre kifinanszírozni a pályázati tevékenységet?

Igen vannak. Sőt a Kisprojekt Alapnál az volt az elképzelés, hogy kis szervezeteket támogassunk, tehát azokat, akik nem tudnak nagy uniós pályázatokba bekapcsolódni. A szervezetek képesek az elképzeléseiket előfinanszírozással megvalósítani. Nem mondom, hogy egyszer sem okozott problémát, de mindig meg tudták oldani. Az elképzelés még magánál a tervezésnél az volt, hogy ezek a pályázatok utófinanszírozásos formában fognak futni, és majd a pályázók elszámolják a költségeiket, azonban ezt akkor nem lehetett megvalósítani, de remélem, hogy a következő időszakban erre lesz lehetőség.

Mi volt az oka annak, hogy nem lehetett az említett formája a finanszírozásnak?

Ennek több oka is volt, de a leglényegesebb talán az, hogy nagyon sok kis pályázatról van szó, amelyek kifinanszírozása bonyolult rendszert igényelne, nem beszélve arról, hogy a kis szervezetek nem annyira ismertek az irányíthatóság számára. Ebből kifolyólag az előlegezés azzal is jár, hogy ha hibázik maga a pályázó, akkor azt vissza kell igényelnünk, és ez a folyamat egy következő terhet jelentene, tehát végül ezért is született az a döntés, hogy mindenki finanszírozza meg előre a tevékenységet, és utólag kapja meg a megnyert pénzügyösszeget, amelyet belefektetett a pályázata megvalósításába. Szeretném megemlíteni azt, hogy Szlovákia területén a pénzeszközök előre lehívása az SK-HU OP keretén belül a nagy pályázatoknál sem lehetséges, tehát valójában nem történt semmi olyan, ami a szlovákiai partnerek számára ismeretlen lett volna.

Pozitívan nyilatkozott arról, hogy az elkövetkezendő időszakban előre le-hívható lehet a pályázati összeg. Mennyire valószínű ez?

Részt vettünk a programozásban, mint az előző időszakban úgy a jelenben is, és ebből kifolyólag remélem, hogy az egyeztetések során sikerül partnereinket meggyőzni arról, hogy a következő programidőszakon belül a Kisprojekt alapnál ez a feltétel megváltozzon.

A két év alatt mennyi pályázat érkezett be, és mennyi volt sikeres?

Ez idő alatt a két tengely keretén belül 220 pályázat érkezett be. Az 1-es priori-

táson belül ez 80 pályázatot jelent, még a 4-es tengely esetében 140 pályázatról beszélhetünk. Fontos tudni, hogy nem mindegyik beérkezett pályázat van támogatva. Ennek fényében 65 pályázat volt támogatva eddig. Ez annyit jelent szerződések szintjén, hogy mintegy négymillió euró támogatás érkezett a térségbe.

Mely pályázatokat emelné ki, amelyek nagy jelentőséggel bírnak Kassa megye szempontjából?

Konkrétan egyiket sem, mert mindegyik beérkezett pályázatnak örülünk, és mindegyik valamilyen szinten képviseli úgy Kassa-megye, mint Borsod-Abaúj-Zemplén megye elképzelését. Lelkesen fogadjuk, ha valamilyen befektetés valósul meg vagy infrastruktúra tud kiépülni a régióban. Azonban érdeklődéssel figyeltem a különböző modern parkok és amfiteátrumok létrejöttét a lehetőségek köszönhetően. De ugyanúgy érdekesnek találtuk az új technológiákkal való iskolai foglalkozásokat, illetve figyelemfelkeltő fesztiválok is megvalósultak a régióban.

Jelenleg is vannak aktuális felhívások?

Az utolsó aktuális felhívásunk április végén zárult le. Jelenleg a beérkezett pályázatokat értékeljük, és ha a negye-

dik elbírálási forduló után még marad keret, akkor egy újabb felhívást fogunk meghirdetni.

A jövőre való tekintettel mennyire stabil és biztos a szervezet működése és a pályázati lehetőségek a régióban élők számára?

Ahogy említettem, az évek során kialakítottunk egy olyan együttműködési rendszert, amely bizonyos stabilitást jelent a jövőt tekintve. Bár látva a mai helyzetet és hogy a világban mi minden történik, elég nehéz előre tervezni. Azonban remélem, hogy a következő időszakban is minimum olyan szinten fogunk tudni működni, mint most, de célunk, hogy jobbak legyünk és még több pozitív hatást keltsünk a régióban.

Többször említettük, hogy hamarosan kezdetét veszi a következő programidőszak, és hogy részt vettek a programozásban. Milyen javaslatok születtek, és mire számítanak a 2021–2027-es időszakra vonatkozóan?

A programozás még mindig folyik, tehát maga a program még csak készülőben van, ezért nehéz most konkrétan megmondani, hogy mivel lehet számolni. Amit tudunk, hogy határon átnyúló operatív program lesz. Ezen belül a Kisprojekt Alapnak támogatási rendszere is megmaradt. Azonban az,

hogy milyen formában és hogyan fog működni a program, valamint arról, hogy milyen témák és együttműködések lesznek támogatva, ősz környékén várhatóan többet fogok tudni mondani.

Milyen alapelemeket tartalmaz majd az elkövetkezendő időszak kohéziós politikája? Mire készüljenek a régió leendő pályázói?

A jelenlegi helyzetre való tekintettel kérdéses, hogy mennyi forrás lesz lekötvén a krízishelyzet elhárítására, és hogy ebből kifolyólag mennyi forrás marad arra, amit meg szeretnénk valósítani a régiókban. Amit már most tudunk, az az, hogy az Európai Unió egy zöldebb uniót szeretne, tehát biztos, hogy természetbarát és az úgynevezett „green friendly” projektek azok, amelyek a jövőt tekintve támogatást kaphatnak. Továbbá biztos, hogy lesznek együttműködési pályázatok, az úgynevezett „people to people” típusú pályázatok, amelyek az együttműködést kellene, hogy támogassák a jövőt tekintve is. Ami még várható, hogy a jövőben egy integráltabb gondolkodásmódot kellene elsajátítanunk. Helyi integrált projektek előnyben lesznek részesítve. Erre jó példa az említett Szépcserehát projektünk is, amely mára jó példaként szolgál más EU-s területeken is.

Beke Beáta

Térdre kényszerített önkormányzatok?

A COVID-19 vírus okozta fertőzés miatt kialakult helyzetből kifolyólag az elkövetkezendő éveket nem csak Szlovákia gazdasági fejlődése sínyli meg. A világgazdasági helyzetről napvilágot látott prognózisok átvetíthetők a szlovák makroökonómiai modellszámításokra is.

Ez alapján elmondható, hogy a koronavírus „megfertőzheti” a szlovák gazdaságot, ugyanis a szakemberek 2020-ra 7,2%-os gazdasági visszaeséssel számolnak. Várhatóan a gazdasági élet az év második felében felélénkül, és 2021-ben a bruttó hazai termék 6,8%-os növekedésével számolhatunk. A hozzáértők azonban az élet különböző szegmenseit is érintően készítenek előrejelzéseket, amelyeket nagyban befolyásolni fog, hogy a járvány meddig húzódik el, ill. megismétlődik-e esetleg az őszi időszakban.

A pénzügyminisztérium szakemberei áprilisban elkészítették a személyi jövedelemadó és adóilletékek alakulását az elkövetkezendő időszakra, amely tétel nagyban befolyásolja az önkormányzatok finanszírozását. Még 2019-ben az adókból származó bevételek 5,7 %-os

növekedést mutattak, idén a koronavírus miatt 6,9 %-os csökkenéssel számolnak a minisztérium pénzügyi szakemberei. Oka a jelentős gazdasági visszaesés.

A jelenlegi helyzet a városoknak és falvaknak aktuálisan 8%-kal kevesebb bevételt jelent. A koronavírus - járvány 2018 és 2019-es évekhez mérten a bevételi oldalból 2 milliárd eurót von el, így a közigazgatási szféra megközelítőleg 27 milliárdból kell, hogy gazdálkodjon 2020-ban.

A februári hónapoz viszonyítva a bevételek 3,1 milliárd euróval immár kevesebbek. A pénzügyminisztérium prognózisában a kialakult situációt a 2009-es pénzügyi válsághoz hasonlítja. A jelenleg már mérséklődő helyzet alapján növekedést 2021-re jósolnak. Azonban nagy a bizonytalanság és különböző visszaesési forgatókönyvekkel készül-

nek. Amennyiben a helyzet rosszabbodik, a bevételek csökkenése elérheti akár a 3,7 vagy 4,2 milliárd eurót is.

A jelenlegi helyzet a városoknak és falvaknak aktuálisan 8%-kal kevesebb bevételt jelent. A koronavírus - járvány 2018 és 2019-es évekhez mérten a bevételi oldalból 2 milliárd eurót von el, így a közigazgatási szféra megközelítőleg 27 milliárdból kell, hogy gazdálkodjon 2020-ban.

Május végén online kríziskonferencián tárgyaltak a városi és a megyei önkormányzatok vezetői arról, miként lehet újraindítani az életet a régiókban az új koronavírus-járvány okozta helyzet után. Az egyes témákról a Virtualtechsummit előadói beszélnek. Hasonló online vita zajlott 2019 novemberében, Urbansummit néven. Davy Čajko, a rendezvény szervezője elmondta, a világgazdasági és különösen annak gazdasági következményeinek leküzdéséhez kompetenciákra van szükségük az önkormányzatoknak. „Krisis előtt állunk, és fontos, hogy a régiók célzott támogatást kapjanak. Elmaradnak a turisták, a vállalkozóknak pedig át kell gondolniuk a tevékenységüket. Paradigmaváltásra van szükség, ellenkező esetben katasztrofális gazdasági hatással lesz a válság a településekre” – mondta a szervező.

Hasonlóan látja a helyzetet Komárom város polgármestere, Keszegh Béla is, aki kérdéseinkre, hogy milyen pénzügyi

kiesést okozott a város költségvetésében ez idáig a koronavírus miatt kialakult pénzügyi helyzet, elmondta: „Egyelőre nehéz megmondani, milyen kiesést hoz pontosan a koronavírus okozta gazdasági visszaesés, mivel kicsit csúsztatva éri el az önkormányzatokat a gazdasági hatás, a csökkenő részadók formájában. Az áprilisban átutalt állami pénzek még márciusra épültek, amikor csak a hónap felét érintette a koronavírus-járvány miatti helyzet. A májusi átutalt pénz áprilishoz képest 350 ezer euróval kevesebb bevételt jelentett Komáromban. Figyelembe véve azt a jelenséget, hogy ebben a hónapban minden évben alacsonyabb a részadó, még a tavalyi májusi összeghez viszonyítva is közel 12 százalékos a visszaesés. De most jön még majd az igazi fekete leves, ezért jó lenne, ha a kormány gazdasági segélyei végre felpörögnének és nem csak az ígéretek szintjén volnának” – emelte ki Keszegh Béla, akitől megtudtuk, hogy a járványhelyzet kezelésére kiadott egészségügyi intézkedésekre a többletkiadások terén Komáromban szájvédő maszkokat vásároltak, azonban a későbbiekben szinte az összes ilyen intézkedést szponzorokon és más támogatókon keresztül fedezték. „Több mint 30 ezer eurónyi eszközt sikerült a támogatóknak köszönhetően beszerezni, amely kiadásokkal nem terheltük a városi kasszát” – fogalmazott.

A komáromi polgármester azt is elmondta, hogy az önkormányzat a májusi ülésén egy átfogó intézkedéscsomagot fogadott el. „Komáromban a családokat érintő fizetéseket nem csökkentettük, de más téren spórolunk. A tavalyi évet 800 ezres többlettel zártuk, amelyet most a működési kiadások fedezésére fordítunk.

Arányosan csökkentek a sport és kulturális támogatások, leállítottuk a fejlesztéseket és felújításokat, de szinte minden téren csak a legszükségesebb dolgokat rendeljük meg. Ezzel a következő hónapokat fedezni tudjuk, de ha mélyebb lesz a gazdasági visszaesés, további intézkedéseket fogadunk el” – nyilatkozta lapunknak Keszegh Béla.

A Szlovákiai Városok és Falvak Társulása által közölt adatok szerint 2020 júniusában 8,9 %-val kevesebb kerül leosztásra a településeknek, mint 2019 júniusában kaptak.

A polgármester szavait erősítik a júniusra előirányzott számok is. A Szlovákiai Városok és Falvak Társulása által közölt adatok szerint 2020 júniusában 8,9 %-val kevesebb kerül leosztásra a településeknek, mint 2019 júniusában kaptak. Az idei év első félévében a fizikai személyek jövedelemadója után leosztott összeg 1,5 millió euróval kevesebb az előző időszak félévéhez viszonyítva.

Az emberiség jelenkori réme

Kína után Európában is kitört a koronavírus-járvány. Márciusban a szlovák kormány az élelmiszerboltokon, gyógyszerárakon és további néhány létfontosságú üzleten kívül bezáratta az üzleti egységeket, vállalkozások jelentős részét. Ennek hatására számos vállalkozás nehéz helyzetbe került, jövőképük pedig bizonytalanná vált. A koronavírus nem várt terheket rótt a munkáltatók számára. Természetes, hogy a helyzet kihat a gazdaság alakulására is.

Az új kormány átcsoportosította az uniós támogatásokat, hozzávetőlegesen két héttel a korlátozások megkezdését követően megérkezett a kormány első gazdasági mentőcsomagja a vállalkozások és az alkalmazotti viszony stabilizálásának céljából. Ezt követően még három segélycsomagot határoztak meg, ezek esetében is elsősorban a vállalkozók számára foglaltak meg intézkedési lehetőségeket, és a közigazgatás szerveik vagy az állam által fenntartott szervek felé pedig az elvárások és együttműkö-

désre való felhívás mellett egy engedményt jelentett be az új kormány vezetője, Igor Matovič megjegyezve, hogy mindent meg lehet oldani, csak akarni kell, mégpedig, hogy az önkormányzatok folyó kiadásaira 2021 végéig felhasználhatják a tartalék-, tőke- és visszatérítési forrásaikat is, amely költségkezelési gazdasági intézkedés nem jelenti a bevételkiesések megoldását.

A kiesések megoldására a bankok természetesen reagáltak, és kölcsönöket kínálnak az önkormányzatoknak. Az elkövetkezendő hónapokban a település vezetők tudásán, tapasztalatán és hozzáállásán múlik majd, hogy megtalálják az egyensúlyt a kölcsönzés és az eladósodás között, valamint felismerjék azt a pillanatot, amikor le kell állítaniuk akár a legfontosabb befektetéseket is.

Kitolták az adók, járulékok és illetékek befizetésének határidejét, azonban abban a pillanatban, hogy az emberek kevesebb adót fizetnek be az államnak, az önkormányzatok számára ez radikálisan és egyenes arányban kevesebb bevételt jelent.

Már a Pellegrini által vezetett kormány intézkedései sem voltak tekintettel az önkormányzatokra, a Matovič kormány válságkezelési gazdasági intézkedései pedig foghíjasok, menetük és kivitelezésük problémás, valamint a felelősök válogatnak a megcélzott társadalmi csoportok között, hogy ki kapjon mentőövet és ki nem. Kitolták az adók, járulékok és illetékek befizetésének határidejét, azonban abban a pillanatban, hogy az emberek kevesebb adót fizetnek be az államnak, az önkormányzatok számára ez radikálisan és egyenes arányban kevesebb bevételt jelent, hiszen a személyi jövedelemadó kb. 70 százaléka az önkormányzatoknak, és mintegy 30 százaléka a megyei önkormányzatoknak kerül havi rendszerességgel visszaosztásra. Az adók befizetésének elhalasztása az önkormányzatok fő bevételi forrásának nagymértékű csökkenéséhez vezet. Ezt már az elmúlt hónapban érezhetették, de az elkövetkezendő hónapokban is megtapasztalhatják majd. Még ha a fent említett későbbi járulékbefizetésnek lehetőségét meg is kapták volna a

helyi önkormányzatok, de nem kapták, pozitív értelmű igazolás hiányában a pályázataik is „elúszhatnak”, amennyiben még képesek az önrészek és egyéb kiadások fedezésére.

Ez a helyzet áll fenn Debrőd község esetében is. Gergely Papp Adrianna polgármester lapunknak nyilatkozva kifejtette, hogy a község összköltségvetése a 2020-as évben 161 ezer euró volna. A koronavírus – járvány miatt Debrőd második legnagyobb adófizetője, a Premontrei rend szinte rögtön bejelentette, miszerint nem tudja fizetni a rendre eső adót, amely megközelítőleg 12 000 eurós kiesést jelent a településnek.

„Bízunk benne, hogy év végéig valamit tudnak majd utalni, de addig is megteszük a kötelező intézkedéseket. Következő jelentős kiesést jelent, hogy nem jöhettek szállóvendégek a Zarándokszállóba, ami ez ideig minimum 2-3 ezer eurós kiesésre tehető. Az állam által juttatott részadó is kb. 10 %-kal csökken, bár a májusi összeg a tavalyihoz képest körülbelül 15 %-os csökkenést mutatott. Mivel ebben az évben nem kerülhet megrendezésre a falu és környék egyik legnagyobb rendezvénye, a debrődi Szent László búcsú, amelyet eredetileg június 26-ra és 27-re terveztek, a költségvetésben erre elkülönített pénzt tudjuk felhasználni működésünkre, azonban folyamatban vannak különböző jellegű projektjeink, és szeptembertől indul egy következő nyertes pályázatunk, ezért is nagyon fontos, hogy több csökkenés ne legyen, mert akkor gondban leszünk ennek előfinanszírozása terén” – állapította meg a polgármester, és hozzátette: „Mivel még nem látjuk pontosan, hogy

milyen hatása lesz az eddigi gazdasági visszaesésnek, nem tudunk dönteni további korlátozásokról, de feltehetően lesznek az év végéig. Egyelőre elhalasztottuk az ez évre tervezett tereprendezést a Szent László Zarándokszálló körül, illetve csak a legszükségesebb munkákat tudjuk majd elvégezni, és kérdéses, hogy egyáltalán sor kerülhet-e idén a Szent László Növénytemplom teljes körű karbantartására. A község által fizetett egyik buszjáratot is szüneteltetjük az óvintézkedések következtében” – nyilatkozta Gergely Papp Adrianna lapunknak.

A Szlovák Köztársaság gazdasági fejlődését figyelő és értékelő független szerv, a Költségvetési Felelősség Bizottság a március 18-án jóváhagyott intézkedéscsomag és az ideiglenesen módosított betegszabadság alapján három féle verzióját készítette el annak, hogy az adott önkormányzat a koronavírus járvány által okozott gazdasági nehézségek következtében mennyi bevételkieséssel számolhat.

A közzétett dokumentum tehát három forgatókönyvet tartalmaz, amely a hazai bruttó termék /GDP/ csökkenését kombinálja az idei évben egy, kettő vagy akár három hónapig tartó módosított kormányintézkedések mellett. Az egyes makrogazdasági forgatókönyvek a bérbázis becsült alakulása révén befolyásolják a fizikai személyek jövedelemadóját. Az ideiglenesen módosított betegszabadságok nem kis adóbevételi kieséseket idézhetnek elő:

1. számú forgatókönyv – 1 hónapos időtartamú intézkedések mellett a GDP 1,3%-os csökkenése
2. számú forgatókönyv – 2 hónapos időtartamú intézkedések mellett a GDP 5%-os csökkenése
3. számú forgatókönyv – 3 hónapos időtartamú intézkedések mellett a GDP 10%-os csökkenése

Jelenleg, bár az enyhítések szakaszában vagyunk, de a felvázolt forgatókönyvek értelmében a harmadik hónapot tapasztalunk, így az intézkedések időtartamának függvényében úgy néz ki, hogy több mint tíz százalékkal is csökkent az önkormányzatok bevétele.

A Szlovákiai Városok és Falvak Társulásának vezetői májusban, immár a pénzügyminisztérium által közzétett számok ismeretében terjesztették elő javaslatukat és hívták fel Eduard Heger pénz-

ügyminiszter figyelmét arra, hogy a személyi jövedelemadó bevételek kapcsán közzétett adatok valószínűleg nem tükrözik a valóságot, és a koronakrízis miatt kialakult helyzetben az önkormányzatok valós bevételei jóval alacsonyabbak lehetnek.

A pénzügyminisztérium képviselője ezt követően arra mutatott rá, hogy 2020 áprilisában az önkormányzatok kasszájába körülbelül 3,2%-kal több pénz folyt be, mint ugyanebben az időszakban 2019-ben.

Feltehetnénk a kérdést, hogy mi köze 2019 áprilisának 2020 áprilisához, hiszen az önkormányzatok a 2020-as költségvetésüket nem a 2019-es évben várt bevételek szerint állították fel, és tervezték meg kiadásait, indították el pályázataikat, befektetéseiket. Mindemellert az is fontos tény, hogy a koronavírus miatt várható bevételkiesés, csak a májust követő hónapokban fog lényegesen megmutatkozni.

Ismét bekövetkezik a 2008/2009-ben megélt megszorítások időszaka?

Nem csak a lakosokat, a civil és vállalkozói szférát, hanem az államkasszákat is megviseli a koronavírus-járvány. A közigazgatási szféra esetében ez a személyi jövedelemadó utáni leosztásban mutatkozik meg. Egyre többen veszítik el a munkájukat, ill. csökken keresetük, egyes üzleteken kívül a vállalkozók zöme elesett bevételétől, így az államkasszába is kevesebb pénz csordogál be az elkövetkezendő hónapokban is. A bevételi kiesések miatt az önkormányzatok már most tudatosítani kénytelenek, hogy sokkal rosszabb időszak vár rájuk, mint az elmúlt években, amikor növelni tudták bevételüket, vagy akár tartalékot sikerült kialakítaniuk.

A megyei önkormányzatok több milliós eurós kieséssel számolnak. Az államtól kompenzációt és törvénymódosítást várnak el. A helyi önkormányzatok pedig az elkövetkezendő hónapokban kénytelenek lesznek reagálni a bevételkiesésre, mivel megismétlődhet akár a 2009-es gazdasági válságkor megtapasztalt helyzet is, amikor kénytelenek voltak leállni a befektetési tevékenységekkel, ill. némely településeken a szolgáltatásnyújtás rovására voltak kénytelenek megszorítóintézkedéseket bevezetni.

Néhány nagyobb város már most milliós kiesésekre panaszkodik. Sőt vannak te-

lepülések, amely a növekvő bevételek ellenére is a pénzforrások nélkül rájuk osztott hatáskör következtében kénytelenek voltak az adott feladatot saját forrásukból finanszírozni. A koronavírus miatt a várt növekedést a kiadások csökkentése váltja fel.

Közel 256 000 ember dolgozik a közigazgatásban. Az állami szféra összesen 427 ezer embert foglalkoztat, azaz ennyien kapnak állami forrásból fizetést. A munkatörvénykönyv megváltoztatásával, az a válságkezelési intézkedés is életbe lépett, amelynek értelmében a munkáltató az alkalmazott bérének 80%-át téríti, amennyiben nem tud megfelelő munkát kiosztani számára. Ezt a lehetőséget a városok és falvak is kihasználhatták az önkormányzati fenntartású intézmények körébe eső szervezeti egységeiknél alkalmazott személyek esetében. Természetesen ezek a lépések nagyban befolyásolták a szolgáltatásaik minőségét.

A településeknek ez mellett például a kulturális rendezvényekből befolyt bevétel kieséssel is számolniuk kell, nem fogják tudni támogatni a területükön működő sport-, kulturális- és civil szervezeteket, sőt a vírus miatt és an-

nak már előre beharangozott második hulláma miatt nem várt kiadásokra is meg kell találniuk a forrást. Bár a törvény azt mondja, hogy a rendkívüli helyzetben felhasznált pénzüsszegeket az állam visszatéríti, de addig is a nem tervezett folyamatok és befektetések során keletkezett kiadásokat az önkormányzatok saját zsebből állják.

A járványgörbét, a fertőzöttséget és az elhalálozási rátát illetően, Szlovákia Európa éllovasa. Ám a másik oldalon, a gazdasági károk enyhítését, megelőzését illető intézkedések terén Európa utolsó helyén kullog.

A Magyar Közösség Pártja Ügyvezető Elnökségének tagja Farkas Iván, május 23-iki jegyzetében a közösségi hálón fogalmazta meg gondolatait a gazdasági mentőcsomaggal (illetve annak hiányával) kapcsolatban.

„A járványgörbét, a fertőzöttséget és az elhalálozási rátát illetően, Szlovákia

Európa éllovasa. Ám a másik oldalon, a gazdasági károk enyhítését, megelőzését illető intézkedések terén Európa utolsó helyén kullog. Eddig. Bő két hónapja, az első majd a második gazdasági mentőcsomagot tálalva a kormány beharangozta, hogy havonta 1 milliárd eurót pumpál a gazdaságba, a károk megelőzése és enyhítése címen. Nos, azóta eltelt tíz hét, ám a kereskedőkhöz, a vállalkozókhoz és az iparosokhoz eddig csupán 32 millió € vándorolt. Hol a fennmaradó 98 és fél százalék? Persze tudjuk, azok a fránya bürokraták és a hagyományos szlovákiai bürokrácia. Mégis, feltűnő az ígéretek és a teljesítmény között tátongó űr, amely a kormány teljes hitelvesztésének határát sűrolja.

A kormány tegye a dolgát! Amit vállalt és megígért, teljesítse. Jelentősen csökkentse le a gazdasági mentőcsomagok alapján igényelhető állami támogatás megpályázásának körülményeit és biztosítsa a kellő anyagi forrásokat a gazdaság megmentésére, amíg nem késő. Hiszen számos kereskedő és vállalkozó inkább elbocsájtotta alkalmazottait, mintsem átevickéljen a bürokrácia útvesztőin, hogy az állami mentőövet elintézzze. Sorra zárják be boltjaikat, szolgáltatásaikat a kereskedők, rohamosan növekszik a munkanélküliek száma. Szedje össze magát a kormány, tegye a dolgát, hiszen a választási kampány befejeződött! Itt az ideje a cselekvésnek, a divatos, csilli-villi, látványos kommunikáció helyett.

Legfőképpen amiatt, hogy Szlovákia gazdasága súlyos lejtmenetbe kapcsol. Míg 2019 utolsó negyedévében 2 százalékos gazdasági növekedést tapasztaltunk, addig 2020 első negyedévében már 3,9 százalékos gazdasági visszaesést. Ami a gazdasági elemzők legrosszabb álmát is alulmúlta, hiszen az első negyedév első két hónapját meg sem érintette a koronavírus-járvány szele. Csupán március közepén indult a karantén, akkortól számítanak a szigorú korlátozó intézkedések. Mi lesz a további hónapokban, negyedévekben, ha így folytatják?

A kormány és a válságstáb szakszerű munkát végzett az egészségügyben, a járvány megelőzés terén. Kíváncsinos, hogy szakszerűségét mihamarabb átültesse a gazdasági mentőcsomagok gyors és célirányos kihelyezésébe. Amíg nem késő s amíg a gazdaság, majd az államháztartás össze nem roppan.”

Az elmúlt háromnegyed év munkája teljesen le lett rádiózva

Leginkább a beruházások befagyasztásával, illetve egyéb takarékoskodási intézkedések bevezetésével volt kénytelen reagálni Komárom önkormányzata a koronavírus-járvány miatt bekövetkező gazdasági krízishelyzetre. A részletekről Keszegh Bélát, a város polgármesterét kérdeztük.

„Lényegében a feje tetejére állt minden. Az elmúlt háromnegyed év munkája teljesen le lett rádiózva, a túlélésre kell berendezkednünk” – nyilatkozta még áprilisban, a járvány kellős közepén Komárom gazdasági helyzetéről és lehetőségeiről szólva. Mennyit változott azóta a helyzet?

Azt, hogy valójában milyen súlyosak lesznek a gazdasági leállás hatásai, még most – június első heteiben – sem tudjuk teljesen pontosan meghatározni. Éppen ezért jelen pillanatban nagyon nehéz tervezni, ami önmagában szintén komoly gondot okoz. Az önkormányzatok legfőbb bevételi forrása – a személyi jövedelemadók alapján – részadók formájában érkezik a kasszába. Ezt az összeget minden hónap huszadika után, vagy annak környékén kapjuk meg az államtól. Az tehát, ami április végén megérkezett, még a márciusi bevételekből származott. Talán emlékszünk rá, ez egy csonka hónap volt, ugyanis pontosan a hónap közepétől léptek fokozatosan életbe a koronavírus-járvány megfékezése érdekében meghozott óvintézkedések. A májusban megérkezett összeg tehát pontosabb képet nyújthat a válság következményeiről, hiszen azok az áprilisi adókból folytak be – áprilisban pedig

már teljes leállás jellemezte a szlovákiai gazdaságot. Ennek alapján látható, hogy az előző hónaphoz képest több mint harminc százalékkal estek vissza Komárom bevételei – már ami a részadókat illeti. Megjegyzem azonban, hogy a májusi számok egyébként általában mindig alacsonyabbak szoktak lenni. Ebben semmi meglepő nincs, hiszen az adózásnak, ahogyan például a jövedelemadók esetében is, megvannak a természetes hullámai. Láthatjuk azonban azt is, hogy ennek ellenére a tavalyi májushoz képest is 12-13 százalékkal kevesebb összeg érkezett meg most májusban. Ez persze csak egy hónap, a júniusi számokat pedig még nem ismerjük, hosszabb távú következtetéseket ezért még nem érdemes levonnunk, mindenesetre ez a csökkenés valamiről azért már árulkodik.

Mit lehet tenni, ha még tervezni se nagyon lehet?

Jelen pillanatban – más önkormányzatokhoz hasonlóan – nem tehetünk mást, mint hogy továbbra is óvatosak vagyunk. Ezért is döntöttünk úgy, hogy mintegy kétmillió eurót helyezünk tartalékba, illetve tartunk vissza. A fejlesztéseket pedig leállítottuk, jelen pillanatban várunk.

Sikerült-e a tavalyi költségvetésből valamit átmenteniük, megspórolniuk?

Igen, szerencsére a tavalyi évet 800 ezer euró többlettel zártuk. Ezt az összeget – köszönhetően egy új törvénynek – most már nem csak fejlesztésekre, de működési költségekre is lehet fordítani. Ez tehát jó hír, az már kevésbé, hogy ebből a 800 ezer euróból jó pár fejlesztést terveztünk, most

pedig a legnagyobb lyukak betapasztására fog elmenni. Kár érte, mert egy nagyon szép évet készítettünk elő 2020-ra. Amikor arról beszéltem, hogy az elmúlt háromnegyed év munkája teljesen le lett rádiózva, akkor éppen erre gondoltam.

Az önkormányzat legutóbbi ülésén a város vezetése három forgatókönyvet vázolt fel azzal kapcsolatban, hogy milyen kiesésekkel számolhat Komárom. A legkedvezőbb 880 ezer euró, a legkedvezőtlenebb pedig 3,5 millió mínusszal számol – már ami a részadókat illeti. Ha nem is látjuk még teljes pontossággal a számokat, jelen pillanatban melyiket tartja a három közül a legvalószínűbbnek?

Nagyon nehéz erre a kérdésre válaszolni, hiszen egyrészt a részadók csak egy – jöllehet jelentős – része Komárom mintegy 25-26 milliós költségvetésének. Másrészt a részadó – mint már említettük – a jövedelemadóra épül, ez utóbbi alakulását megbecsülni nagyon nehéz. Harmadrészt a fenti prognózis még csak azon alapult, hogy mennyi ideig – egy, kettő vagy három hónapig – tart majd a gazdasági leállás. Később azonban elkezdtek folyamatosan azokkal az állami kompenzációs mechanizmusokkal is számolni, melyekről a kormány időközben döntött. Ráadásul ez utóbbiakal kapcsolatban is sok még a kérdőjel. Csak egy példa: a kormány meghirdette, hogy 90 millióval támogatja az önkormányzatokon keresztül az óvodákat, később azonban már csak alig több mint 60 millióról volt szó, azt pedig még továbbra sem tudni, hogy pontosan milyen feltételekkel juthatunk hozzá ehhez a

támogatáshoz. Ezek a bizonytalanságok megnehezítik a költségvetés megtervezését, átcsoportosítását. Egy biztos: folyamatosan figyeljük a helyzetet, és igyekszünk a következő hetekben teljesen felpörgetni azokat a szolgáltatásokat (termálfürdő, csónakkölcsonzó, sportcsarnok) a városban, amelyek bevételi forrásokat biztosítanak az önkormányzatnak. Ha ez működni fog, akár lehetnek merészebb terveink is, ha nem, akkor kénytelenek leszünk elfogadni, hogy anyagilag az idei egy szűk esztendő lesz. Ha pedig jönne egy esetleges második hullám, takarékoskodási okokból szükséges lesz még több pénzt befagyasztanunk.

Említette, hogy számos fejlesztést, amelyet az idei évre betervezték, le kellett állítaniuk. Melyek voltak ezek?

Befejeztük volna például a megyeháza felújítását, amire 190 ezer eurót különítettünk el. Leállítottuk a járdafelújítási programot is, ami egy 150 ezres tétel lett volna. 200 ezer euróból szeretnénk volna felújítani a sportlétesítményeinket is. Igaz, ebből egyik-másik, aminek a felújítása még járvány előtt indult el, befejeződik, de a nagy részét le kell állítanunk.

Milyen más egyéb takarékosági intézkedéseket vezettek be?

Az idei évre megítélt sporttámogatások és kulturális támogatások mértékét is kénytelenek voltunk csökkenteni. Az ezzel kapcsolatos határozatot természetesen az illetékes szakbizottságok döntésével összhangban hoztuk meg. Az éves működésre megítélt támogatásokat minden esetben egységesen 33 százalékkal csökkentettük, az egyszeri, rendezvényre nyújtott támogatásokat pedig lenulláztuk. Itt nyilván azokra a rendezvényekre kell gondolni, melyek a járványhelyzet miatt nem valósulhattak meg. Két ki-

emelt kulturális intézményünk, a Csemadok és a Matica slovenská esetében pedig az évi tíz-tíz ezer eurós támogatást megfizettük, azaz idén mindkettőn öt-öt ezer eurót kaptak.

A kormány a rendkívüli helyzetre való tekintettel lehetővé tette az önkormányzatok hiteltörlesztéseinek felfüggesztését. Élt-e ezzel a lehetőséggel Komárom?

Minden egyes hitelünket átnéztük, és ahol ez észszerűnek bizonyult, ott kihasználtuk ezt a lehetőséget. Hozzátenném ugyanakkor, hogy Komárom az egyik legalacsonyabb hitelterhelésű városok közé tartozik.

Felmerült-e a városi fenntartású intézmények alkalmazottainak bércsökkentése?

Kiemelten figyeltünk arra, hogy a fizetéseket ne csökkentsük – se az iskolák, se az óvodák, se a napközik vagy konyhák, se a hivatali alkalmazottak esetében. Az volt ugyanis a filozófiánk, hogy az alkalmazottakat tesszük az első helyre, és akkor sem csökkentjük a fizetésüket, ha akadályozva vannak a munkában, hiszen egyébként sincsenek túlfizetve. Emellett létrehoztunk egy 50 ezer eurós segélyalapot, amely egy rendkívüli támogatás olyan családok számára, amelyek a járvány következtében nehéz helyzetbe kerültek. A megpályázható összeget a létminimum kétszeresében határoztuk meg. Mivel egyszeri támogatásról van szó, fontos tudni, hogy nem helyettesíti a munkanélküli segélyt vagy más egyéb állami szociális támogatást.

Több fórumon is megjelent az a kritika, hogy az állam magára hagyta az önkormányzatokat. Ön hogyan értékeli a kormány teljesítményét a járvány kezelésében?

Nagyon hektikus volt ez az időszak, és

néhány intézkedés késve is érkezett. Egy valamit azért ismerjünk el: nagyon szerencsétlen körülmény volt, hogy a kormányváltás éppen a járvány közepén zajlott le. Politikus legyen a talpán, aki minden gond nélkül képes átvenni az állam irányítását egy ilyen rendkívüli helyzetben. Tudjuk jól azt is, hogy az államigazgatás komoly és bonyolult hivatali struktúrákon keresztül működik. Ezekben a struktúrákban pedig –sarkosan fogalmazva – olyanok ültek, akik ellendrukkerei voltak az újonnan felálló kormánynak. Nem is emlékszem az elmúlt 2-3 évtizedből Európában olyanra, hogy egy kormánynak ilyen nehéz körülmények között kellett volna átvennie az irányítást. És ne feledjük azt sem, hogy a leköszönő kormány – mint az később kiderült – üresen hagyta az éléskamrát, a szociális populizmusra építő ígéreteket pedig csúcsra járaták. De visszatérve a Matovič-kormány teljesítményére: a kommunikáció kicsit hektikus volt, ezt biztosan lehetett volna jobban is csinálni, és bizonyos dolgokban lehetett volna valóban gyorsabban lépni. Az önkormányzatokkal például gyakrabban kellett volna kommunikálni, ám bízom benne, hogy ezek a hibák a kormány számára is tanulsággal szolgáltak. Az egyes önkormányzati érdekképviselői szervezetekkel láthatóan már most szorosabb kapcsolatot kívánnak kialakítani, ami számomra egy biztató jel. Az előző kormány inkább politikai alapokra helyezte ezt a kapcsolatot, jó lenne, ha ez most megváltozna, és szakmai alapokra épülne. Ne felejtjük el, hogy az előző kormány – éppen azért, mert nem egyeztetett az önkormányzatokkal – olyan törvényeket fogadott el, amelyek egy Komárom méretű városnak több százezer euró kiesést jelentettek.

A válságkezelés során milyen konkrét állami segítségre volna szüksége az önkormányzatoknak?

Ezzel kapcsolatban több javaslatcsomag is született. Egyrészt szóba jöhetnek az ún. direkt lehetőségek, amelyek a kieső pénzék kárpótlását jelentenék valamilyen formában. De érkezhettek ez a segítség indirekt módon is. Ebben az esetben olyan törvénymódosításokra kell gondolni, amelyek bizonyos komolyabb önkormányzati kiadások, anyagi terhek csúsztatását, vagy elengedését írják elő. A különböző lehetőségekről az önkormányzati érdekképviselői szervek jelen pillanatban is folyamatos tárgyalásokat folytatnak a kormánnyal.

Domin István: Ha nehezen is, de át fogjuk vészelni az előttünk álló időszakot

A járványhelyzet okozta nehézségek ellenére, ha összehúzott nadrágszíjjal is, de át fogjuk vészelni az előttünk álló időszakot – véli Domin István, a Komáromi járásbeli Izsa polgármestere, aki szerint azonban hosszabb távon a járványnál is nagyobb problémát jelent az önkormányzatok állami finanszírozásának megoldatlan helyzete.

Gazdasági értelemben Komáromhoz hasonlóan Izsán sem múlt el észrevétel nélkül a koronavírus-járvány. A község polgármestere szerint az egyik fő problémát az okozta, hogy a gazdasági leállás miatt bekövetkező nehézségek éppen az új kormány nyakába zúdultak.

„Leginkább a profizmus hiányzott az új kormány tagjaiból. Nem egyszer a sajátból kellett tájékozódunk az aktuális történésekről, kormányzati intézkedésekről, a hivatalos értesítés pedig csak jóval később érkezett meg arról, hogy pontosan mire is kell számítani az önkormányzatoknak. Legyünk azonban jó indulatúak, és tudjuk be ezt annak, hogy azok, akik az egyes minisztériumokban helyet foglaltak, egyelőre kevés tapasztalattal rendelkeznek az államigazgatás terén” – mondja Domin István, aki szerint azonban ez a „türelmi idő” lassan lejár, és már valós eredményeket is fel kellene mutatnia a kormánynak.

Kérdésünkre, hogy az állam a koronavírus-járvány alatt mennyire hagyta magára az önkormányzatot, Izsa polgármestere úgy felel: úgy érzi, elejétől fogva megfeleltek róluk.

„Például a védőfelszerelések és egyéb higiéniai szerek beszerzéséről egyedül kellett gondoskodnunk. Ebben semmilyen segítséget nem kaptunk. Annak érdekében, hogy szájmaszkokat tudjunk varrni a lakosainknak, saját magunknak kellett Magyarországról beszerezni az ehhez szükséges alapanyagokat, hiszen Szlovákiában már bezártak az üzletek.”

A polgármester számításai szerint Izsa költségvetésébe ebben az évben mintegy 100 ezer euróval kevesebb összeg folyhat be az államtól érkező részdadók

formájában, ez a település költségvetésének mintegy 10 százaléka.

„Nem jó a helyzet, de meg fogunk tudni vele birkózni. Ami nagyobb probléma, hogy több beruházásunkat is be kellett fagyasztanunk” – közölte a polgármester.

Mint mondja, Izsa számos nyertes pályázattal büszkélkedhet, aminek a megvalósítása azonban éppen azért késik, mert a bizonytalan gazdasági helyzet miatt nem tudják betervezni a szükséges öt százalékos önrészt.

„Több olyan nyertes pályázatunk is van, melyek utófinanszírozásosak, vagyis először ki kell fizetnünk a számlákat, aztán tudunk csak meríteni. Nagyon meg kell gondolnunk, hogy ebben a helyzetben hogyan tudjuk ezeket a projekteket megvalósítani.”

Izsa polgármestere ugyanakkor úgy véli, minden nehézség ellenére át fogják vészelni az előttük álló időszakot, a jövőt hosszabb távon azonban már sokkal szkeptikusabban látja. Elsősorban azért, mert az önkormányzatok állami finanszírozásának legfőbb problémái évek óta nem kerülnek megvitatásra.

„Már régen ki kellett volna dolgozni egy új finanszírozási modellt, amely nem csak a személyi jövedelemadóhoz lenne viszonyítva, hanem a támogatásokat például az állami költségvetésnek egy meghatározott százalékból osztanák szét. A mostani modell nem működik, az önkormányzatoknak több ezer kompetenciája van, és ez csak egyre inkább nő, az önkormányzatokra egyre több teher hárul, az állami támogatás éppen ezért már nem fedezi a kiadásokat. Ráadásul a lakosok igényei is nagyobbak lettek” – érvel a polgármester.

LM

Nehéz napok után, bizonytalan hónapok előtt

A koronavírus-járvány hosszú hetekre megbénította szinte az egész országot. De épp a legnehezebb helyzetben, a rendkívüli állapot kihirdetése után mutatkozott meg leginkább az emberi szolidaritás. Ahogy a statisztikák javultak és enyhítették a szigorú korlátozásokat, úgy engedett fel az emberekben is a félelem, és alig várták már, hogy az élet visszatérjen a régi kerékvágásba. De vajon tényleg úgy lesz-e minden ezután is, mint eddig? Sokak szerint a világ megváltozik. Amit már most biztosra lehet venni, az az, hogy az önkormányzatok a megszokottnál jóval kevesebb pénzből fognak gazdálkodni, hiszen a járvány komoly gazdasági válságot hozott. És annak is nagy a veszélye, hogy sokan elveszítik munkájukat. A Csallóközben is sok mindent át kell értékelnünk.

**Csendes nyár vár
a Duna-parti kisvárosra**

A koronavírus-járvány kitérését követően

karanténközpontot alakítottak ki benne, ahol a külföldről hazaérkező szlovák állampolgárokat szállásolták el, a kötelező 14 napig. A kisváros lakossága eleinte megijedt attól, hogy megint idegeneket költöztetnek a város peremére, de idővel megnyugodtak a kedélyek.

Bős, Szlovákia egyik legfiatalabb városa, leginkább a vízi erőműről ismert. Ennek közelében található az az épületkomplexum is, amit az állam már több célra is használt, például menekülteket szállásoltak el itt. A koronavírus-járvány kitérését követően karanténközpontot alakítottak ki benne, ahol a külföldről hazaérkező szlovák állampolgárokat szállásolták el, a kötelező 14 napig. A kisváros lakossága eleinte megijedt attól, hogy megint idegeneket költöztetnek a város peremére, de idővel megnyugodtak a kedélyek. Az emberek rájöttek, hogy a ka-

ranténra szükség van, különösen, hogy még bős lakosok is tartózkodtak ott, ezért idővel jóformán már senkit sem zavart a megléte.

Legalábbis így értékeli az elmúlt heteket a város polgármestere, Fenes Iván, aki nagy összefogást tapasztalt akkor, amikor a rendkívüli állapotot kihirdették és egyszeriben rengeteg szájmászokra és fertőtlenítőszerre lett szükség, amit sehol sem lehetett kapni.

„Mi már a rendkívüli helyzet bejelentése előtt pár nappal – az intézményvezetőkkel egyeztetve – bezártuk az óvodákat és iskolákat, mert akkorra a helyzet már veszélyesebbre fordult és a szülők is aggódtak, nem tudták, hogy engedjék-e vagy sem gyermekeiket az iskolába. Mondanom sem kell, hogy március második felében beindult a maszkvarrás, mégpedig ingyen, de hivatalunk is próbálta ezeket a védőeszközöket beszerezni. Sikerült is több mint háromezer szájmászokhoz jutnunk, amit eljuttatunk a nyugdíjasoknak, a postaládájukba dobták be az önkéntesek. Később még a városi hivatal előtt is osztottuk délutánonként, egészen

addig, amíg nem lehetett a gyógyszertárakban kapni” – avat bele a járványhelyzet kezelésének kezdeti szakaszába a város polgármestere.

A járvány elején a városháza is bezárt, és csak online üzemmódban működött két hétig, később pedig egy ügyfélablakot alakítottak ki, ahol védőüveget helyeztek el és itt folyt az ügyfélfogadás. Ahogy a járványügyi intézkedéseket fokozatosan enyhítették, úgy tértek vissza a normális kerékvágásba és félfogadásra. Természetesen nagy volt a szolidaritás az emberek között, a cserkészeket is bevonták és az idős embereknek bevásároltak. A hitéletre is odafigyeltek, online közvetítették még a húsvéti misét is, természetesen csak három-négy résztvevővel.

A Duna-menti városka egy csaknem száz férőhelyes idős otthon is fenntart, mely az Amade-kastélyban működik, ezért fokozott figyelmet szenteltek annak, hogy oda semmiképp se jusson be a vírus, hiszen annak végzetes következményei lehettek volna a sok ott élő idős ember számára. A figyelem első hulláma éppen ezért az ott lakók biztonságára irányult, megfelelő védőeszközökkel látták el őket.

„Szerencsére sikerült megvédeni az otthon a járványtól. Igaz, ez részben talán annak is köszönhető, hogy a fokozott higiénia betartása mellett új lakókat nem vettünk fel az intézménybe. Mostanra több szabad helyünk is lett, ezeket jó lenne lassan feltölteni, mert az állami kvótára szükségünk van a fenntartáshoz. Június 3-tól már – korlátozott

körülmények között – engedélyezett a látogatás is, s hamarosan új lakók költözhetnek be az intézménybe.”

Fenes Iván és az önkormányzat időben gondoltak a takarékoskodásra is, hiszen az állami adókból mintegy 10 százalékkal kevesebbre számíthatnak. A városházán négy napos munkahetet vezettek be, a bérek 80 százalékáért dolgozik mindenki, a polgármestert is beleértve. Az óvónők bérét is 80 százalékra vitték le. A képviselő-testület június 10-ei ülésén dönt arról, milyen további intézkedésekkel próbálja kezelni a járvány miatt kialakult nehéz pénzügyi helyzetet.

„Június elsején kinyitottuk a két alapiskolát és a három óvodát. Csak a művészeti alapiskola maradt zárva. Mind egyik intézményt meglátogattam, az esperes úrral együtt. Lufikat vittünk, s így ünnepeltük a gyermekekkel együtt a gyermeknapot és egyúttal ellenőriztük, hogy megvan-e minden szükséges védőeszköz. A két alapiskolánknak egy konyhája van és eléggé nehézkes tartani az étkeztetés szigorított rendjét, az előírásokat, ami szintén pluszpénzbe kerül. Nem is volt kérdés, hogy kinyitjuk-e az intézményeket vagy sem, láttam a pedagógusokon és a gyermekeken is, hogy jót tett nekik az újbóli találkozás” – teszi hozzá.

Már most gondolnak arra, hogy valószínűleg ősszel is hasonlóan szigorú feltételek mellett kezdődhet meg az új iskolaév, ezért igyekeznek beszerezni védőmaszkokat és fertőtlenítőszerket, hogy felkészüljenek egy esetleges második hullámra. Azt is elmondta, hogy

amennyiben nyáron a szülők részéről igény mutatkozik rá, akár több óvodát is nyitva tartanak.

A kultúrára és sportra szánt költségek megtakarítása átsegíthet minket a pénzügyi problémákon. Abban nem hiszek, hogy az emberek megjavulnának, sőt talán nagyobb lesz az irigység, de az mindenesetre bebizonyosodott, hogy kevesebb is elég nekünk, embereknek.

A csallóközi kisváros vezetője szerint az a nyüzsgő élet, ami eddig Bóst jellemezte, jó darabig nem tér vissza. Itt tavasztól őszig egymást érték a több száz, több ezer embert megmozgató kulturális rendezvények, rengeteg fajta sportot üznek sikeresen. Egyelőre kérdéses az is, mi lesz a focival, hiszen Bős a harmadik ligában játszik, ez pedig sok pénzbe kerül. A munkanélküliségi ráta emelkedésével is számolni kell, már most sokan vannak munka nélkül, akik után jövedelemadó sem jár. Nagy kérdés, az is, hogy a kormány miként fog hozzáállni az önkormányzatokhoz, mert a több havi pénzkiesés óriási gondokat okozhat a településeknek. Nincs az a tartalék, ami egyszer nem fogy el. „Vissza fog kellene térni ahhoz, ami azelőtt volt, hogy összejött a Csemadok vagy a többi tömegszervezet és vittek

hazulról pogácsát, süteményt. A kultúrára és sportra szánt költségek megtakarítása átsegíthet minket a pénzügyi problémákon. Abban nem hiszek, hogy az emberek megjavulnának, sőt talán nagyobb lesz az irigység, de az mindenestre bebizonyosodott, hogy kevesebb is elég nekünk, embereknek” – zárja a beszélgetést Fenes Iván.

Meg kell tanulni együtt élni a vírussal

Felbáron nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy a rendkívüli állapot bejelentése után a lehető legjobban tájékoztassák a lakosságot. Lefűjták az összes közlő rendezvényt, március 16-én bezárták az iskolát és az óvodát. A kezdetekkor a lakosság itt is maszkvarrásba kezdett, ezeket aztán a falu vezetése eljuttatta a rászorulóknak, főleg az időseknek. A hivatal felajánlotta az időseknek való bevásárlást is, több önkéntes is jelentkezett, de szerencsére a szomszédok is kiségették egymást. Az orvosi rendelő telefonon keresztül működött, és akinek szüksége volt ellátásra, az megkapta. A helyi plébános pedig online közvetítette a szentmisét.

Már a válság kitörésekor ráéztünk arra, hogy ebből pénzügyi problémáink lehetnek, ezért nagyobb figyelmet szentelünk az adók beszédére. A veszteségeinket most még nehéz

megjósolni, de leállítottunk mindent, ami sport, kultúra és befektetés.

„Később megyei támogatásból kaptunk anyagot és gumit, amiből már mi varrattunk maszkokat. Legutóbb pedig az ovi- és iskolanyitás után kaptunk a megyétől maszkokat és segédeszközöket. A falunak az, hogy újra megnyitottuk az ovit és az iskolát elég sok intézkedésébe és pénzébe került. De nem bánjuk. Az óvodában 7 kisgyermekről gondoskodunk június 1-től, az iskolába pedig az 1-5. osztályok tanulóinak nagy része jár. A gyerekeknek természetesen biztosítjuk az étkeztetést is. Sok szülő már nagyon várta az intézmények megnyitását, hiszen munkába kellett állniuk. Hirtelen mintha beindultak volna az építkezések is, nem győzzük kiadni az építkezési engedélyeket. A hivatal mű-

ködése lelassult, építészeti osztályunk munkatársa kisgyermekével van otthon ápolási díjon” – tájékoztat Bodó István polgármester.

A községi hivatal korlátozott nyitva tartásban, délelőttönként fogadja az ügyfeleket, de az alkalmazottak délután is bent vannak a munkahelyükön, mivel a feladat nem lett kevesebb.

„Már a válság kitörésekor ráéztünk arra, hogy ebből pénzügyi problémáink lehetnek, ezért nagyobb figyelmet szentelünk az adók beszédére. A veszteségeinket most még nehéz megjósolni, de leállítottunk mindent, ami sport, kultúra és befektetés. Egyelőre a munkanélküliség megnövekedését nem tapasztaljuk, sőt vannak, akik most többet dolgoznak, mint a járvány előtt” – teszi hozzá.

Felbáron egy szociális intézmény is működik, amit rögtön a rendkívüli állapot kihirdetése után szinte hermetikusan elzártak a külvilágtól, hogy megelőzzék a vírus bejutását a lakók közé. Bodó István szerint meg kell tanulnunk együtt élni a vírussal, és felkészülten kell várni az esetleges második hullámot.

„Hogy megváltoznak-e az emberek az átéltek hatására, azt nem tudom. De hogy jobban fogjuk becsülni azt, amink van, abban majdnem biztos vagyok. Egyszeriben felértékelődtek a konyhakertek és könnyebben vészelte át a nehéz napokat az is, aki háziállatokat tart. Különösen, hogy kúsznak felfele az élelmiszerárak és sok ember pénztárcájában pedig egyre kevesebb pénz lesz.”

B. Vida Júlia

Vezekény is kevesebb pénzből gazdálkodik

Vezekény a Galántai járás települése, több mint ezerszáz lakosa van. A legutóbbi népszámláláskor 1164 lakosából 894 magyar és 234 szlovák volt. A második világháború utáni jogfosztások időszakában, a magyar-szlovák lakosságcsere következtében magyar nemzetiségű lakosságának több mint egyharmadát áttelepítették Magyarországra helyükre magyarországi szlovákokat telepítettek.

Zupko Tamás első ciklusban tölti be a polgármesteri tisztséget, korábban képviselőként dolgozott. A koronavírus okozta nehézségekről, a faluban kialakult összefogásról és az önkéntesség fontosságáról is kérdeztük őt.

Március közepén Szlovákiában kötelezővé vált a szájmazsk viselése, vagy az azt helyettesítő sál, vagy más olyan textil, ami eltakarja a légzőszerveket, a gond az volt, hogy a maszkok és a kesztyűk, a fertőtlenítőszerrel együtt hiánycikké váltak az országban. Több településen önkéntesek kezdtek el varrni a maszkokat, hogy így segítsék polgártársaikat. Így volt ez a mátyusföldi Vezekényen is.

Maguktól jelentkeztek a varrónők, ők hívták fel a polgármestert, hogy készítettek szájmazskokat, mivel a rokonoknak, szomszédoknak már adtak védőeszközt, szívesen segítenék a falu többi polgárát is. „Előbb abból a textíliából készítettek maszkot, amit otthon találtak, három varrónő jelentkezett, az egyik helyen viszont ketten varrtak az édesanya és a lánya. A fiatalabb korában sosem varrt, a batárnője mutatta meg neki, hogyan kell, így segített az édesanyjának, egyébként ő a Csemadok alapszervezet elnöke, éppen anyasági szabadságát tölti, a batárnője is varrt. Gyakorlatilag négyen varrtak a falu lakosai számára szájmazskokat.” – mondta a polgármester.

Felajánlott alapanyagok

Hobot Erika, Énekes Erzsébet, Czvek Zsuzsa és Svitek Júlia varrták a masz-

kokat, ebből hárman csemadokosok, bár ezúttal magánemberként készítettek, ezzel segítettek a községnek – tudtuk meg Zupko Tamástól. „Amikor a faluban hordtuk szét, akkor volt olyan néni, aki jelezte, neki is van anyaga, és szívesen odaadná, volt olyan, aki behozta az alapanyagot a községházára, volt olyan, aki jelezte, hogy menjünk érte. Volt, aki lepedőt adott, volt, aki más textíliát és gumit. A Vezekényi Görbétükör Színjátszócsoport a korábban a díszlethez megvásárolt anyagokat - amiket nem használt fel - is felajánlotta, így azokból is maszkok készültek. Egy hét alatt több mint ezer maszkot megvarrtak.” – nyilatkozta Zupko Tamás.

Első körben a hatvan év feletti polgárok kaptak maszkot Vezekényen, majd kihirdették, hogy aki igényt tart rá, az a hivatalban kérheti, majd átveheti a védőmaszkot, voltak egyébként más varrónők is, akik készítettek szájmazskot és a rokonoknak, ismerősöknek adtak, illetve árusítottak, de nem vonták be ebbe a hivatalt – árulta el a polgármester.

Az Állami Takarékalaptól a községek szinte semmi nem kaptak

Zupko Tamás azt is elmondta, hogy az Állami Tartalékalapból is igényeltek

védőfelszereléseket, de onnan gyakorlatilag nem érkezett számottevő segítség. A megyei önkormányzattól kaptak alapanyagot, igaz az már a kihirdetett vész-helyzet második hetében volt, nagyjából 300 maszk megvarrására elég anyagot és gumit kapott a település. Bejelentés alapján Galántán osztották az alapanyagot.

A júniusi iskolakezdés előtti hétre azt ígérték az állami szervek, hogy a települések kapnak segítséget, Nagyszombatban vehették át a tartalékalapból kiosztásra szánt maszkokat, illetve szemüvegeket. Fertőtlenítőszerket a község saját költségvetéséből vásárolta az önkormányzat, a polgármester személyes jó kapcsolatait kihasználva a krízishelyzet elején rendelt nagy mennyiségű fertőtlenítőt, így a régióban elsőként sikerült fertőtlenítőt szereznie a vezekényi faluvezetőnek, aminek köszönhetően az önkéntes tűzoltó egyesület tagjai már korán elkezdték a közterületek sterilizálását, amit heti kétszer végeztek el. Permetezték a bérlakások bejáratait, a kukák környékét, a temetőt, a posta bejáratát és a hivatal bejáratát is. Az oktatási intézmények alkalmazottai és a takarítók pedig a termeket fertőtlenítették.

Segítség a rászorulóknak

A nyugdíjasokról is gondoskodtak, igény esetén meleg ételt biztosítottak az idősebb polgároknak, biztonságos cso-

magolásban kapták meg a nyugdíjasok az ebédet. „Igény esetén a bevásárlásban is segítettünk. Az egyik vállalkozó és a hivatal dolgozói is segítettek a bevásárlásban, ha igényelték azt az idősebbek. Igyekeztünk segíteni a rászorulóknak.” – mondta el Zupko Tamás.

A járvány miatt beállt gazdasági visszaesés következtében a községek alacsonyabb adóhányadot kapnak majd a pénzügyminisztériumtól, az előrejelzések szerint a 2019-ben 2020-ra meghatározott összeg 6,8 százalékkal lesz alacsonyabb, de vannak községek, amelyek ettől is kevesebb pénzt kaptak májusban.

Zupko Tamás elmondta: az eddigi években május és június hónapokban mindig kevesebb pénz jött az államtól, így nem lepődött meg a csökkenésen. Az állam az éves összeget határozza meg, és havonta érkezik a pénz a község számlájára, május és június hónapban mindig alacsonyabb ez az összeg, nagyjából 30 százalékkal, az idei évben nagyjából 40 százalékkal volt alacsonyabb az átutalt pénzcsoomag. Ilyen keveset még sosem kapott Vezekény, de számoltak ezzel.

Spórolnak, ahol tudnak

„Amikor a krízishelyzet kialakult, akkor az óvodát, alapiskolát és a kultúrhá-

zat be kellett zárni, a fűtést lekapcsoltuk, az áramból is kevesebb fogyott, így valamennyit sikerült spórolni, igaz ennek eredménye majd csak az éves elszámolásnál lesz látható. A focistáknak megítélt pénzt sem fizettük ki, hiszen nem voltak sportrendezvények. A kulturális rendezvényeket sem tarthattuk meg. A társulásoknak megítélt pénzt sem utaltuk ki, hiszen például a Görbetűkör Színjátszócsoporthoz hét fellépése maradt el. Próbálunk spórolni, hogy ne okozzon nagyobb gondot a költségvetési kiesés a falu életében.” – mondta Zupko Tamás, de hozzátette, igazi számvetést majd csak év végén tudnak végezni.

A spórolás ellenére vannak olyan fejlesztések Vezekényen, amit az önkormányzat betervezett, szerepelt a költségvetésben és nem állították le, ilyen például a bérlakásoknál a szennyvíztisztító hálózat kiépítése, erre már korábban vettek fel hitelt. Támogatásból valósul meg a tűzoltószertár felújítása, ennek a közbeszerzési eljárása hamarosan lezárul. Ez mellett további nagyobb beruházásokat nem terveznek, de leállítani sem kellett, hiszen az idei évre eleve nem terveztek más nagyobb fejlesztést a községben. Az említett szennyvíztisztító-hálózat és a tűzoltószertár felújítása pedig már régen szerepelt a tervek között.

NT

Szájmaszkok a lakosok részére Dunasápújfalun is próbálták segíteni a krízis alatt

Dunasápújfalun Pozsony megyei település a fővárostól 20, Szenttől, a járási székhelytől 5 kilométerre. Lakosainak száma nemrégiben érte el a háromezretet, Pozsony közelségének következtében a lakosok száma rohamosan nő, bár ahogyan a többi megyei településen, itt is nagyon sokan élnek úgy, hogy nem jelentkeznek be állandó lakhelyre, ami gazdasági szempontból az önkormányzatok jövedelmében nagy kiesést jelent, hiszen az ő adóhányaduk nem az adott település költségvetését gyarapítja.

A magyarság részaránya a faluban a 2011-es népszámláláskor 20,37 százalék volt, magyar tanítási nyelvű intézmény fél évszázada nincsen, ennek ellenére a Csevadok alapszervezete felújította működését, így a község magyar nemzetiségű polgárainak van lehetőségük kultúrájuk ápolására.

Világjárvány idején, ahogy a többi település, így Dunasápújfalun is elsősorban az idősebb korosztályra gondolt, igény esetén biztosította az ebédet, annak ellenére, hogy az iskolai konyha, ahonnan a nyugdíjasok az ebédet kapják nem üzemelt. Az egyik vállalkozóval egyezett meg az önkormányzat, hogy ugyanazon az áron biztosítanak ebédet a rászorulóknak és a nyugdíjasoknak.

Szájmaszkok varrása

Március elején kiderült, hogy országos szinten kevés a fertőtlenítőszer és a szájmaszk, ezért itt is úgy döntött az önkormányzat, hogy saját kézbe veszi a helyzet megoldását, mindent megtesz annak érdekében, hogy a leginkább veszélyeztetett korosztályt védje, annak ellenére, hogy ez a lépés hatással lehet a költségvetésre is.

Ahogy a községi lapban is beszámoltak róla Dunasápújfalun ügyes hölgyeinek segítségével előbb az idősebb korosztálynak, majd a gyerekeknek és fiataloknak varrtak szájmaszkokat. Mivel

a vírus az idősebb korosztályt, illetve a betegeket veszélyeztette leginkább, a község elsősorban róluk gondoskodott. A hangosbemondóban napi szinten elmondták, melyik korosztály kapja az nap a védőmaszkot, illetve azt is, hogy azokat használat előtt ki kell most és vasalni. Az információkat írásban is megkapták az érintettek, mint ahogyan a kétnyelvű felvilágosító szórólapot is arról, mit kell tenni járvány idején.

A községi lap információi szerint gyorsan reagáltak a kialakult helyzetre: „Megszólított minket Ivana Makarová Mikulášková, hogy szívesen segítene a szájmaszkok megvarrásában“. Idővel

egy egész csapat alakult az ügyeskező önkéntesekből. A textília megvétele után, amit a község finanszírozott, nekifogtak a varrásnak. Fialat segítőknek köszönhetően az elkészült védőeszközöket március 16-án egy információs szórólappal együtt kezdték kihordani a háztartásokba.

Március 19-én a varrásba bekapcsolódtak a községi hivatal alkalmazottai is, miközben a saját, adminisztrációs feladatukat is ellátták, ugyanakkor a hivatal módosított ügyfélfogadási órákat vezetett be. „Az ügyes hölgyek segítségének és a hasznos kezdeményezésnek köszönhetően az első héten 1030 szájmaszkot sikerült kihordani az idősebb, 1926 és 1975 között született polgárok postaládájába.” – ismertette a pontos számadatokat Zuzana Árvová polgármester. Március 23-án az ifjúsági és gyermek korosztálynak kezdték varrni a maszkokat. Összesen 1800 darab védőmaszkot sikerült elkészíteni és a polgárok postaládájába kivinni, az alapanyag egy részét az önkormányzat fizette, de nagyon sok lakó is hozzájárult textíliával, gumival és varrógépeket is adtak kölcsön az adakozó emberek. Ez mellett egy cégtől sikerült háromrétegű maszkot vásárolni, amit azok a lakosok vásárolhattak meg beszerzési áron, akiknek állandó lakhelye van a községben, pontosabban egy épületjegyzékszámmal rendelkező háztartás két darab maszkot vásárolhatott az önkormányzattól. Később a Pozsony megyei önkormányzattól is kapott szájmaszkokat a község.

Korábban zárták be az iskolát

A védőmaszkok varrása gyorsan beindult, ugyanakkor azt is el kell mondani, a községben már március 9-én bezártak az oktatási intézmények. Mivel a megye területén találták az első igazolt fertőzöttet, és a falu Pozsonyhoz közel van, illetve a lakosok nagy része a fővárosban dolgozik, a községben felállított válságstáb úgy határozott, bezárja az intézményeket, ekkor még mindenki azt remélte, nem tart sokáig a járvány. Szinte naponta hoztak döntéseket, majd egy héttel később országos szinten is bezártak az intézmények. Addigra Dunasápújfalun már az óvodát, az alapiskolát, de még a magán művészeti alapiskolát is fertőtlenítették.

Március 6-án lezárták a játszótereket, sportpályát és a temetőket is, mind a dunasápit, mind a dunaújfalusit.

Fertőtlenítés

Március 13-14. között fertőtlenítették az önkormányzat tulajdonában lévő épületeket. Először csíraölő sugárzóval, amit az óvoda mellett működő polgári társulás, a Chrobáčikovo OZ kölcsönzött a községnek. Az ultraibolya sugárzó a levegő és a felületek fertőtlenítésére szolgál. Ez után egy arra szakosodott cég fertőtlenítette a községi épületeket. „A fertőtlenítési lehetőségekről még a vasárnapi válságstáb ülés után informálódtam. Március 14-én egy arra szakosodott vállalat kifertőtlenítette az óvodát, az alapiskolát, az éttermet, a tornatermet és minden hozzá tartozó helyiséget. A községi hivatal termeit is fertőtlenítették, majd, a magán művészeti iskola és a sport klub termei is sorra kerültek.” – tudtuk meg a község polgármesterétől, a fertőtlenítést a község saját forrásból fizette. Az első heti csíratlanítás után továbbiakra is sor került, ugyanis az önkéntes tűzoltók segítségével a közterületeket is sikerült fertőtleníteni.

A biztonsági előírásokat betartva működött a hivatal is, még az enyhítő intézkedések meghozatala előtt kezdték el az ügyintézők az adóhatározatok kézbesítését. Mivel a hivatalnak két bejárata van, az egyiknél felállították a pénztárat, ahol egy ablakon keresztül be lehetett fizetni az ingatlan- és kutyaadót is. A község vezetése úgy látta jónak, ha a megszokott időben a polgárok elintézhetik az adójuk befizetését is.

Az élet egyébként sem állt le a faluban, az iskolai étkezdéhez új járdát raktak le a község alkalmazottai, a biztonságos közlekedés biztosítása érdekében tükröket helyeztek ki, ugyancsak a lakosok biztonsága érdekében további köztéri kamerát üzemeltet a község. A járvány időszakban sikerült kiértékelni a tűzoltószertárra kiírt közbeszerzési eljárást is, hogy a tűzoltóknak legyen méltó helyük, a krízis megmutatta, hogy vészhelyzet idején lehet számítani a segítségükre, hiszen a közterületek fertőtlenítését a tagok vállalták.

Krízis alatt is folyik a munka

A községek nagy része azzal számol, hogy alacsonyabb lesz az adóhányad, Dunasápújfalun is gondolnak erre, de az, hogy valójában mennyivel kap majd kevesebbet a település, év végén derül ki. Addig az elkezdett és pályázati támogatásból elindított befektetéseket a falu nem állítja le, valamint további pályázatok be-

adását tervezi. Többek között a szennyvíztisztító-hálózat és egy tisztítóállomás megépítésére is pályázna, amennyiben lehetőség lesz rá az óvoda további bővítésére is adna be pályázatot az önkormányzat.

A községek nagy része azzal számol, hogy alacsonyabb lesz az adóhányad, Dunasápújfalun is gondolnak erre, de az, hogy valójában mennyivel kap majd kevesebbet a település, év végén derül ki.

A Pozsony közeli falvak gazdasági helyzetét nagyban befolyásolja, hogy sokszor nem megfelelő az infrastruktúra, a meglévő óvodai és iskolai osztályok (csak szlovák intézmény van a faluban) nem elégségesek, Dunasápújfalun is gond, hogy az óvodai férőhelyek száma évente kevésnek bizonyul, a hozzáépítések sem oldották meg a helyzetet, az elkülönített osztályok viszont az alapiskola termeiben működnek, és arra az iskola is igényt tart. Ezért elengedhetetlenül fontos lenne tovább bővíteni az óvodát.

Némileg javít a gazdasági helyzeten a fejlesztési illeték, viszont ez a bevétel azt is magával hozza, hogy a lakosság száma tovább nő és továbbra sem lesz hosszútávon megoldott az oktatási intézmények férőhelye. Ugyanakkor a tornaterem és az iskolai konyha is felújításra szorul, ez utóbbi balesetveszélyessé vált, így a község támogatást igényelt a felújításra. Az étkezdét még 2019 nyarán bővítette az önkormányzat, hogy az oktatási intézményekben bevezetett ingyen ebédek miatt megnőtt igényt ki tudják elégíteni.

Az útszakaszok, járdák felújítása is időszerű lenne, csakúgy mint a többi községben. Az útmenti árkok kiépítése, a meglévők kitisztítása is fontos feladat, ennek megvalósulása azonban várat magára a krízishelyzet miatt.

Elmondható, hogy a Szenci járáshoz tartozó község minden pályázati lehetőséget kihasznál. Sajnos a májusi hónapban sokkal kevesebb pénzt kapott a község az adóhányadokból, hogy a 2020-as évben összességében mennyivel kap kevesebbet Dunasápújfalu majd év végén derül ki.

Rétén spórolnak és pályáznak

Réte a Pozsonyi kerület Szenci járásában lévő település. A mátyusföldi község a Kisalföldön, Szentől 3 kilométerre északkeletre fekszik.

Írott forrásban először 1256-ban IV. Béla egyik oklevelében említik „Rethe” néven.

2011-ben 1378 lakosából 819 szlovák, 517 magyar, 8 ukrán, 4 cseh, 2 cigány és 28 ismeretlen nemzetiségű. A magyarság arányának fogyásaért elsősorban az egyre öregedő és kihaló eredeti magyar lakosság és az alacsony születési ráta okolható, másodsorban pedig a Pozsonyból kiköltöző, az ország különböző pontjairól idetelepült lakosok nagy száma.

Az egykor színmagyar településen a legnagyobb változás a nemzetiségi összetételben a csehszlovák-magyar lakosságcsere következménye volt, 1947. nyarán a faluból több mint 160 személyt deportáltak Magyarországra és helyükbe magyarországi szlovákokat telepítettek be.

Rétén van a járás egyetlen református temploma, katolikus templomát Szent István tiszteletére szentelték fel.

A község polgármestere Metzner Zoltán nyilatkozott lapunknak a járvány okozta változásokról, amik a falu életét befolyásolták.

„Amikor kitört a járvány, ahogy a többi községben itt is előbb a válságstáb ülésezett, eleinte heti több alkalommal, hiszen szinte percről-percre változott a helyzet. Az intézkedések sora azzal kezdődött, hogy bezártuk az oktatási intézményeket. Rétén korábban bezártuk az óvodát és az alapiskolát, mint ahogyan az országos szervek határoztak az intézmények bezárásáról.” – mondta Metzner Zoltán.

Bezárt oktatási intézmények

A Pozsony megyei önkormányzathoz tartozó középiskolákban már március 9-én elrendelték az iskolai kényszer-szünetet, Rétén 10-étől, keddtől nem volt oktatás. „Az első döntéskor úgy határoztunk, hogy három napig lesznek bezárva az iskolák, majd jött az országos döntés, az iskolák bezárásáról. Az oktatási intézmények alkalmazottai már március 10-én elvégezték az óvoda és az iskola épületének fertőtlenítését, majd fokozatosan jött a többi intézke-

dés, lezártuk a játszótereket, a kocsmát is bezárt, a focipályát is lezártuk. Ezeket az intézkedéseket még saját hatáskörben hoztuk meg.” – mondta Metzner Zoltán polgármester. Majd ahogy fogalmaz: elkezdődött az arcmaszk háború.

Elmaradt az állami segítség

A járási hivataltól azt az információt kapták az önkormányzatok, hogy a községek nem fognak az államtól hathatós segítséget kapni, mert kevés a védőeszköz, ezért mindenki próbált saját magán segíteni.

Rétén is akadtak önkéntesek, előbb két-három személy kezdett maszkokat varrni. „Időközben rendeltem is maszkokat egy Bánban (Bánovce nad Bebravou) működő cégtől a hatvan éven felüli lakosoknak, ezt az első hullámban ki is osztottuk. A megrendelt védőeszközök három rétegűek és aktív ezüsttel ellátott maszkok voltak. A leszállításra nagyjából 7-8 napot kellett várunk. A szétosztást nem önkéntesekkel végeztettük, hanem azokkal a községi alkalmazottakkal, akik például a kultúrház és az iskola bezárás miatt más feladatot nem tudtak ellátni. Később egy helyi vál-

lalkozónak köszönhetően támogatásból kaptunk kesztyűket is, ezt szintén a hatvanadik életévüket már betöltött polgáraink kapták meg. Időközben a TA3 Alapítványa által meghirdetett pályázatba is bekapcsolódtunk, fertőtlenítőszerre és maszkokra, kesztyűkre adtak pénzt. Mi kétezer eurót nyertünk a TA3 Alapítványából, ebből kifizettük a már korábban megrendelt maszkokat és alapanyagot.” – mondta el Réte polgármestere.

A község közterületeit is fertőtlenítték, a játszótereket, buszmegállókat, intézmények bejárait, udvarait, annak ellenére, hogy azok be voltak zárva, ezt a munkát szintén a község alkalmazottai végezték el.

Az önkéntes tűzoltók is varrtak maszkokat

Metzner Zoltán elárulta, nemcsak a község alkalmazottai vették ki a részüket a védekezésből, hanem a tűzoltók is nagyon sokat segítettek, az általuk elkészült szájmáskokat szétosztották, kiálltak az üzlet elé, amikor a nyugdíjasok meghatározott bevásárlási ideje volt, és adtak nekik szájmáskokat. Amikor gond volt a postán, a szociális segélyek osztásakor, szintén az önkéntes tűzoltók segítettek, hogy a rendet fenn lehessen tartani.

Az önkormányzat és a helyi Jednota üzlet közösen elindította az ételcsomag kiszállítási szolgáltatást, ezt is a hatvan év felüliek vehették igénybe, az üzletben telefonon megrendelték az árut, amire szükségük volt, az eladók elké-

szítették a csomagot, a községi hivatal alkalmazottja pedig elszállította haza az idős polgárnak az élelmiszert, drogériát.

Pozsony megye segített

Az arcmaszk osztás második hullámát a Pozsony megyei önkormányzat ado-

mányának köszönhetően indította el a község. A megyétől annyi maszkot kapott a rétei önkormányzat, hogy a harmincadik életévüket betöltött polgárok is kaptak belőle. Réte ezzel azon kevés községek közé tartozik, ahol a faluban minden 30 életévét betöltött lakos kapott az önkormányzattól ingyenesen arcmaszkot.

A polgármester beszámolójából kiderült, hogy Rétén a község alkalmazottjait is bevonták a védekezésbe, ennek ellenére azt vallja, nem terhelte le ez a szervezés a hivatalt, hiszen csak ahhoz

kellett hozzászokni: más feladatokat kell ellátni, mivel nagyon sok rendezvényt nem tudtak megvalósítani, amit az önkormányzat szervezett volna, ezért csak a munkát, a munkások átszervezését kellett megoldani. Anyagilag a TA3 által biztosított pályázati pénz miatt, és a kesztyű, illetve maszk adományok miatt nem terhelte meg annyira a község költségvetését a védekezés.

Átértékelt költségvetés

Réte község az adóhánynadnál nem érezte meg azt a nagymértékű kiesést, sem áprilisban, sem májusban, mint a többi község, hiszen számoltak azzal, hogy kevesebb pénz érkezik majd a községbe. „Ennek ellenére nagyon óvatosak vagyunk a többi önkormányzathoz hasonlóan átdolgoztuk a költségvetést átértékeltük a teljes évet, mind a célokat, mind a feladatokat.” – mondta Metzner Zoltán.

Rétén csak azokat a befektetéseket valósítják meg, amikre pályázati forrás tudnak biztosítani, ugyanis az önrészt biztosítani kell, ezért az eredetileg a község költségvetésből megtervezett fejlesztéseket nem valósítják meg. Nem szeretnék visszautalni a már megkapott pályázati forrásokat, ezért választották ezt az utat.

Metzner Zoltán azt is elmondta, a Szlovákiai Városok és Falvak Társulása által küldött előrejelzés szerint Réte község ebben az évben 145 ezer euróval kevesebb pénzt kap majd az adóhánynadból, a község költségvetése eredetileg valamivel több, mint 650 ezer euró volt. A költségvetést úgy dolgozták át, hogy a legrosszabb forgatókönyvvel számoltak, ha nem lesz olyan rossz a helyzet, mint amit előre prognosztizáltak, akkor majd a jövő évben hozzáfognak az elmaradt fejlesztéseknek.

Megvalósuló beruházások

„Idén csak olyan beruházás valósul, valósult meg, amire pályázati pénzt kaptunk, ilyen volt a többfunkciós pálya kiépítése, ez egy százezer eurós beruházás, erre 38 ezer eurós támogatást kaptunk tavaly a kormányhivataltól, a többi önrész volt, de ezt még a tavalyi költségvetésben hagytuk jóvá, azt hoztuk át az idei évre.” – mondta el Metzner Zoltán.

„Több község, így mi is megpályáztuk a Wifi4you internetpontok kiépítésére meghirdetett pályázatot, mi is kaptunk rá anyagi fedezetet, 15 ezer eurót, ezt az idei évben már megvalósítottuk. Az új előírásokat betartva kicserélttük az összes útjelző táblát, ez egy húsz-ezer eurós tétel volt. Van egy községi épületünk, ahol közösségi házat szeretnénk létrehozni, ezt három szakaszban akartuk felújítani, az első szakaszban, februárban elkezdtük a munkát, amit most egy időre leállítottunk, ugyanis meg kell várnunk azt, hogyan alakulnak az anyagi lehetőségeink. Beterveztünk egy nagyobb feladatot is, új buszmegállókat szeretnénk építeni, erre adtunk be egy pályázatot is, a Kis-Duna Helyi Akciócsoporton belül, aminek tagjai vagyunk. Ez egy utófinanszírozású pályázat, előbb meg kell valósulnia a befektetésnek, majd az elszámolást követően fizetik ki a megítélt összeget. Kicseréltük a kultúrházban az asztalokat és székeket – ez is nagyjából 8000 euróba került.” – ismertette a fejlesztések ütemét Réte polgármestere.

Az aszfaltozás elmarad

Van olyan befektetés, amit nem valósítanak meg Rétén. Ahogy már említettük a község lakosainak száma nő, új utcák is nyílnak.

„Terveztünk egy útépítést is az idei évre. Az egyik utcát szeretnénk volna leaszfaltozni. Ez egy teljesen új útszakasz, a kertek végében építettek a családok házakat és a házakhoz vezető utat kellett volna az idén megcsinálni, jelenleg földúton járnak haza az emberek.

Már elrendeztük a tulajdonviszonyokat, ha nem jött volna a járvány, szeretnénk volna megcsinálni, ez nagyjából 120 ezer eurós befektetés lett volna.” – nyilatkozta kérdésünkre Metzner Zoltán.

Az előző évekhez viszonyítva nem kaptak sokkal kisebb összeget, de ez annak köszönhető, hogy a két évvel ezelőtti lakosság szám magasabb, mint a három évvel ezelőtti volt, ami fontos tényező az adóhányad kiszámolásának és kifizetésénél.

A falu is adott támogatást

Réte község is ítelt meg anyagi támogatást a kulturális és sportegyesületeknek, a támogatást még év elején átutalták, ahogy az előző években. Sajnos, nem lehetett megtartani rendezvényeket, így a községi rendezvények költségeit megspórolják. A falunap nagyjából évi 5-6 ezer euróba kerül – ez most elmarad – tudtuk meg a polgármestertől. „Csak azt spóroljuk meg, amit a rendezvények elmaradása miatt nem fizetünk ki.” Ugyanis a civil és sport szervezetektől nem vonták el a megítélt támogatást, de kaptak egy körlevelet a vezetők, amiben informálják őket, hogy mivel az első félévben nem lehetett rendezvényt tartani, számoljanak azzal, hogy a következő év első félévében is elkölthető az összeg, és jövőre majd arra számítsanak, hogy ezt az önkormányzat is figyelembe veszi.

Metzner Zoltán beszélgetésünk végén még kifejtette, az, hogy végső soron a község mennyivel kap kevesebbet 2020-ban az adóhányadokból, majd decemberben derül ki. Az előző évekhez viszonyítva nem kaptak sokkal kisebb összeget, de ez annak köszönhető, hogy a két évvel ezelőtti lakosság szám magasabb, mint a három évvel ezelőtti volt, ami fontos tényező az adóhányad kiszámolásának és kifizetésénél.

Neszmeri Tünde

Kiegyensúlyozott gazdálkodással küzdenek a krízis ellen Nádszegen

Nádszeg mátyusföldi község, Galántától huszonkét kilométerre, a Kis-Duna és a Feketevíz közötti síkságon fekszik. A legutóbbi népszámláláskor, 2011-ben 3805 lakosából 3414 magyar, 351 szlovák, csupán néhányan vallották magukat más nemzetiségűnek, például cigánynak, vagy csehnek.

A 2018-as önkormányzati választáson új polgármestert választottak Nádszegen Kacz Éva személyében, aki él új kommunikációs formákkal és kihasználva a közösségi háló adta lehetőségeket rendszeresen informálja lakosait az elért eredményekről, így volt ez a járvány idején is.

Ahogy Kacz Éva a közösségi hálón megosztott posztjából kiderül, az alapiskola és óvoda épülete megszépült a járvány idején. „A betervezett munkálatokat az épületben és a környékén nem mondtuk vissza. Kihasználtuk, hogy reggeltől dolgozhattak a gépek, a zaj senkit nem zavart, hiszen üres volt az épület (néhány szorgoskodó alkalmazottat kivéve). Elkészült az iskola belső átrium részében a vízelvezető járda, megérett a cserére a tornaterem kanalizációja, és kifestettük az igazga-

tó-helyettes úr és a titkárnőnk irodáját. Köszönjük a KH és a mesteremberek, valamint a magánvállalkozók segítségét és munkáját, a szlovák iskola partneri hozzáállását, hogy a költségeken együtt osztoztunk. Örülünk, hogy ezt a nagy munkát elvégezhettük!”

Az alapiskola udvara is gazdagodott, a Nagyszombat megyei önkormányzat támogatásából fitness gépeket szereltek fel az udvaron.

Kacz Éva a járvány miatt kialakult helyzetről nyilatkozott lapunknak.

Amikor kitört a járvány, sok településen a községek az állami vészhelyzet kihirdetése előtt bezárták az oktatási intézményeket. Nádszegen mikor zártak be az iskolák?

Nádszegen az utolsó pillanatban zártuk be az iskolákat, óvodákat, 13-án, pénteken a hivatalos hétfői bezárás előtt. Sajnos már akkor látszódott és érezni lehetett, hogy a helyzet nagyon komoly és nem csak két hétig fog tartani, ahogy azt az első jóslások jelezték, ezért nem akartuk fölöslegesen meghosszabbítani a kényszerszünetet. Nagy volt a nyomás a nyilvánosság részéről, hogy

Nádszegen is zárjuk be az oktatási intézményeket, hiszen akkorra már a Galántai járás legtöbb iskolája bezárt, de nem akartunk elébe rohanni az intézkedéseknek.

Több településen önkéntesek jelentkeztek, hogy megvarrják a szájmaszkokat, aminek viselését kötelezővé tették, de elérhetetlenek voltak azok a gyógyszerárakban. Önök hogyan reagáltak erre a helyzetre?

Nádszegen 2000 szájmaszok készült a helyi varrónők és varrócégek által. Ezeket a község osztotta szét, elsősorban

azok között, akik jelentkeztek, hogy szükségük lenne védőmaszkra. A lakosoknak teljesen ingyenesen osztottuk a maszkokat. Valóban elérhetetlenekké váltak a szájmáskok, és a boltok is zárva maradtak, otthon fellelhető és felajánlott maradékanyagokból és gumikból dolgoztak varrónőink. Mindenki, akit megszólítottunk, nagyon szívesen segített, de természetesen ezt a község kifizette, hiszen senkitől sem várható el, hogy saját idejét, energiáit és nyersanyagját teljesen ingyen felhasználja.

Nagyon sok felajánlást kaptunk az idősek megsegítésére is, bevásárlásra. Annak ellenére, hogy a község saját erőből is fel volt készülve ezeknek a feladatoknak az ellátására, hála a nádszegi fiatal hölgyeknek, anyukáknak volt felajánlás bőven. Szintén nagy örömmre szolgált, hogy annak ellenére, hogy volt ilyen lehetőség, szinte senki nem élt vele, mindenki megoldotta a „karanténhelyzet” ideje alatt is az idősek gondozását, ellátását saját családi körben. Ezt nagyon jó hírek gondolom, fontos, hogy Nádszegen még a család, az ismerősök és a szomszédok számíthatnak egymásra.

Sok településen a fertőtlenítést is a helyi lakosok, vállalkozók, esetleg polgári társulások végezték. Hogy zajlott ez Nádszegen?

Nádszegen a kezdeti fertőtlenítéseket a községi alkalmazottak végezték. Heti rendszerességgel az összes kinti szemetes tárolót, nyilvános teret, közteret, középületek bejáratát. Fokozatosan ezt a feladatot az önkéntes tűzoltók vették át, akikkel nagyon szoros az együttműködésünk, hálásak vagyunk nekik, hogy mindig számíthatunk rájuk.

A professzionális fertőtlenítést az iskola – és óvodakezdetes apropójából május 20-a után a nádszegi PETMALL cég végezte, aki bevállalta, hogy a magyar és a szlovák óvodát is ingyenesen fertőtleníti.

A települések a krízis következtében kevesebb pénzt kaphanak az adóhányad-ból. Mennyire érinti ez Nádszeget? Mit tudnak tenni, hogy a falu túlélje ezt a nehéz időszakot? Hol spórolhatnak, esetleg a fejlesztések maradnak el?

Fontos, hogy a község pénzügyi kondícióján a járvány a legkisebb nyomokat

hagyja és felkészültek legyünk a gazdaság újraindítására, hiszen a közfeladatok ellátása és a fejlődés csak így biztosított.

Nádszeg az elmúlt évben nagyon jelentős anyagi reformokon esett át. Sikerült a tavalyi év folyamán a hiteleinket radikálisan ésszerűsíteni, hiszen tavaly télen a kamatlábak nagyon alacsonyak voltak, nagyon jó ajánlatot sikerült kiharcolnunk. Ezenkívül kiegyensúlyozott volt a gazdálkodásunk a tavalyi év során, így a 2018-as és a 2019-es évet is pozitív mérleggel zártuk és sikerült

jelentős összeget spórolnunk. Ennek köszönhetően az egyik legnagyobb idei beruházást, egy új lakónegyed kiépítését, nem kell elhalasztanunk. Sajnos az egyéb kisebb jellegű beruházások, mint pl. játszótér kiépítése vagy a tanósvény kiépítése idén elmarad, annak ellenére, hogy tervben voltak. Úgy gondolom, hogy az elmúlt időszakban megszo-kott nagyon megfontolt gazdálkodást kell vezetnünk. Fontos, hogy a község pénzügyi kondícióján a járvány a legkisebb nyomokat hagyja és felkészültek legyünk a gazdaság újraindítására, hiszen a közfeladatok ellátása és a fejlődés csak így biztosított.

NT

Kamocsa: egy fertőzött volt a faluban

Kamocsa a Vág bal partján fekszik, a 2011-es népszámlálási adatok alapján 918 lakosából 689 magyar és 158 szlovák volt.

Lukács Imrét a község polgármesterét arról kérdeztük, hogyan vészelték át a koronavírus-járvány alatti hónapokat, kaptak-e valamilyen segítséget, hogyan alakul a falu költségvetése.

Amikor nyitott az óvoda kaptunk száz darab szájmáskot, egyhasználatosat, a segítség pedig az lett volna, ha fertőtlenítő szereket kapunk, kértük is, de sajnos azt nem kaptunk. Maszkokat mi is varrattunk a faluban, osztottuk ingyen, mindenkinek van. Másik nagy segítség, hogy elvileg nem kellett befizetni a járulékokat áprilisban, mi ugyan kifizettük, de vissza igényeltük, elküldtük a kérvényt, egyelőre nem kaptuk vissza a pénzt – kezdte a beszélgetésünket a polgármester.

Mekkora a bevétel kiesése a községnek?

A ZMOS-osok szoktak küldeni minden hónapban egy kimutatást, most június elején kaptuk a májusra vonatkozót, abban 8,9 százalék szerepel, ennyivel

kapunk majd kevesebbet, mint ami az eredeti tervekben szerepelt. De igazság szerint, abból látjuk jobban, amit ténylegesen megkapunk. Ha az éves átlagot nézem, a mostani számokkal, adatokkal, körülbelül 6,5 százalék körül lenne a kiesés, az nagyon jó lenne, ha csak ennyi maradna, ezzel szépen túl élhetnénk.

Számszerűsítve ez azt jelenti, hogy 260 ezer euró a falu éves költségvetése, ebből a 10 százalékot, ha veszünk, akkor 26-30 ezer euró körüli lesz a kiesésünk, ez is nagy pénz, de valahogy megbirkóznánk vele. Spórolunk mi is ahol tudunk, de a falut működtetni kell.

Min lehetett spórolni?

A rendezvényeink elmaradnak, tehát ami pénzt arra szántunk, az megmarad.

Kamocsáról mindenkinek a kemping jut eszébe, a nagy fesztiválokkal.

Az Oaza Campet nem a község működteti, hosszú távú bérleti szerződést kötött a falu a vállalkozóval, aki üzemelteti. Sajnos a fesztiválok mind elmaradnak.

Működni olyan szinten tud majd csak,

hogyan nyit a fürdőzőknek, strandolóknak. De abból nem lesz akkora bevétele, hogy az egész éves kiadást tudja takarni. Voltunk kint, a bérlővel egyeztettünk, amit tudunk abban segítünk majd, például a bérleti díj csökkentésével, meglátjuk, hogy fog lezajlani a nyár.

Tehát idén elmarad a több ezer embert vonzó aGasztrofeszt is?

A Gasztrofeszt biztosan elmarad, a szervező online módon szeretné majd valahogy megoldani, hogy a köztudatban benne maradjon ez a fesztivál. Bevételileg viszont az nullát jelent. Nehéz lesz ez az év a vállalkozónak, mert a területet rendben kell tartani, két ember folyamatosan dolgozik, nem úgy van, hogy idén kihagyom, jövőre meg újra megnyitom a strandszezont. Van egy pályázati lehetőség, már érdeklődtem, hogy a falu meg tudná-e pályázni valamilyen szociális helyiségnek a kialakítását, konténeres megoldással (amiben lenne zuhanyzó, vécé, mosdó). A konténereket szétraknánk a kemping területén, hátha az emberek bátrabban kijönnének. Jelenleg egy szociális épület van csak, a bejáratnál, ott van a mosdó, de az emberekben benne van a

félsz, hogy ott kell tömörülni? Ha sikerülne megoldanunk a tisztálkodás lehetőségét, bízom benne, többen kijönnének sátorozni, kempingezni. A turizmus szempontjából pozitívum lehetne, ha az emberek most nem mennének külföldre, hanem itthon próbálnák meg elkölteni a szabadságukat. De ez is csak feltételezés. Szerintem, sok probléma lesz gazdasági téren, és ezek majd csak az év vége felé fognak igazán kiderülni. A gazdaságot nagyon újjá kell indítani.

Hogyan alakult a munkanélküliség a községben?

A munkanélküliek voltak az elsők, akiket haza kellett küldeni. Kamocsán is vannak ezek az aúgynevezett „32 órás munkásaink”, a munkaügyi hivatal már a járvány elejétől nem engedi őket dolgozni. A munkahivatalon keresztül van két munkatársunk, a Segíts a községednek (Pomôž svojej obci) program keretén belül, ez aktivációs munka. A programon keresztül eddig egy emberünk volt, június elsejétől már ketten vannak, az ő feladatuk segíteni rendben tartani a falut, de rengeteg kaszálni való van, rajtuk kívül a falunak két alkalmazottja van, aki csinálja a kinti munkákat, rendben tartják a közterületeket. Megnyitottuk a játszótérket is, minden nap a két gondnokunk fertőtleníti, azt is és a kinti fitness-parkot is.

A szociális munkások pedig otthon vannak és kapják a pénzt a semmiért, ami bosszantó egy kicsit, de nem tudunk ellene tenni semmit. Pedig ők sem egy csoportban dolgoznának.

Egyébként, szerencsére Kamocsán nem sok munkanélküli van, inkább tartósan munkanélküliekről van szó, akik 20-30 éve nem tudtak visszatagozódni a munka világába. Sőt, őket már nem is fog lehetni visszaszoktatni a munkára.

Most már várjuk, hogy feloldódjon minden megszorítás, és beinduljon a gazdaság.

Kamocsán milyen volt a segítségnyújtás a lakosság felé, volt-e rá igény, hogy például bevásároljanak?

Nyugdíjasoknak is felajánlottuk a segítséget. Falu szinten mindenkinek van egyébként segítsége, hozzátartozója, nem sokan jelentkeztek, hogy kell segítség. Inkább akik karanténba kerültek, őket kellett kisegíteni. Olyanokról van szó, akik külföldön dolgoztak, és mikor hazajöttek az egy háztartásban élőkkel két hét karantént le kellett tölteniük, nekik segítettünk. Volt olyan is, akinek

meghalt közben az édesapja és nem tudott elmenni a temetésre, próbáltam én is segíteni, érdeklődtem több hivatalban is, de sajnos nem engedték, hiába lett volna a negatív teszt is. Egyébként volt esküvőnk is volt a járvány idején, maszkban, kicsit furá volt. A pár kérte, már nem szerették volna elhalasztani az esküvőt, megcsináltuk nekik, két tanú eljött, és összeadtuk őket, a másik esetben pedig mi voltunk a tanúk, a hivatal alkalmazottai.

Hogyan zajlott a hivatali munka a járvány, a szigorú óvintézkedések idején?

Napi szinten bent voltunk a hivatalban, három órás ügyfélfogadást tartottunk, belépés előtt fertőtleníteni kellett a belépőket. Ez is egy csomó kiadás a községnek, ennyi dezinfekciós szert megvásárolni, de sajnos nem tehetünk mást, mint beszereztük a dezinfekciós szereket.

Hogyan vizsgálták a kamocsaiak ebben az időben?

Le a kalappal az emberek előtt, nagyon felelősségteljesen álltak a helyzethez, betartották a szabályokat, óvintézkedéseket, elején meg voltak ijedve az emberek, bennük volt a félsz, senki sem tudta, mire számíthat, ez egy új vírus. Tehát az elején jobban aggódtak, de beleszoktak a mindennapokba a lakosaink. A nyugdíjasoknak kijelölt bevásár-

lási idő okozott néha kisebb kálváriát, sokszor üres volt az üzlet, mégsem mehetett be más, voltak ilyen panaszok, de aztán elfogadta azt is mindenki. Most már várjuk, hogy feloldódjon minden megszorítás, és beinduljon a gazdaság.

A betervezett fejlesztésekből mi valósult meg?

„A falu megújítási program keretében (Program obnova dediny)” a kulturház elejét csináljuk, szépítjük. Ezt a revitalizációt tudtuk csinálni, két cég dolgozott, egyik a zöld részét, másik pedig a kőműves munkákat, a lépcsőt és a bejáratot újították fel.

Vannak kisebb projektjeink, ahol a szerződések már alá vannak írva, például a Posta Banknál, vagy a DM-együtt, Együtt élünk itt - segítsünk egymásnak! Pályázatok. Ezek arról szólnak, hogy három generáció együtt él, és segíti egymást. Ezeket nem tudtuk most megvalósítani, kérvényeztük, hogy nyáron vagy ősszel, vagy esetleg jövőre lehessen megszervezni. Ezen kívül „wifis projektjeink” vannak (Wifi pre teba) ott meghosszabbították, elhalasztották a

realizációs időt. Nyitra megyétől most semmilyen kulturális, sport, idegenforgalmi pályázati pénz nem jön. Pedig jó lett volna, hiányozni fog, meglátjuk mit hoz a másik félév.

Egy fertőzöttünk volt a faluban, ő Ausztriában dolgozik, ápolónőként, a határról elküldték állami karanténba, ott állapították meg a fertőzést, pozitív lett a tesztje, amíg az nem lett negatív, addig nem is jöhetett haza. Akkor megijedtek az emberek, mert a sajtó rögtön lehozta a hírt.

A hírek szerint Kamocsán volt beteg.

Egy fertőzöttünk volt a faluban, ő Ausztriában dolgozik, ápolónőként, a határról elküldték állami karanténba, ott állapították meg a fertőzést, pozitív lett a tesztje, amíg az nem lett negatív,

addig nem is jöhetett haza. Akkor megijedtek az emberek, mert a sajtó rögtön lehozta a hírt. Kérdezték egymástól, ki lehet ő. A közegészségügyi hivatal nem adott ki semmilyen információt, hívtam őket, polgármesterként, hogy annyit mondjanak meg, itt van-e a falu területén az illető, mert láttam az interneten, hogy külföldről jött haza, mint munkás. A sajtó megírhatta, ők kaptak róla hírt, nekem pedig nem adhattak ki semmilyen információt, a GPDR-re hivatkozva. A családtagok tudták, hogy ő jön haza, ők arra számítottak, hogy leveszik a mintát, 2-3 nap alatt megjön az eredmény, az negatív lesz, aztán jöhet haza, csak sajnos pozitív lett a teszt eredménye. Haza csak azután jöhetett, mikor egymás után két negatív eredményt mutatott. Egyébként semmi tünete nem volt a betegnek, beszéltem a családtagokkal.

Lelassult az élet, ami nem is baj, annyira fel volt már pörögve mindenki, hogy szinte elfelejtettünk élni már mellette.

Remélem, minél hamarabb kilábalunk ebből a krízisből. Szlovákiában időben hozták a megszorításokat, nem lehetett csak úgy hazajönni, külföldről. Az pozitív, hogy kevés volt a beteg, nem terjedt, de a másik oldaláról a gazdaságról sem szabad elfeledkezni, mert ha az leáll, akkor mindenkinek nagyon nehéz lesz, őszre ígérik a második hullámot, bízunk benne, hogy az egészségügy jobban felkészült lesz, ne felejtjük a járvány elején néhányan azt jósolták, hogy akár a lakosság 40 százaléka is elkaphatja. A mi egészségügyünk erre nagyon nem volt felkészülve, ezért kellett mindent lezárni. Az ijedtség mindenben benne volt, a hírek áramlottak a tévéből és rádióból, mennyire veszélyes, és ez pánikot okozott. Egy idő után megszoktuk, a rendelkezéseket, az alapján éltük az életünket, a hivatalban is mindent rugalmasan próbáltunk oldani, mindenki el tudta intézni, amit szeretett volna, bár az elektronikus ügyintézés más hivatalokkal kicsit hosszadalmasabb volt, nem volt olyan egyszerű, de megoldottuk, amit kellett. Lelassult az élet, ami nem is baj, annyira fel volt már pörögve mindenki, hogy szinte elfelejtettünk élni már mellette.

Jól megbirkóztak a szímóiek ezekkel a nehéz napokkal

Szímó község a Csallóköztől keletre, Mátyusföldön, a Vág folyó bal partján fekszik. Mai szlovák neve Zemné. A 2011-es népszámlálás adatai szerint a község lakóinak száma 2281 fő, ebből 1605 magyar, 445 szlovák és 184 roma.

Az érsekújvári járásban nem sok beteg találtak, de amikor kitört a járvány március elején még nem tudtuk, mire számítsunk. Így utólag azt mondom: jó, hogy betartattak velünk minden óvintézkedést. Egy kicsit túl reagáltak a hatóságok, és lehet velünk is túlreagáltatták, de utólag már tudjuk, hogy ez így volt a jobb, mert nem tudjuk, mi történt volna, ha nem hozzájuk megy a megfelelő intézkedéseket, ne felejtjük el, néhány előrejelzés a lakosság negyven százalékának a megbetegedését jósolta. - kezdte beszélgetésünket Bób János Szímó polgármestere. Azzal mindenki egyetért, ilyen helyzetben sosem voltak az emberek és az önkormányzatok sem, tehát nem tudhatta senki, mire számíthatunk.

A járvány görbe viszonylag jól alakult, vagyis kevés volt a megbetegedés, de az

emberek, a gazdaság és az önkormányzatok gazdasági helyzete is sok esetben változott. Milyen változások történtek, voltak-e már számítások, hogyan módosul a költségvetés Szímón?

A következő önkormányzat ülésre halasztottuk a konkrét költségvetési módosításokat. A bevételünk nekünk is visszaesett. Az áprilisi bevételünk, ami a részadókból történik az 10 százalékkal esett vissza, májusban pedig 12,5 százalékkal. Ez mellett a bevétel kiesés mellett számolnunk kell más bevételek elmaradásával is. Mivel nincsenek rendezvények, és ezért bérletek sincsenek, meg egyéb szolgáltatásokból is csökkent valamelyest a bevételünk, igaz szinte minimális összegekről beszélünk. Egy darabig az ingatlanadókból is nehézkesen jött a bevétel, a lakosok most késhetnének az adók megtérítésével, de most már elmondhatom: hogy nagyon szépen fizetik az emberek az ingatlanadót.

Számszerűsítve mekkora a kiesés, mivel tudnak számolni?

1,6 millió euró körül van a falu teljes költségvetése, május 27-én volt önkormányzati ülésünk, de csak az első ne-

gyedév számaival foglalkoztunk, annak a költségvetési merítésével. A későbbi időszak pontos számait sajnos nem tudjuk pontosan.

Min lehet spórolni?

Nem valósítjuk meg a saját rendezvényeket. Májusban tartottuk volna a Jedlik Ányos Napokat, azt áttettük jövő évre, és augusztus végén tartanánk a Fröccsnapokat, ami hagyományos nagy rendezvényünk, idén ezt is kihagyjuk, jövő augusztus végére tettük át. Ezeknél a kiadási oldalon tudunk spórolni, annak ellenére, hogy mindkét eseményre volt nyertes pályázatunk, de szerencsére mind a kettőt sikerült átütemezni, így jövőre is felhasználhatjuk, meríthetjük ezeket a támogatásokat.

Elég sokat meg tudtunk takarítani az állam által nyújtott lehetőséggel, hogy április hónapra a bérek utáni járulékokat nem kellett befizetni, ezzel 7000 euró körül tudtunk spórolni, de ez sajnos csak arra az egy hónapra vonatkozott.

Szervezeteinket is egy kicsit óvatosabban kezeljük, a sport szervezetek-

nél, mivel ők sem tevékenykedhettek, csökkentek a kiadásaink. Folyamatosan találkozunk, egyeztetünk az egyes szervezeteinkkel, hogy tudjunk egyeztetni. A társadalmi, civil, kulturális szervezetek is „szüneteltetik”, a tevékenységüket, ezért amire kérték a támogatást, és nem valósul meg, arra nem is fizetjük ki a támogatást.

Elég sokat meg tudtunk takarítani az állam által nyújtott lehetőséggel, hogy április hónapra a bérek utáni járulékokat nem kellett befizetni, ezzel 7000 euró körül tudtunk spórolni, de ez sajnos csak arra az egy hónapra vonatkozott.

Amikor lehetett, azzal is spóroltunk, hogy szabadságra küldtünk embereket, az iskola ügyben voltak, akik 80 százalékos bérezést kaptak, vagy volt olyan, aki családgondozásra maradt otthon, valamit ilyenekkel is meg tudtunk spórolni. Művilleg nem akartunk munkát adni, amit tudtak elvégeztek a konyhá-

sok is, a pedagógusok is, de ők is úgy látták jobbnak, ha otthon maradnak.

Az egész járvány idején többször hangsúlyozták, hogy a nyugdíjasok a legveszélyeztetettebb korosztály. Igényelték valamilyen segítséget? Például az ebéd kihordással, vagy bevásárlással?

Szímón van egy étterem, akik kihordják az ebédet, az iskola konyhán mi nem voltunk a nyugdíjasoknak, mert nem volt rá igazából igény, a régi szövetkezeti konyhát most vállalkozó működteti, a nyugdíjasok főleg onnan rendelik az ebédet, és ők ki is szállítják, tehát ebben nem kellett segítséget nyújtanunk. A segítséget a bevásárlásokkal kapcsolatban is felajánlottuk, a tévében is. A községi tévén adás minden nap látható. Én is tájékoztattam a képernyőkön keresztül a szímőieket, mire kell odafigyelni, mik az új rendelkezések, ott elhangzott többször, hogy ha az önkormányzat bármiben tud segíteni, bevásárlás, vagy más segítségnyújtás, akkor állunk mindenki rendelkezésére.

Nagy kérdés volt minden településen a védőmaszkok hiánya.

A védőmaszkokat három nap alatt el tudtuk készíteni azoknak, akik igényelték, akinek nem volt. 2200 lakosunk van, ez nem azt jelenti, hogy 2200 maszkot varrtunk, mert azt 3 nap alatt nem tudtuk volna megoldani, de az első napokban, amikor kötelezővé vált, és nem lehetett sehol sem maszkot szerezni, a boltokat pedig bezáratták, mi anyagot „hajtottunk”, tudjuk, gumit sem lehetett sehol szerezni, ennek ellenére a községben varrták nekünk a maszkokat a varrónők, azoknak, akik igényelték, önkéntes-társadalmi muankában, 3 nap alatt az igénylőknek tudtunk maszkot biztosítani, ki is vittük házhoz, a lakosaink nagyon hálásak voltak érte. Egyébként is jártunk járőrözni, érdeklődtünk az emberektől, hogy nincs-e valamire szükségük.

Milyen segítséget kapott a falu felsőbb szintekről, a megyéről, vagy a kormányzattól?

A falu semmilyen felsőbb szintről nem kapott segítséget. Most, az iskolakezdetés kapcsán igényeltünk maszkokat, de nem tudjuk, mikorra fog megérkez-

AHOL MINDIG

www.zemne.sk

ni, ezek egyszer használatos maszkok. Mi is írtunk levelet a pénzügyminisztériumnak, és a mezőgazdasági minisztériumnak, segítséget kértünk, mert van egy sikeres pályázatunk csatornahálózat bővítésre. Általában a pályázatoknál az önrész 5 százalék, ami rendben is van és számoltunk is vele, de ennél a pályázatnál az áfa nem jogos kiadás. Több mint egymillió eurós pályázatról van szó, tehát az áfa és az 5 százalékos önrész azt jelenti, hogy több, mint negyedmillió eurót kéne mellétenünk, hogy megvalósítsuk a csatornahálózat bővítését. Írtunk a mezőgazdasági minisztériumnak, mert ő a gesztora ennek a projektnak, és a pénzügyminisztériumnak is írtunk ennek kapcsán, hogy az áfát refundálják, mert ebben a krízis helyzetben nem merünk belemenni negyedmillió euró önrészbe. Ezidáig nem kaptuk meg a pénzügy minisztériumtól a választ. Tudni kell, hogy ez egyrészt környezetvédelmi projekt, másrészt a munkahelyteremtés is fontos, hogy ezek a projektek megvalósuljanak. Egyelőre csak a mezőgazdasági minisztériumtól kaptunk választ, hogy kérvényezzük a pénzügyminiszternél a refundálást. Az államnak ez pénzébe

nem kerülne, csak nem lenne bevétele az áfából, de legalább annyi gesztust tehetnének, hogy a saját önkormányzataikat mentesítik az áfa fizetés alól.

Több fórumon is szóba került, hogy emelkedett a munkanélküliség a járvány okozta válság miatt. Szímon hogy alakult a munkanélküliség?

Tudunk róla, hogy vannak, akik elvesztették a munkájukat, de ezek nem hivatalos adatok. Százalékarányban nem tudom pontosan megmondani, de azt tudjuk, hogy érintette a szímiókat is az elbocsátás a járvány okozta krízis miatt. Például többen jártak Gútára a kábelgyárba dolgozni, onnét több embert elküldtek.

Milyen a közhasznú munkások foglalkoztatása?

A munkanélküliek foglalkoztatása nagyon rosszul alakult. A munkahivatal félt talán a legjobban a vírustól, szinte be sem lehetett menni a hivatalba, mindent telefonon és e-mailen lehetett csak intézni, ami nem is baj, csak ők a közhasznú munkásokat nem engedték dolgozni, így is megkapták a támogatást, ezért másként kellett megoldanunk az utcák tisztítását, közterületek rendbeté-

telét, most a saját embereinkre számíthattunk csak.

Hogyan működött a hivatal az elmúlt hónapokban, a járvány idején?

A hivatal működése az első hetekben korlátozott volt, kértük a lakosokat, hogy jelentkezzenek be, ha hivatalos ügyeket szeretnének intézni, később két napot volt ügyfélfogadás, most már pedig teljes üzemmódban dolgozunk, kötelező a védőmaszk viselete, és a kézfertőtlenítés is. Az első időben alig jött valaki egyébként ügyet intézni, de nem utasítottunk el senkit, mindenkinek segítettünk, el tudták intézni a hivatali ügyeket a lakosok.

Hogyan „vizsgáztak” a lakosok a „karantén” idején?

Szerintem jól megbirkóztak a szímiókat ezekkel a nehéz napokkal, hetekkel. Betartották az utasításokat, naponta kétszer ellenőriztünk mindent, járőröztünk. Nem mondom, hogy 100 százalékban, de nagy százalékban betartották a szabályokat, az üzletekben, orvosnál, közterületeken, mindenhol. Úgy gondolom, ez is hozzájárult ahhoz, hogy nem lett beteg Szímon..

VNCS

AZ "ÉV FALUJA 2017" CÍMŰ ORSZÁGOS VERSENYBEN SZÍMŐ KÖZSÉG A II. HELYEZÉST ÉRTE EL.

V NÁRODNEJ SÚŤAŽI "DEDINA ROKA 2017" OBEC ZEMNÉ ZÍSKALA II. MIESTO.

SZÍMŐ **ZEMNÉ**

TÖRTÉNIK VALAMI OBEC V POHYBE

NITRIANSKY SAMOSPRÁVNÝ KRAJ Co-funded by the Europe for Citizens Programme of the European Union

EURÓPAI DIPLOMMAL DÍJAZOT KÖZSÉG DRŽITEĽ EURÓPSKEHO DIPLOMU

Járvány idején Muzslán

Igyekeztünk minden csatornán keresztül kommunikálni, tájékoztatni a lakosságot

Muzsla Párkánytól 10 kilométerre nyugatra fekszik, a Muzslai-patak mellett. 2011-ben 1923 lakosából 1427 magyar, 380 szlovák, 9 cseh, 8 cigány és 94 ismeretlen nemzetiségű volt.

A község facebook-oldalán több bejegyzés is született a korona-vírus járvány idején, amelyek nemcsak a falu történéseiről szólnak, hanem bátorítják is az embereket. „Derék, szívós ember a magunk fajta. Az elmúlt évszázadokban megélt számos megpróbáltatást, emberpróbáló időszakot. Főleg 1920 után. A mai helyzet is ilyen. Súlyos, emberpróbáló állapot. Nemcsak számunkra, magyarok számára. Mindenki számára. Arra kell vigyázni, hogy a társadalmi elszigeteltség ne hozza el a bajokat okozzon. Ki kell bírni, ki kell bírunk. Közösen. Meggyőződésem, hogy túléljük. Hiszen egymásra vagyunk utalva. Mindannyian. Segítsünk egymásnak, legyünk türelmesek, megértők, szolidárisak, segítőkészek. Erősek leszünk, megbirkózunk a kihívásokkal. Hiszem

és vallom. A hit, a bizalom, a szeretet legyen az, amelynek köszönhetően áthidaljuk a nyomasztó érzést, az egyedüllétet, a megpróbáltatást, a gondokat és a bajokat. Jó erőt és egészséget kívánok mindenkinek! Vigyázzanak, vigyázzatok magatokra és másokra egyaránt!” - úgy tűnik a járváynak lassan vége, de gazdasági szempontból csak most jön a neheze.

Farkas Ivánt Muzsla község polgármesterét arról is kérdeztük, hogyan vészeltek át az elmúlt hónapokat, mi várható a közeljövőben. Kíváncsiak voltunk, kapott-e a község bármilyen segítséget, vagy teljesen önmagára volt utalva. „Mivel Muzslán két szociális jellegű szolgáltatás is van, a nyugdíjasok napközi otthona és a gondozó hálózat, ami európai uniós támogatással működik, ezért mi Nyitra megyétől, a tisztí orvostól kaptunk védőeszközöket. A másik segítség: áprilisra lehetett kérvényezni, hogy a járulékokat ne kelljen befizetni, kérvényezte Muzsla is, de még nem

kaptunk választ a döntésről.”

A korona-vírus járvány több szempontból is negatívan érintette az országot, a lakosságot, a vállalkozásokat, és természetesen az önkormányzatokat is. Milyen hatásai lesznek a kialakult helyzetnek a falu gazdálkodására?

Március közepén, huszadika tájékán kaptunk a pénzügyminisztérium intézetétől, az RRZ-től (Rada pre rozpočtovú zodpovednosť – Költségvetési felelősség tanácsa) az összes önkormányzat, polgármester egy kitekintést, amelyben leírták, hogy mire számíthatunk. Akkor három változatban vázolták fel, hogy milyen lesz a csökkenés, amit a visszaszított részadóból kapunk. A részadó a legnagyobb bevétele a községeknek. Az első előrejelzés alapján 8 százalékos lesz a visszaesés éves szinten, a másodikban 15 százalékos, a harmadikban 27 százalékos jósoltak. Mi eleve onnantól kezdve berendezkedtünk arra, hogy a legpesszimistább változattal fogunk számolni.

Ezek tükrében, milyen intézkedéseket hoztak?

Intézkedéseket hoztunk a takarékosági oldalon, vagyis a kiadási oldalon. Megpróbáltuk hozzáilleszteni a kiadási oldalt a lecsökkent bevételekhez. Április végén kaptunk egy másik információs levelet, ahol módosították az előrejelzéseket, lényegesen csökkentették a hiányt, én azonban úgy látom, hogy ez a második nem volt igazán korrekt, nem volt megalapozott. Arra számítok tartósan és továbbra is, hogy a márciusi előrejelzés harmadik oszlopa, vagyis a legpesszimistább változat lesz a valóság.

Mit jelent ez a gyakorlatban?

Márciusban még a teljes összeget kaptuk meg az adóhivataltól, áprilisban már volt 10 százalékos lecsökkenés és a májusi hónapban, amit kaptunk további 7 százalékos csökkenést mutatott, tehát 17 százalékkal kaptunk kevesebbet, mint amire eredetileg számítottunk. Minden hónap 20-án kapják meg az önkormányzatok a részadót, az adóhivataltól.

Úgy látom, hogy júniusi hónapban még

csökkenni fog a bevétel az adókból. Ez nagyon nem pozitív hír, de sajnos azt kell mondanom ésszerű, reális ez a csökkenés, mert a központi válságtábor és a kormány intézkedései, amelyeket még márciusban hoztak, előrevetítettek, hogy sokkal alacsonyabb lesz a bevétel az adókból, hiszen elodázták az adóbefizetéseket, elodázták az előlegek befizetését, illetve a járulékoknál is voltak intézkedések és sorolhatnám, ezzel az adóbevételek, amelyeket az adóhivatal kap személyi jövedelem adó címén lecsökkentek.

Milyen intézkedéseket hoztak, hogy csökkenteni tudják a hiányt?

Áprilisban hoztunk olyan intézkedéseket, amelyek segíthettek. Az önkormányzathoz tartozó alkalmazottak közül, akiknek iskoláskorú gyermeke van, annak beteg gondozásra kellett otthon maradnia, ideiglenesen megszűnt a tanítás az iskolában, a nevelés az óvodában, azonkívül akiknek voltak előző évről szabadságai, azokat ki kellett méríteni. Ésszerűsítettünk, ahol csak lehetett, tehát a dolgozói munkaállományt illetően hoztunk intézkedéseket.

Lefaragtuk a dologi kiadásokat, a beruházási tételek vagy tartósan lettek megszüntetve, vagy át lettek helyezve, átcsoportosítva következő évekre, elhalasztva a beruházásokat. Tehát a beruházásokat most átmenetileg szüneteltetjük. A további kiadások miatt is hoztunk olyan intézkedéseket, amelyek nem függenek össze szorosan a mindennapi élettel, azokat lenulláztuk, vagy karsúsítottuk, például nincs közvilágítás

az éjszakai órákban, csak éjjelig, aztán reggel. Megvizsgáltuk a 2008-2009-es gazdasági válság intézkedéseit, és ami akkor bevált, azokat most is használjuk, akkor is voltak takarékosági intézkedések.

Milyen beruházások valósulnak meg?

Nagyon sok beruházás volt betervezve az idei évre, összesen 11 tétel, ezek közül van ami véglegesen megszűnt, van amit elhalasztottunk jövő évre.

Amit megtartunk, mert kollektív szerződés köt minket, az esztergomi székhelyű Ister-Granum EGTC közös pályázata. Egy csoportos láncolat pályázat lett elfogadva az Európai Unió által az Interregen belül, és azt valószínűleg meg szeretnénk valósítani, erről a napokban fog dönteni a testület, mert ott csoportos beruházásról van szó. 12 lábból álló beruházásról van szó, a szerződésben foglaltak alapján, ha bármelyik lánc, partnere kiesik, akkor bukik az egész projekt. A projektnek van lába Szőgyénben, Párkányban, Esztergomban és a környéken több településen, ilyen szempontból köt minket a kollektív kötelezettségvállalás. A beruházásnak a muzslai lába egy korszerű, európai színvonalú borászati és szőlészeti szolgálati háznak a megépítése.

Vannak olyan beruházások, amelyek a felszínen maradnak, például a járdának a beruházása. Vannak olyan beruházások, amelyet meg kellett szüntetni, vagy el kellett halasztani.

Megkezdődött a szőlőhegyen, a szőlős

kerteknél a vízvezeték bővítése, tulajdonképpen a kiépítése, ebből a beruházásból, amit az idei évre beterveztünk, azt sajnos el kellett halasztanunk.

Az európai uniós alapokra vonatkozik az a szabály, hogy ott ahol nem lett a szerződés aláírva az irányító hatóság és az adott pályázó között, azokat általában már nullázzák és nem fog megvalósulni.

Milyen volt a segítségnyújtás a lakosság felé?

Az országban az elsők között láttunk hozzá a maszkok varrásához, március 16-án, meghirdettük a hangosbemondón, hogy akinek van varrógépe, tapasztalata és főleg van ideje, mert otthon van és van elhivatottsága az csatlakozzon, 15 varrónő jelentkezett a felhívásra, akik jótékony módon elkezdtek varni, voltak adakozóink, támogatóink, akik alapanyagot szolgáltatottak, mi is, a község, és elindult a védőmaszkok gyártása. Muzsla 1900 fős település, a két hét leforgása alatt ugyanennyi maszkot tudtunk legyártani, és mindenki megkapta, aki igényelte, még ki is szállítottuk.

Az idősek gondozása milyen volt, kértek segítséget?

Van több éve működő szociális szolgáltatásunk, felkínáltuk a segítséget a bevásárlásokkal az időseknek, felkínáltuk az ebéd kihordást is. Ez szervezeten működött, ki volt hirdelve, mindenki

tudhatott róla, ez is gördülékenyen működött. Sőt, addig amíg nem szüntette be a központi válságstáb a nyugdíjas napközi otthonok működését az is működött. A gondozó hálózatunk, a másik pillére a szociális szolgáltatásoknak, folyamatosan a mai napig működik, igaz volt 2-3 olyan ellátottunk az összesen 37 ellátott közül, akik ideiglenesen nem kérték a szolgáltatást, de a döntő többségük igényelte, gondozóink tehát végig dolgoztak.

Muzslán mi a helyzet a munkanélküliséggel? Magasabb lett-e a munkanélküliek száma, illetve a közmunkások tudtak-e dolgozni?

A közmunkások nem a mi alkalmazottaink, hanem a munkaügyi hivatalé. A hivatal igazából megtiltotta már a járvány kirobbanásának az elején, hogy ők felvegyék a munkát. Ha jól emlékszem április elsejétől lettek a közmunkák megszüntetve, és a mai napig nem élesztették újjá, csak egy nagyon vékony szeletét, azt a területét a közmunkáknak, ami nem igazán sok dolgozóval működik. Tehát a tömeges jellege nem indult be újra, ami gondot okoz a községnek, a falu karbantartása, a kaszálás, fűnyírás és minden más kinti terepmunkákat illetően, most a község dolgozói azok akik ezt a feladatot is ellátják.

A munkanélküliség alakulását nem tudjuk. A munkahivatal nem közli velünk, hogyan alakul hónapról hónapra az adott községben a statisztika. Csak az utcáról tudjuk, hogy ennek vagy annak

megszűnt, vagy ideiglenesen megszűnt a munkahelye, nem jár dolgozni, illetve látjuk az óvodai és iskolai szülők esetében, akik most például nem éltek a lehetőséggel, hogy újjá indult az oktatói nevelői munka, és átmenetileg otthon vannak.

A hivatalok egy része korlátozott ügyfélfogadást vezetett be a járvány idején. Muzslán hogyan működött a községi hivatal?

Amikor márciusban megkaptuk az előrejelzést, amiről már beszéltünk, rögtön írtam levelet a Szlovákiai Városok és Falvak regionális társulása elnökeinek, tehát a párkányi polgármesternek, és a ZMOS járási elnökének, az érsekújvári polgármesternek. Arra kértem őket, hogy a polgármesterek nevében ők is hallassák hangjukat. Az első kontaktusban dolgozók, az ápolók, az orvosok, a rendőrök, a karhatalmi dolgozók mellett, a községi hivatalok és a megyei hivatal dolgozói is állandó kontaktusban vannak a lakossággal, tehát róluk sem szabad elfeledkezni, ők is kapnak védőfelszereléseket, ők is megérdemlik, hogy tudjanak a munkájukról az emberek. Ha a vállalkozói szféra, a kereskedők, a gazdák és mindenki más, aki a gazdaság talpra állításában részt vesz kap támogatást, segítséget, akkor ugyanez a támogatás fog kelleni nekünk is, az önkormányzatoknál. A községek is óriási bevétel kiesést fognak elszenvedni, ami ugye meg is történt. Hónapról hónapra csökkennek a bevételeink, a adóhányad csökkenése miatt és védőeszközökkel sem voltunk ellátva, tehát úgy érzem, hogy magunkra voltunk hagyva ebben az időszakban.

Hogy éltek meg a kritikus időszakot a muzslaiak?

Alapvetően tudni kell azt, hogy mi igyekeztünk minden csatornán keresztül kommunikálni, tájékoztatni a lakosságot, leközelíteni minden hírt, legyen az a községi rádió, a falu tévé, a falu honlapja, vagy a község közösségi oldala, tehát minden meglévő csatornán keresztül tájékoztattuk a válságstáb által, a tisztí főorvos által elfogadott szabályokat. Tájékoztatva voltak az emberek, és valóban nagyon fegyelmezettek voltak, a bezártság utolsó napjáig. Nagyon kevesen jártak az utcán, használták a maszkot, a védőeszközöket, a hivatalokban, a postán, türelmesen kivárták a sorukat a boltban is, és ezért nagy köszönet jár a lakosságnak.

Elmaradt rendezvények, segítőkész pogrányiak

Pográny zaboralji település, Nyit-rától 10 km-re keletre a Tribecs-hegység déli lábánál fekszik. A 2011-es népszámláláskor 1074 lakosból 504-en vallották magukat magyarnak.

A községben 2019. szeptemberében zárt be a magyar tanítási nyelvű alapiskola, mivel a kilenc évfolyamos iskolát már a tavalyi tanévben is csupán 14 tanuló látogatta, a kilencedikesek elballagásával ez a létszám tovább csökkent. A pogrányi magyar gyerekek szülei így választás elé kerültek, az alsótagozatot Alsóbodokon végeztetik, utána a Gimesi Alapiskolába járhatnak, de van olyan szülő, aki gyermekét a koloni magyar iskolába járattja. Kevesen vannak, de a tavalyi adatokat, amikor egy gyermeket sem íratnak magyar iskolába, némileg ellensúlyozza, hogy az idei évben három magyar gyermeknek választották szülei az anyanyelvű oktatást. A pogrányi képviselő-testület szeretett volna egy központi iskolát kialakítani a Zaboralján, de ez a törekvés - önhibájukon kívül - nem járt sikerrel.

Gazdag múlt

A település határa eredetileg királyi szőlőtermelő birtok volt, melyből az egyházak adományokat kaptak. Szent István király idején a zabori apátság birtokolt itt földeket; erről Kálmán király 1113-ból származó határleírásában történik említés. Az okirat szerint I. Géza király 1075-ben birtokokat ajándékozott a szentbenedeki apátságnak. Az adománylevélben a község Pagan néven szerepel. 1576-ban és 1644-ben feldúlta a török, lakosait megölte vagy rabságba hurcolta. A törökök kiűzése után a kuruc-labanc harcok dúlták a vidéket. Erzsébet királyné 1898-ban bekövetkezett halála után a községben 40 hársfát ültettek emlékére. Az első világháború után a Csehszlovák Köztársaság része lett. 1931-től Pográny a Jézus Legszentebb Szíve vallásos tisztelet gyakorlásának központja lett. A bécsi döntést követően a községet nem csatolták vissza Magyarországhoz.

Pográny legrégebbi épülete a római katolikus templom. Nagy valószínűséggel a 12. században épült, a 14. században

gótikus stílusban átépítették. A 17. században kibővítették és a Mindenszentek tiszteletére szentelték. Az utolsó javítást 1990-ben végezték. A község közepén található barokk-klasszicista kúria a 18. században épült földszintes épület, udvarán áll Rákóczy hársfája. A malom mellett 1925 körül neoklasszicista udvarház épült. Az alapiskola 1935-re lett kész. A községi hivatal épülete a 20. század elején épült, máig eredeti feladatát látja el. A község központjában levő parkot valószínűleg a 18. században telepítették. A falu közepén forrásokból fakadó tó található, gyógyforrásai a Nagyharang és Kisharang.

A jelen kultúrája

A pogrányi népviselet a zaboralji népviseleti csoportba tartozik. A népszokások javarészt a katolikus ünnepekhez kötődtek, de a legnagyobb eseménynek a lakodalmat tartották jellegzetes viseletével, énekeivel, csúfolódó mondókáival, ételeivel. A népdalok kutatásával a községben több népdalgyűjtő is foglal

kozott, a legismertebbek Kodály Zoltán és Bartók Béla.

1972-ben alakult meg a női dalkör, mely ma már Pogrányi Nagyharang Hagyományörző Csoportként mutatja be a község népdalait, viseletét és szokásait, a csoport később férfikkal bővült. Pogrányi székhellyel jött létre a Zoboralji Örökség Örzői Hímző- és Viseletkészítő Műhely, melynek pogrányi, gesztei, gimesi, koloni és nagycétényi tagjai hímeznek, csipkét vernek és viseletet készítenek.

Ebben a kulturálisan gazdag faluban is részben leállt az élet a koronavírus járvány kitörésekor, hiszen mind a civil szervezetek, mind az önkormányzat több tavaszra betervezett eseményt, rendezvényt későbbre halasztott, vagy lemondták, többek között a majdnem száz éve rendszeresen megtartott Jézus Szíve búcsút, amelyen több ezer hívő imádkozott egyszerre az elmúlt években.

Központi település

A Nyitra járás egyik központi települése Pográny, ami a múltban nagy rangot jelentett. A központiságát részben még ma is őrzi, hiszen van anyakönyvi hivatala is, hozzá tartozik Geszte és

Alsóbodok, van postája, míg az előbb felsorolt két településen nincsen, rendelőintézet is működik a településen, az alsóbodokiak és a geszteiek szintén ide járnak orvoshoz. Sőt, egy ideig Geszte közigazgatásilag Pográny része volt, csak a rendszerváltás után vált külön településsé.

A legutóbbi önkormányzati választásokkor a pogrányiak a változás mellett döntöttek és Presinszky Laurát választották meg polgármesternek. A kilenc tagú képviselő-testületben is több új képviselő dolgozik. Az új vezetés a községet rossz gazdasági helyzetben vette át, a koronavírus okozta járvány a gazdasági helyzetet tovább súlyosbíthatja.

A járvány idején az egyik pogrányi magánvállalkozó ingyenesen vállalta a község közterületeinek fertőtlenítését. „Mivel központi falu vagyunk, ide járnak az alsóbodokiak és a geszteiek is postára, orvoshoz – van gyerek orvos, körzeti orvos, fogorvos és fogtechnikus is a faluban – így nagyobb az emberek koncentrációja. Az orvosok Pogrányban is próbáltak segíteni azzal, hogy azoknak, akik csak gyógyszert szerettek volna felírni, elég volt e-receptet igényelniük, amit lehetett telefonon intéztek, ha kellett a hivatal dolgozói besegítettek a gyógyszerek kiváltásában. Nem

mellesleg sokan ide jártak bevásárolni, nem mentek Nyitrára, hiszen ott mégiscsak nagyobb a tömeg. Nagy örömmel fogadtuk, mikor az egyik vállalkozó felajánlotta, hogy fertőtleníti a közterületeket, buszmegállókat, temetőt, a rendelők előtti területet, a hivatal és a posta bejáratát.”

Presinszky Laura kiemelte, szerencsére vannak segítőkész emberek Pogrányban is, aminek köszönhetően az önkéntesek varták a szájmasczkokat, de annak elosztását nem a község koordinálta, egyrészt a családok, ismerősök és szomszédok egymást segítették, másrészt igény esetén a község szívében lévő Eco-Day biztosította a maszkokat.

Veronika Remišová első miniszterelnök-helyettes, beruházásokért és regionális fejlesztésekért felelős miniszter, a járvány elleni védekezés elősegítésére pályázatot hirdetett ki, a községek ellenőrző kapura pályázhatnak, ami fertőtleníti az azon áthaladókat. Pográny község is készíti a pályázatot, a rendelők bejáratához szeretnék azt elhelyezni, hiszen a Pogrányban szolgáló orvosokhoz több településről járnak betegek. A fertőtlenítő-kaput a község ki is próbálhatja, ugyanis egyet ideiglenesen felállíthatnak a községi hivatalban.

Elhalasztott rendezvények

A község polgármestere kérdésünkre elmondta: a járványhelyzet a község életét negatívan befolyásolta, hiszen számos rendezvény tartottak volna tavasszal, a község kultúrháza maximálisan kihasználta, az események egy részét megpróbálják ősszel megtartani. Az önkormányzati programok elmaradása némi megspórolást ugyan eredményez, de kérdéses mindez kompenzálja-e majd a kiesést, amit az adóhányad alacsonyabb összege okoz. Presinszky Laura elmondta: a májusi hónapban jóval alacsonyabb összeg érkezett a falu számlájára az államtól, és még a nyári hónapokra sem jósolnak pozitív emelkedést az előrejelzések. A község a kiesést pályázatokból szeretné pótolni, a pogrányi községi hivatal is nyújtott be kérelmet a kiadások kompenzálására.

A környező települések polgármestereivel egyeztetve hoznak meg több döntést, illetve értesítik egymást a fontosabb döntésekről.

Presinszky Laura arról is beszámolt,

hogyan a környező települések polgármestereivel egyeztetve hoznak meg több döntést, illetve értesítik egymást a fontosabb döntésekről.

A község a költségvetés összeállításakor támogatási pénzt is elkülönített a civil szervezetek és a sport szervezetek javára. A megítélt támogatást ezidáig nem fizették ki, hiszen a rendezvények és a futball mérkőzések nagy része elmaradt, így a szervezetek elszámolási kötelezettségüket is nehezen tudnák betartani. Pográny polgármestere egyébként úgy tuja, több község is hasonlóan járt el a Nyitrai járásban. A támogatásokat nem szeretnék teljesen leállítani, majd az idő megmutatja, milyen összeggel tudják támogatni a község területén működő egyesületeket.

A polgármester arra is kitért, hogy az anyakönyvi hivatalban tavaszra számos esküvőt terveztek, ezek nagy része máskorra toldott. A községben lévő étterem, ahol szinte minden hétfőgél lakodalmat tartanak, szintén hetekre bezárta kapuit.

A pogrányi oktatási intézmények, az óvoda és a szlovák alapiskola már korábban bezárt, mint ahogy azt a kormány mellett felállított válság-stáb el-

rendelte. „Mivel az óvodában felütötte a fejét a gyerekek között az influenza-járvány, majd az alsó tagozatos alapiskola is azt jelentette, hogy nagyon sok a hiányzó az influenzás megbetegedések következtében, a higiénikusokkal egyeztetve a két intézményt bezártuk. Az alapiskolások karanténszünete így két nappal hosszabb lett. A június elsejei iskola és óvodanyitásra az intézményeket sikerült kifertőtleníteni. Az alapiskola teljes létszámmal nyílt meg, kis tanulói létszámú intézményről van szó, így nem okozott gondot a gyerekek szétosztása. Az óvodások közül viszont csak azokat a gyerekeket tudtuk visszazavenni, akik már iskolaköteleseké váltak, illetve azokat, akiknek a szülei az ún. első vonalban dolgoznak.” – nyilatkozta az Önkormányzati Szemle kérdésére Presinszky Laura. Az iskola kezdéshez a védőeszközöket és a fertőtlenítőket, lázmérőket a község bezártította.

Információk magyarul is

Pogrányban az idősebb polgárok közül senki nem igényelt ebédet a községtől a „karantén” időszakban. A falu polgárai között többször készült felmérés, igényelnék-e ezt a szociális szolgáltatást, mert akkor az önkormányzat biztosítaná azt, de az idősek nem kívánnak élni ezzel a lehetőséggel.

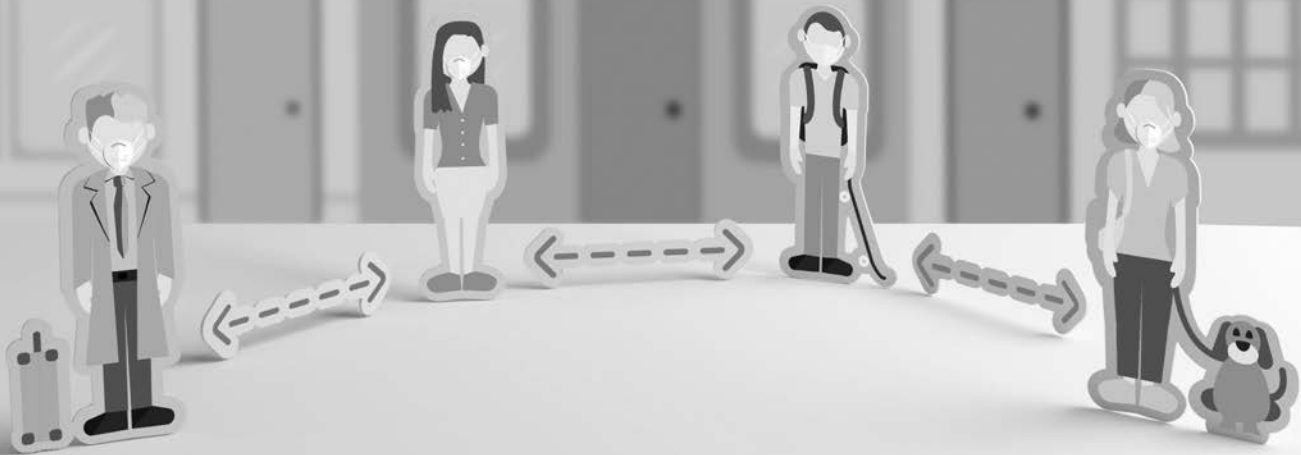
Az információkat a törvényeknek megfelelően két nyelven, magyarul és szlovákul helyezték el, képekkel illusztrálva.

A község igyekezett minden fontos információt megosztani a lakosokkal, egyrészt kihasználva a világháló adta lehetőségeket, másrészt a községi hangsbemondót és a hirdető táblákat, ahova elhelyezték azokat a tudnivalókat, amivel megelőzhető a járvány további terjedése. Egyébként Pogrányban nem igazoltak korona-vírussal fertőzött páciens.

Az információkat a törvényeknek megfelelően két nyelven, magyarul és szlovákul helyezték el, képekkel illusztrálva.

Neszmeri Tünde

Koronavírus –járvány körkép/kórkép a Lévai járásból

Az elmúlt közel három hónap eseményei a Lévai járás településeit is érintették. Az óvintézkedések sorát hajtották végre. A községek önkéntesei arcmaszkokat varrtak. Az önkormányzatok gondoskodtak az idősebb lakók ellátásáról, informálták a községek lakosságát a helyzet aktuális alakulásáról.

Az alábbiakban a járás három kisebb létszámú, ám nagyrészt magyarok lakta település vezetőjét kérdeztük a tapasztalatokról. Sok esetben eltérő megoldásokat találtak a „karantén” helyzet orvoslására. Ám a megkérdezett települések első emberei számos dologban egyetértettek. S egyben mindhárom megkérdezett egyetértett: soha, még hasonló helyzetet sem éltek át falujuk élén.

Számos lépés hasonló módon ment végbe a központi válságstáb szabályai alapján. Bizonyos esetekben kaptak segítséget, illetve támogatást a felsőbb szervektől. Ugyanakkor azt is elmondták, bizony sok mindenben önmagukra, valamint a szomszédos települések tapasztalataira számíthattak csupán.

Érsekkéty eddig zökkenőmentesen vészeli át a helyzetet

Érsekkéty a Lévai járás dél-nyugati ré-

giójában a Garam menti térségben terül el. A község lakossága 570 fő, nagyrészt magyarok lakják.

Érsekkéty próbál pozitívan hozzáállni a járvány miatt kialakult helyzethez. S reménykednek, hogy a beindított, jelentős részt pályázati támogatásból finanszírozandó fejlesztések

elindulhatnak a községben a kialakult gazdasági válság ellenére is.

Az első napoktól kezdve Érsekkétyen fontosnak tartották a lakosság magyar nyelven való informálását is. „A járási és a kerületi hatóságok által kiadott óvintézkedések és bevezetett szabályok szövegét mind lefordítottuk. Ezek megjelentek a községünk honlapján, közösségi oldalán, emellett a hangosbemon-

dón is mindkét nyelven értesítettük a lakosokat” – mondta az Önkormányzati Szemle megkeresésére Farkas Attila, Érsekkéty polgármestere.

Mivel országos viszonylatban hiány volt a megfelelő védőfelszerelésekben, így Szlovákia számos településéhez hasonlóan Érsekkétyen is önkéntesek bevonásával készítettek arcmaszkokat. A községi hivatalban varrták az asszonyok a maszkokat. Az anyagból készült maszkok könnyen kezelhetőek, moshatóak, így az érsekkétyiek több alkalommal is használhatják – jegyezte meg a polgármester.

A koronavírus-járvány miatt veszélyeztetett korosztályra kiemelten figyeltek, figyelnek. Már a koronavírus-járvány kezdetén felkeresték a falu idősebb lakosait, segítve a mindennapi bevásárlást. Mint Farkas Attila elmondta: a községi hivatalnak kötelessége gondoskodni a falu lakosairól. Így indították el a szolgáltatást, gondoskodva az idősek ellátásáról.

Mint elmondta, az első hetekben több lakos is igénybe vette az önkormányzat segítségét. A későbbiekben azonban az érintett lakók az ismerőseik és családtagjaik bevonásával fokozatosan megoldották a mindennapi megélhetéshez szükséges dolgok beszerzését.

Gondoskodtak a házi karanténban élők-ről is. Az adminisztratív háttér mellett segítettek az érintettek ellátását – folytatta a felsorolást.

A lakosok védelme mellett fokozottan figyeltek az önkormányzat dolgozóira, valamint a községi hivatal helyiségeinek fertőtlenítésére is. Az önkormányzat az alkalmazottjait felszerelte a szükséges védőeszközökkel (arcmaszkkal és kesztyűvel), illetve a hivatalt biztosította a megfelelő fertőtlenítőszerrel. Már huzamosabb ideje biztosítja az önkormányzat az idősebb és rászoruló érsekkétyiek étkeztetését. A „karantén” időszakában az önkormányzat számára gondot jelentett az idősek étkezésének az ellátása. Újratervezést igényelt, mivel az óvoda konyhája látja el az intézménybe járó gyermekek mellett az iskola tanulóinak és a falu lakosainak az ellátását is. A bevezetett óvintézkedések végett március közepén leállt az étkezde az óvodai neveléssel és az iskolai oktatással egyetemben.

Így helyi szinten nem tudták az

érsekkétyiek ellátását biztosítani. Az önkormányzat egy közeli étteremmel kötött szerződést, ennek köszönhetően biztosítják a szolgáltatást. „Folyamatosan meg tudtuk oldani az étkezési ellátást a meghatározott higiéniai követelmények betartása mellett” – szögezte le Farkas Attila.

Többletteher, összefogás, önerő

Természetesen mindez többlet terhet jelentett a község költségvetésének. Ugyan a szájmaszkok megvarrását önkéntesek biztosították. Az ehhez szükséges alapanyag egy részét szintén a falu lakossága gyűjtötte össze. Összefogással és megfelelő szervezéssel mintegy négyszáz-ötszáz darab szájmaszk készült el.

Önerőből, kevés anyagi ráfordítással sikerült megoldanunk a felkészülést. Ám ehhez a lakosság összefogása is kellett – fogalmazott. Hozzátette: a költségvetést ugyan át kellett csoportosítani, ám várhatóan mindez nem fenyegeti a be tervezett fejlesztések megvalósulását.

A költségvetést tehát átdolgozták. Érsekkétyen az egyes szervezeteknek nyújtott éves támogatásokat átcsoportosították a védekezésre. A sportszervezettől és a kulturális szervezettől kerültek át bizonyos pénzeszközök a megfelelő védekezés biztosítására.

Szükségállapot van, bizonyos megszorításokkal, így a szervezetek képviselői is megértően álltak hozzá a kialakult helyzethez – reflektált a falu vezetője.

Hozzátette: ezen lépésekkel is szeretnénk elkerülni a hivatali dolgozók fizetésének csökkentését. „Egyelőre ez a drasztikus lépés még nincs tervbe véve. Mindez az előrejelzések és a részadokból származó bevételek függvénye” – hangsúlyozta.

Kényszerleállás és munka nélküli otthon lét

A járvány miatt számos nemzetközi vállalat, illetve közép és helyi vállalat is kényszerleállásra kényszerült. Több munkáltató pedig csökkentett munkaidőben tudja csupán alkalmazni a munkavállalókat. Ez a jelenség az érsekkétyiek előtt sem ismeretlen.

„A legnagyobb érvágás az esztergomi Suzuki autógyár leállása volt. Március közepétől számos helyi lakos került így kényszerpihenőre” – jelezte. Május elején egy műszakos munkarend mellett újraindították a gyártósorokat. A felvidéki ingázók munkába állását a körülményes határátlépés is nehezítette. Szerencsésnek mondható, hogy Érsekkéty belefért a harminc kilométeres körzetbe, így az ingázók újakezdheték a munkát.

Ugyanakkor sajnos akadtak olyan helyi lakosok is, akik a járvány miatt kitört gazdasági válság miatt elvesztették a munkájukat. Pár lakost érint a faluban, ők főleg az építőiparban dolgoztak – magyarázta a falu első embere.

Mint végezetül Farkas Attila elmondta: amennyiben nem rosszabbodik a hely-

zet a részadókból elegendő pénzforrás érkezik a településre, akkor kisebb mínusz mellett sikerül kilábalni a válságból.

Láthatjuk Érsekkéty próbál pozitívan hozzáállni a járvány miatt kialakult helyzethez. S reménykednek, hogy a beindított, jelentős részt pályázati támogatásból finanszírozandó fejlesztések elindulhatnak a községben a kialakult gazdasági válság ellenére is.

Ipolyvisk önkormányzati meg-szorításokra készül

Az Ipoly menti település Ipolyságtól nyugati irányban alig hat kilométerre található a szlovák-magyar államhatár mentén. A közel hétszáz lelkes települést szintén az összefogás és a közös együttműködés lendítette át a koronavírus okozta válság legvéresebb napjain – mondta az Önkormányzati Szemlének Antal Nyusztin Ágnes polgármester.

A prognózisok alapján Ipolyvisk is kevesebb pénz-re számít. A gazdasági krízisnek köszönhetően a legoptimálisabb előrejelzés alapján mintegy tizenötezer euróval kevesebb bevételre számíthat az Ipoly menti település.

A váratlan helyzet meglepetés szerűen érte a polgármestereket, még a legtapasztaltabb kollégák sem találkoztak hasonló helyzettel sem. Próbára tett mindannyiunkat! – vallotta a fiatal polgármester asszony.

Mint hozzátette: Ipolyvisk rugalmasan kezelte a helyzetet. A megszorító intézkedések bevezetése is az összefogást eredményezte. Ipolyvisken is az önkéntesek bevonásával készültek el a szájmáskok. A megfelelő szervezés mellett alig másfél hét alatt a falu összes lakóját ellátták a többször használatos védőeszközzel. Az önkéntes varrónők mellett a hivatal egyes alkalmazottjai is besegítettek a varrásba.

Gyors és megfelelő reagálás

Gyorsan és sikeresen lezajlott a száj-

maszkkal való ellátás. Sőt, a falu lakossága mellett a szomszédos Ipolyságnak is juttattak el mintegy kétszáz darabos szájmásk-csomagot.

A falu lakosságának többsége a szigorú óvintézkedéseket azonnal észlelte és be is tartotta, maguk és a közösség érdekében. A községi hivatal szociális munkásai segítették a lakosok informálását, valamint a krízishelyzet kezelését.

Folyamatosan naprakész információkkal látták el a helyieket. Érsekkétyhez hasonlóan a falu hangszórója mellett a közösségi médiafelületen, valamint kültéri hirdetőtáblákon is informálták az ipolyviskieket.

A veszélyeztetett korosztály számára biztosították az élelmiszer házhoz szállítást. Ezt a szolgáltatást Ipolyvisken már azelőtt bevezették, mielőtt az állam kötelezővé tette az önkormányzatok számára. A mintegy hétszáz lelkes településen két élelmiszerbolt működik, mindkettő biztosította az áru házhoz szállítást.

A község idősebb lakosai kérvényezhetik az étkeztetést is. Itt is az óvoda mellett működő konyha biztosítja az ellátást az óvodások, az alsó tagozatos iskola és az önkormányzat dolgozói mellett a nyugdíjasoknak is. Az oktatási intézmények bezárásával az étkezdé sem működött. Eleve csupán pár idősebb vette igénybe e szolgáltatást. Ugyan az önkormányzat felajánlotta az óvodai étkezés pótlását ők jelenleg máshogyan szerzik be az ebédjüket – tájékoztatott a polgármester asszony.

Módosított költségvetés, leterhelt önkormányzat

A tavaly év végén tervezett költségvetésben nem volt pluszforrás egy ilyen jelentőségű krízis kezelésére. A szükséges óvintézkedések anyagi keretét így is tudták fedezni a költségvetésből. „Természetesen az önkormányzat költségvetését módosítanunk kell majd, mivel később hiányként mutatkoznak meg a jelenlegi plusz kiadásaink” – magyarázta Ipolyvisk első embere.

Antal Nyusztin Ágnes még nem tudta megmondani, hogy mennyire terhelte le a tervezett költségvetést az elmúlt közel három hónap eseményei. A részadóból és a helyi illetékekből befolyó összegtől élő önkormányzatnak eleve fokozatosan emelkednek a kiadási költségei. A prognózisok alapján Ipolyvisk is kevesebb pénzre számít. A gazdasági krízisnek köszönhetően a legoptimálisabb előrejelzés alapján mintegy tizenötezer euróval kevesebb bevételre számíthat az Ipoly menti település.

Újra kell tervezni az amúgy is beosztott költségvetést. Gazdasági megszorításokat kell alkalmaznia az önkormányzatnak is. Nehéz döntéshozatali helyzetbe kerül a falu – jelezte Antal Nyusztin Ágnes.

„Ipolyvisk stratégiája az intenzív fejlesztés, számos pályázatunk van kifutóban most is. Ezekhez minimális önerőt kell biztosítanunk. Az önkormányzat munkaerőtől sem akarna megszabadulni. Viszont valahol le kell faragnunk a költségeinkből”- emelte ki a polgármester asszony.

Várhatóan az önkormányzat nyújtotta szolgáltatásokat fogják csökkenteni. Az önkormányzati alkalmazottak bérezéséhez a legvégsőbb esetben nyúlnak. „A legtöbb alkalmazottunk sokkal intenzívebben és megfeszítettebb tempóban dolgozik amióta a koronavírus-járvány van. Több feladatot látnak el” – magyarázta.

A megszorítások közé sorolta többek között a közterületek zöld felületeinek ritkábban való nyírását, valamint a falu háttérának karbantartásának csökkentését.

Csökkentett polgármesteri fizetés

Viszont a költségvetést érintő megszorítást már bevezettek. Az árpilis 27-ei önkormányzati képviselő-testületi ülésen a polgármester asszony lemondott a 2018. novemberben megszavazott tiszteletdíj emelésről, májustól az állami minimumot kapja. A képviselők és az alpolgármester a teljes bérükről lemondtak a válság időszak végéig.

A munkahely elvesztése és kényszerleállás számos ipolyviskit is érint. Vannak olyan családok, ahol a Magyarországra ingázó családfenntartó nem tud munkába járni, mivel a munkahelye a harminc kilométeren kívül található. Sokan dolgoznak az államháztartás mintegy negyvenöt-ötven kilométerre lévő Vácon, ők most nem tudnak munkába járni. Mások csökkentett munkaidőben kénytelenek dolgozni.

Megkeresésünkkor a munkahelyvesztésről pontos statisztikai adatot még nem tudott mondani a polgármester asszony. Ám a megszorítások és a gazdasági válság következményei több helyi lakost is érint.

Százd a bonyolódó ügyintézését észleli

A közel ötszáz lelkes Százd község szintén Ipoly menti település Deménd nagyközség tözsomszédságában. A magyar többségű faluban is gyorsan reagáltak a hirtelen kialakult krízishelyzetre.

Az államtól eddig semmi támogatás nem kaptak. „Elvárnánk a saját központi

szerveinktől a támogatást, ám a középszinttől feljebb nem jut el a szavunk” – szögezi le Százd polgármestere.

A központi válságstáb intézkedései és rendelkezései előtt már március második hetében bezárták a helyi kis létszámú óvodát.

A kétnyelvű tájékoztatás Százd sem maradt el. „Fontosnak tartottuk a pontos tájékoztatást. Nyomatott formában is több alkalommal juttattunk el információs anyagokat a háztartásokba” – nyilatkozta az Önkormányzati Szemlének Srna Zoltán, Százd polgármestere.

Az első hetekben jelentős igény mutatkozott az idősebb lakosság körében a bevásárlás megszervezésére. Így gyorsan megszervezték az élelmiszerek házhoz szállítását.

Százdon számos olyan család lakik, amelynek családtagjai külföldön dolgoznak. Többen dolgoznak Ausztriában, vagy Magyarországon. Ezen családtagok a járvány idején fokozatosan jöttek haza. Ennek következtében több család, az egy háztartásban élők kerültek karanténba. Az önkormányzat nekik is segítséget nyújtott.

Az első napokban önkéntesek szájmásk gyártásba kezdtek, ennek köszönhetően első körben a legveszélyesebb korosztály kapott szájmáskokat. Emellett egy komáromi cégtől rendeltek további szájmáskokat.

„A lakosság nagy többsége fegyelmetten és rendezett körülmények között viselte át az elmúlt heteket” – jegyezte meg. Ugyanakkor a helyi roma közösségben akadt némi fennakadás. Ezen problémákat sikeresen megoldották. Kisebb nagyobb költségekkel éljük meg a helyzetet – fejtette ki.

Felsőbb szinteken akadályokba ütköznek

A járvány anyagi vonzata mellett Srna Zoltán a szervezeti bonyodalmakról számolt be az Önkormányzati Szemlének. Mint elmondta, azt tapasztalta: a regionális hivatal és a járási hivatal egyes részlegei nem megfelelően tájékoztatják az aktuális helyzetről a klien-

seket, köztük a környék polgármestereit sem. „Rendkívüli helyzet van, melyben ugyanúgy kell szolgálnunk, mint eddig is, sőt még nagyobb erővel. Ám azt látjuk a felsőbb szintekről akadályozva vagyunk ebben” – magyarázta a tapasztalataira hivatkozva.

Jelen helyzetben a megfelelő számítástechnikai háttérrel sok személyes érintkezés pótolható lenne. Ugyan vannak digitális platformok, ám ezek nem megfelelően működnek. Például nem működik megfelelően az e-slovensko közigazgatási portál – mondta a polgármester.

Elégtelen alpinfrastruktúra

A megváltozott élethelyzet sok kihívással szembesítette az önkormányzatot. A home office rendszer, a távoktatás megfelelő sebességű és minőségű internet hálózatot követel. Sajnos még napjainkra sem sikerült ezt megfelelően kiépíteni a településeinken. Ezt tapasztalta Srna Zoltán és a százdiak is.

Ezért a helyi kultúrházban és a könyvtár helyiségeiben alakítottak ki tanulószobát megfelelő minőségű internet hozzáféréssel. Ezt tudják használni a

távoktatásban a helyi fiatalok, illetve a felnőttek a munkájukat tudják így megkönnyíteni. Az alpinfrastruktúra nem elégséges e téren sem – tette hozzá.

Az óvoda mellett működő étkezde ebéddel látott el pár százdi idős lakost is. Március közepe óta azonban a konyha zárva tart. Ugyan az óvintézkedések május közepén már elérhetővé tették az étkezde újraindítását. Szádon még nem éri meg üzembe helyezni azt. Nagyon várjuk az óvodák beindítását, mert ezzel együtt újraindulhat az étkezde is – mondta a május második felében tett megkeresésünkör Srna Zoltán.

Ők is önerőből oldották meg a krízisre való felkészülést. A kiadásuk eléri az ezer eurót. Az államtól eddig semmi támogatás nem kaptak. „Elvárnánk a saját központi szerveinktől a támogatást, ám a középszinttől feljebb nem jut el a százdiak” – szögezi le Szádon polgármestere.

A gazdasági nyomást már érzik Szádon is. Az óvodát is fenntartó önkormányzatnak, a nevelés felfüggesztése után is, havi két ezer euróba kerül a tanintézmény fenntartása. Erre elő kell teremteni a pénzüsszeget. Ezért is fontos számukra az újraindítás. Az óvo-

da beindítása a családokon is segítene, hisz a szülők visszatérhetnek dolgozni – véli a polgármester.

Az üzemeállás, illetve a csökkentett munkaidővel kapcsolatban Srna Zoltán kifejtette: a faluban mintegy tucatnyian veszítették el az állásukat, ők nagyrészt alulképzett idénymunkások voltak. Közülük tízen dolgoznak Magyarországon, ők nem tudnak munkába járni.

„A mi véleményünket nem kérdezi meg senki sem. A szervezeti középszintű bürokrácia bonyolítja a helyzetünket. A bevezetett korlátozások nehezítik az ügyintézés” – vélekedik. A kormány krízissel kapcsolatos intézkedéseivel kapcsolatban elmondta: az önkormányzatok túl kevés előkészületi időt kaptak az egyes rendelkezések lebonyolítására.

Mint a fentiekből tapasztaljuk, látható, hogy egy járáson belül is különbözőképpen látják a helyzetet. A lakosság összefogásával könnyebben áthidalható a kialakult szituáció. Ám mindehhez támogatás, megértő felsőbb vezetés is kellene, de úgy észleljük, ez a vészterhes időszakban hiánycikk, mint ahogyan a kézfertőtlenítő, a liszt és az élesztő is.

Pásztor Péter

Bodrogközi települések mindennapjai a koronavírus-járvány idején

A bodrogközi települések önkormányzatai a többi régióhoz hasonlóan megszervezték a koronavírus-járvány hatásait, és úgy tűnik egy ideig még érezhető is lesz a hatása több területre vonatkozóan.

A hírek ugyan arról szóltak, hogy az önkormányzatok sikeresen kezelik a kialakult helyzetet, ám ezen kijelentések mögött jelentős munkakörülményekben bekövetkezett változások, megszorítások, az éppen aktuális helyi viszonyokra érvényes rugalmas problémakezelés áll. Mindezt pedig beárnyékolja a jelentős bevételkiesés, amely az önkormányzatokat sújtja.

A járvány kezdeti időszakában a védőfelszerelések, arcmaszkok hiánya készítette gyors cselekvésre az önkormányzatokat, hiszen a kiadott rendelet már kötelezővé tette azok viselését, de az állam nem biztosította azt sem az állampolgárok számára, sem az intézmények számára. A helyzetet súlyosbította, hogy hiánycikként jelent meg a piacon, tehát a legtöbb esetben megvásárolni sem lehetett azokat sem gyógyszertárakban, sem egyéb árusítóhelyeken. Elmondható, hogy ebben az ügyben a bodrogközi önkormányzatok gyorsan léptek, hiszen azonnal berendezkedtek arra, hogy a község- és városháza dolgozói, a fenntartásuk alá tartozó intézmények dolgozói, valamint önkéntesek hozzákezdtek az arcmaszkok varrásához. Igaz, ez sem ment egyszerűen, hiszen az anyag és a szükséges tartozékok beszerzése is akadályokba ütközött.

Ennek ellenére Bodrogszerdahelyen, Kiskövesden, Kis- és Nagytárkányban, Szentmárián, Királyhelmeceken és számos más bodrogközi településen több ember is varrta az arcmaszkokat, hogy azokat minél előbb szétoszthassák a települések lakosainak. Elsőként a legveszélyeztetettebb korosztályt (65 év felettieket) látták el maszkokkal, majd pár napon belül a többi lakosnak is hához vitték azokat. A bodrogközi polgármesterek arról számoltak be, hogy igazi összefogás volt tapasztalható, mindenki úgy segített ahogyan tudott.

Bodrogszerdahelyen az önkéntes tűzoltók fertőtlenítették a legforgalmasabb közterületeket, az önkormányzati képviselők bekapcsolódtak a maszkok széthordásába, segítették az idősek ellátását, bevásárlást a részükre.

A bérek csökkentése (általában 20 százalékkal) a legtöbb helyen bekövetkezett, és ez nem az önkormányzatok rosszindulatát volt hivatott kifejezni, hiszen a helyzet kényszerítette erre őket.

Oktatási intézmények

Az iskolákban a legtöbb helyen igaz néhány hetes késéssel, de valamilyen szinten mindenütt beindult a távoktatás. Nagyobb gondot okozott az óvopedagógusok és óvodai alkalmazottak beosztása, hiszen gyerekeket nem fogadhattak az óvodákban, távoktatás abban az esetben nem megoldható, így néhány hétig bizonytalanságban voltak a fenntartásukat biztosító önkormányzatok. A bérek csökkentése (általában 20 százalékkal) a legtöbb helyen bekövetkezett, és ez nem az önkormányzatok rosszindulatát volt hivatott kifejezni, hiszen a helyzet kényszerítette erre őket.

Az említett oktatási intézmények dolgozói a legtöbb esetben ezt ellenszenvvel fogadták - mintha megrendült volna a bizalmuk az önkormányzatokban - és aláírásgyűjtésbe is kezdtek (országos szinten) annak érdekében, hogy az érintett intézményekkel kapcsolatos kompetenciák, és azok finanszírozása kerüljön vissza az alapiskolákhoz hasonlóan, egységesen a minisztériumi felügyelete alá. Az illetékes szakminisztérium reagált is erre a felvetésre azzal, hogy tárgyalni fognak az ügyről a közeljövőben.

Nagytárkány polgármestere, Kopasz József viszont úgy nyilatkozott, hogy az óvodai alkalmazottak és pedagógusok beosztása nem okozott gondot az önkormányzatnak. A helyi szülők igényelték, hogy az óvodás gyerekek olyan segédanyagokat, játékos felada-

tokat kapjanak, amelyekhez az óvopedagógusok készítették a segédanyagokat, majd azt minden szülőnek hetente házhoz vitték. Így a gyerekek nem unatkoztak, játékosan tanultak a pedagógusok és szülők segítségével.

Az oktatási intézmények bezárásának időszakát, konkrétan Bély községben a magyar alapiskola arra használta fel, hogy kivitelezze azokat az építési-átalakítási munkálatokat, amelyeket a helyi önkormányzat sikeres pályázatának köszönhetően végezhetnek el az iskolában, beleértve a szaktantermek, és műhelytermek teljes felújítását és berendezését- nyilatkozta Kalinák Szabolcs, az alapiskola igazgatója.

Iskolakonyhák megnyitása

A kezdeti szigorításokat később enyhítve, a települések önkormányzatai lehetőséget kaptak arra, hogy a rászoruló

gyerekek és idősök étkeztetésének céljából megnyissák az iskolakonyhákat. Ehhez a helyi igényeket felmérve, nem egybehangzóan nyilatkoztak a polgármesterek. Királyhelmeceken nem tartották ésszerűnek a konyhák megnyitását, mert nem volt annyi igénylő, hogy érdemes lett volna vállalni a jelentős többletkiadást, ami ezzel járt volna - tájékoztatott Leczo Zoltán, a város marketing- és sajtóreferense. Boly község polgármestere Bohács Attila szintén hasonlóan nyilatkozott.

Bodrogszerdahelyen viszont az első adandó alkalommal pár napon belül megnyitották az iskolakonyhát a megengedett módon, vagyis az étel elkészítését és ablakon történő kiadását biztosították (nagyon szigorú higiéniai előírások betartása mellett) az igénylőknek- mondta Mento Zoltán polgármester.

Az emberek fegyelmezettek voltak

A legtöbb településen úgy tapasztalták a polgármesterek, hogy fegyelmezettek voltak a lakosok, az egészségük védelme érdekében betartották az előírásokat, így több olyan bodrogi település is volt, ahol egyetlen fertőzött sem mutatott ki. A kijárási korlátozás is kevésbé volt nyomasztó a vidéki településeken, hiszen a saját udvarra, kertbe bármikor kimehettek az emberek. Városi környezetben ez persze kicsit másképpen nyilvánul meg, a kimozdulás elsősorban a vásárlást jelentette, amelyet pl. Királyhelmeceken is sok esetben a nagyobb bevásárlóközpontokban bonyolítanak a városon lakók, így egyes helyeken sorban állás volt jellemző az üzletek előtt pár hétig. A pár hétig hiánycikknek számító élesztő,

liszt, sósborszesz vagy védőkesztyű beszerzését is kényelmetlenségként élték meg egyesek - bár ez is településenként változó volt.

Lezárt határ

A bodrogi közlekedés életét nagyban befolyásolta az is, hogy a szlovák-magyar határátkelőket lezárták, így akik ingázó munkavállalók Sátoraljaújhely és térségében nehezen jutottak át munkahelyükre. Lassan-lassan ezek a gondok is megoldódtak munkavállalói igazolás ellenében átlépheték a határt, de ez korántsem volt kényelmes, hiszen a Újhely (Slovenské Nové Mesto)-Sátoraljaújhely gyalogos átkelő le volt zárva, és jelentős kerülővel tudtak csak Magyarországra átjutni az ingázók, a kereskedelmi- és kamionforgalmat is biztosító „nagyhatáron”. A határátlépés könnyítése érdekében több község polgármestere írásban fordult a szlovák miniszterelnökhöz. A határnyitást sürgető levelet Pataky Károly, Királyhelmece polgármestere is aláírta, annak érdekében, hogy a bodrogi közlekedése is könnyebb legyen elsősorban Magyarország irányába.

Az említett kishatárt június 5-én reggel újra megnyitották a forgalom számára. A közlekedés zavartalan, immár ellenőrzés nélkül zajlik.

Enyhítések bevezetése

Az oktatási intézmények újrainyitása jelentős plusz anyagi ráfordítást igényelt az önkormányzat részéről a szigorú higiéniai előírások biztosítása tekintetében.

A szigorítások fokozatos feloldása mindig körültekintő helyi intézkedéseket kívánt. Így volt ez a június első hetében megengedett óvoda és iskolanyitáskor is. Leczo Bernadett a királyhelmeci tanügyi hivatal vezetője azt a tájékoztatást adta, hogy Bodrogköz központjában, Királyhelmeceken mindkét alapiskola 1-5. évfolyama számára megnyitották az iskolát, és az óvodák is fogadják a gyerekeket. A 198 óvodás gyerek közül 57-en látogatják összesen a két óvoda öt csoportját. A

magyar alapiskola 1-5. évfolyamának közel 200 fős létszámából 76 gyerek jár iskolába a megnyitás óta. A szlovák iskolába pedig 118-an éltek az iskolalátogatás lehetőségével. Királyhelmeceken a napközi otthonok is üzemelnek és az étkezdék is. Az oktatási intézmények megnyitását igényfelmérés előzte meg, amelynek során az óvoda és alapiskola megnyitásától a szülők többsége a művészeti alapiskola megnyitását is igényelte. Bodrogszerdahelyen Mento Erika, a helyi óvoda igazgatója azt a tájékoztatást adta, hogy a nyitásra igény volt a településen, hiszen az óvodás gyerekek több mint 50%-a (26 fő) látogatja naponta a megnyitás óta az intézményt.

Az oktatási intézmények újrainyitása jelentős plusz anyagi ráfordítást igényelt az önkormányzat részéről a szigorú higiéniai előírások biztosítása tekintetében. A központilag biztosított védőfelszerelések és fertőtlenítőszer mennyisége nem elégséges a biztonságos működtetéshez, elsősorban ezért jelentkeztek a plusz költségek.

Költségvetés – alacsonyabb bevételek

A polgármesterek abban bíznak, hogy központi segítséget kapnak a többletkiadásaik fedezésére, amelyek a szigorú intézkedések következtében hárultak rájuk.

A felsorolt nehézségeken kívül a bodrogközi önkormányzatoknak is meg kell küzdeniük az adóbevételekből származó jelentős bevételkieséssel, amely Királyhelmeceken mintegy 300 ezer eurót jelent havonta.

A bevételkiesést leginkább a rendezvények és fejlesztések lemondásával igyekeznek pótolni, de megjósolni sem tudják, hogy mennyire rúg majd a teljes összeg, amiről le kell mondaniuk, és az konkrétan hány tervezett beruházást, és mit milyen mértékben fog befolyásolni a közeljövőben a forráshiány és a többletkiadások. A polgármesterek abban bíznak, hogy központi segítséget kapnak a többletkiadásaik fedezésére, amelyek a szigorú intézkedések következtében hárultak rájuk.

Tökölyi Angéla

foto: facebook.com/policia sr

Segítséget kérnek az önkormányzatok

Nyílt levélben fordult Igor Matovič miniszterelnökhöz Pataky Károly, Királyhelmece polgármestere, melyben az önkormányzatokat érintő súlyos problémákra hívja fel a kormányfő figyelmét. Mint az alább teljes terjedelmében olvasható nyílt levelében a polgármester fogalmaz: ha a kormány nem siet haladéktalanul az önkormányzatok segítségére, fennáll a veszélye, hogy még a törvényben számukra előírt feladatokat sem fogják tudni ellátni.

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Mindenekelőtt engedje meg nekem, hogy őszintén köszönetet mondjak mindazoknak, akik áldozatos munkájával Szlovákiában úgy sikerült gátat szabni a koronavírus-járvány terjedésének, hogy a régió országaihoz képest nemcsak viszonylag alacsony maradt a fertőzöttek és a halálos áldozatok száma, hanem Szlovákiát a meghozott intézkedések kapcsán világszerte követendő példaként említik. Szerénytelenség nélkül állíthatom, hogy ebben az embert próbáló munkában képességeinkhez és lehetőségeinkhez mérten helytálltunk mi, az önkormányzatokban dolgozók is. Mint a közszféra minden felelősségteljes szereplője, mi is úgy gondoltuk, a baj idején nem lenne etikus és helyénvaló előhozakodnunk problémáinkkal, ám most, hogy az ország vezetése szinte a gazdasági élet minden szereplőjét biztosította, hogy segítő kezet nyújt nekik a bajban, és anyagilag is enyhít a járvány okozta károkon – mi sem hallgathatunk tovább.

Úgy tűnik ugyanis, hogy az ön által vezetett kormány – egyébként nagyon helyesen – már a fitness centrumok és a szoláriumok üzemeltetőinek gondjának enyhítését is magára vállalta, ám az önkormányzatokról mintha megfeledkezett volna.

Tisztelt Miniszterelnök Úr! Felhívnám a figyelmét arra, hogy a járvány megfékezésében reánk osztott feladatokat, késlekedés és zokszó nélkül elláttuk, még abban az esetben is, ha az ezekhez a feladatokhoz szükséges anyagi fedezetet minden esetben a saját forrásainkból kellett állnunk. Az alkalmazottaink önként, ezerszám varrták – a sokszor otthonról hozott varrógépeiken – a védőmaszkokat, hogy a legveszélyeztetettebb réteghez tartozókon segítsenek. Rendőreink ott voltak a segélyek osztásánál, a postahivataloknál, a gyógyszertáraknál, a bevásárlóközpontoknál, hogy megőrizték a rendet, és hogy elejét vegyék a pánik kialakulásának.

Embereink fertőtlenítették a közterületeket úgy, hogy sokszor a megfelelő védőfelszerelés biztosítása is komoly gondot okozott nekünk. Az önkormányzat dolgozói segélyvonalat működtettek, mellyel a karanténban lévők, vagy a magatehetetlen, idős, beteg emberek mindennapi ellátását biztosították. Mindeközben azok az anyagi források, melyek a települések rendelkezésére álltak, lassan kimerültek. Azzal, hogy a vállalkozók lehetőséget kaptak a bérleti díjak kifizetésének elhalasztására, a mi bevételeink csökkentek.

Arra bizonyára felesleges felhívnom a figyelmét, hogy az önkormányzatok bevételeinek döntő része az általános jövedelemadóból származó állami támogatásokból származik, s ha a gazdaságban soha nem látott recesszió érezteti hatását – ahogyan azt most tapasztaljuk – a bevételeink még radikálisabb mértékben csökkenni. A fent említettek ismeretében a maszkokat varró asszonyoknak és lányoknak, a rendőreinknek és a többi munkatársammak a jelenlegi helyzetben nemhogy jutalmat nem tudtam fizetni, hanem a település továbbélése kapcsán, a köz érdekében, a napokban arra kellett őket kérnem, hogy beláthatatlan időre mondjanak le fizetésük 20 százalékáról. Mondanom sem kell, a jövedelem jelentős részéről, ahogyan azt számtalan más polgármester kollégám tette, már én is rég lemondtam.

Meggyőződésem azonban, hogy ha a kormány nem siet haladéktalanul és célirányosan az önkormányzatok segítségére, a jelenlegi helyzet hosszú ideig nem tartható fent, és fennáll annak veszélye, hogy a települések még azokat a feladataikat sem lesznek képesek ellátni, melyeket számukra törvények írnak elő. Ezért arra kérem önt, haladéktalanul hozza nyilvánosságra az önkormányzatok anyagi terheinek enyhítésére, illetve a plusz források biztosítására vonatkozó elképzeléseit, és az abban foglaltakat záros határidőn belül valósítsa meg.

Az önnek küldött leveletem a nyomtatott és elektronikus média összes, általam ismert képviselőjének eljuttattam, és egyben országos aláírásgyűjtést indítok polgármester kollégáim körében a nyílt levelemben foglalt célok eléréséért.

Tisztelettel várom nemcsak a válaszát, hanem a gyors és hatékony intézkedéseit is.

Pataky Károly,
Királyhelmece polgármestere

Megszellőztetett valóság?

A napokban jelent meg Marian Viskupičnak, a parlament pénzügyi bizottsága elnökének közösségi oldalán az a 42 pontos intézkedéscsomag, mely a kormány gazdasági lépéseit vetíti előre. Bár nem találkoztam még elemzéssel, mely valószínűsítene az ország gazdasági teljesítményének visszaesését, az biztos, hogy óriási zuhanás előtt állunk.

Érdekes és egyben tanulságos olvasmány a 42 pont, hiszen a javaslatok zöme a vállalkozók irányába tenne olyan intézkedéseket, melyek az adók, járulékok és illetékek befizetését halasztanák el. A javaslatok elolvasását követően teljesen meglepett, hogy egyetlen, azaz egyetlen intézkedési lehetőséget sem fogalmaz meg a közigazgatás szervei vagy az állam által fenntartott szervek felé!

Legyünk őszinték, eszébe sem jut a szerzőnek, hogy közel 256 ezer ember dolgozik a közigazgatásban. Az „állami szféra összesen” 427 ezer embert foglalkoztat, azaz ennyien kapnak állami forrásból fizetést. Hogy miért írom le ezt? Mert pont itt jelenik meg az alapvető gondolkodásbéli ellentmondás.

Amíg (egyébként helyesen) a vállalkozók részére gazdasági segítségnyújtási intézkedéseket fogalmaz meg a javaslat, addig az állami és önkormányzati szféráról egyetlen mondatot sem ejt el „a megszellőztetett anyag”.

Pedig fontos lenne, hiszen például a teljes önkormányzati rendszer működéséhez az alkalmazottak és iparosok által befizetett jövedelemadót kapja vissza az államtól. Leegyszerűsítve, a közvilágítást, az óvoda- és iskolakonyhát, a temető és a parkok kaszálását ebből a pénzből fizetik. Ha nem dolgoznak az emberek, nyilván nem fizetnek be adót, vagy elhalasztják az adók befizetését, ami akár az önkormányzatok teljes anyagi csődjét okozhatja.

Jó lenne, ha falvaink és városaink is számolhatnának, mert újra kell tervezni a költségvetéseket, és ebben a szférában is válságkezelési intézkedéseket kell bevezetni.

Óriási gondok lesznek, ezt már látni lehet! A megalapozott tudásról pedig inkább ne szóljak, mert aki azt le meri írni, hogy a vállalkozói környezetben

javasolt intézkedések nem jelentenek terhet a költségvetésre nézve, az valahogy nincs tisztában az állami bevételek forrásaival, ezek kiesésének lényegével és a már vázolt hatásaival.

Van a pontok között még egy, mely elgondolkodtató. Ez pedig a 40. pont, mely szerint egy szlovák és angol nyelvű weboldalt kell létrehozni a koronavírussal kapcsolatos tájékoztatás érdekében. Itt zeng fülemben az új kormányzat egyik vezérgondolata, mely olyan országot akar létrehozni, ahol jó élni és dolgozni.

Tudom, nagy a gond és menteni kell a menthetőt, csak hát február elején még minden szlovák párt igyekezett magyarul is megszólítani közösségünket, márciusban meg a hegyi hóval elolvad ez is?! Mert ugyebár csak szlovákul és angolul kell tájékoztatni, az országban élő 20 százaléknyi kisebbség nyelvén már nem.

Tegyem hozzá, hogy a kisebbségi nyelvhasználati törvény szerint „a Szlovák Köztársaság állampolgárai életének, egészségének, biztonságának vagy vagyonának fenyegetettségét érintő információkat a nyilvánosság számára elérhető helyeken az államnyelv mellett kisebbségi nyelven is feltüntetik”.

Azt elhiszem, hogy a képviselő úr nem ismeri ezt a törvényt, ami a helyi viszonyok ismeretében nem olyan meglepő. Konkrét példája viszont annak, mi a különbség az etnikai politizálás és a „többségi párt képviseli majd az érdekeinket is” gondolkodás között.

A fenti okból az Magyar Közösség Pártja nevében levéllel fordulok a kormányhoz, melyben kérem, hogy tájékoztassanak a kisebbségek nyelvén is!

Felhívom a figyelmet arra is, hogy a sürgősségi segélyhívásoknál sem ártana a kisebbségek nyelvén is fogadni a hívásokat, mert ez is összefügg az életmentésének időkeretével.

Talán nem ártana tudatosítani, hogy a problémák megoldása felé vezető helyes út, ha felismerjük őket, még akkor is, amikor eddig nem tapasztalt kihívásokat kell megoldanunk!

Öry Péter, MKP Ügyvezető Testületének vezetője és a párt Országos Tanácsának elnöke

A bodrogi Zétény községben tűzvész pusztított

Zétény (Zatin) a Töketeremesi járásban, Királyhelmetől 10 kilométerre, a Felső-Bodrogköz északnyugati részén, a Latorca és a Tice folyók között fekszik.

A koronavírus-járvány idején Zétényben a tűz áldozatává vált az önkormányzat épülete, amely a községháza, kultúrközpont és a helyi könyvtár székhelye volt. Május 6-án váratlanul ütött ki a tűz, az éppen felújítás alatt álló épülethez tartozó garázsban, de gyorsan átterjedt az épületre, amelynek a felső szintje szinte teljesen megsemmisült. A tűzoltók megfeszített munkájának, és a helyi lakosok segítségének köszönhetően a tüzet néhány óra alatt sikerült megfékezni, de az anyagi kár jelentős. A két éve felújított tetőszerkezet, a jelenlegi felújítási munkálatok során beépített új nyílászárók, a könyvtári állomány, az archív és a felső szinten lévő összes berendezés a tűz martalékává vált. A földszinti helyiségekből a hivatalos iratokat, dokumentumokat, számítógépeket

sikerült kimenteni, és személyi sérülés sem történt, mégis nagy kárt szenvedett a település. A hírek szerint legalább 100 ezer eurós kár keletkezett.

Kukó Miklós, a település polgármestere elmondta, hogy a kárfelmérés, és a tűz

keletkezésének oka még vizsgálat tárgyát képezi, ezért az anyagi kár pontos mértékéről még nem tud nyilatkozni. Jelenleg az épület nem használható, a helyi alapiskola épületében működik ideiglenesen a polgármesteri hivatal. Az épület biztosítva volt, de mivel még

nincs pontos adat a kár mértékéről, ezért azt sem tudják mennyi kártérítésre számíthatnak a biztosítótól. Ráadásul az éppen folyamatban lévő mintegy 40 ezer euró értékű felújítási munkálatok első részeként a nyílászárókat már felújították, amelyek szintén teljesen megsemmisültek. Két éve önerőből újították fel a teljes tetőszerkezetet, de a statikus vizsgálata alapján kiderült, hogy abból semmi sem maradhat meg, le kell azt bontani, ami a tűz után maradt. A vakolat leomlott, vagy a tűz során keletkezett szennyeződések és sérülések miatt szintén eltávolításra kell, hogy kerüljön, valamint a teljes villamosvezeték, fűtésrendszer, padlózat, és felsorolni is nehéz, hogy még mi minden igényel teljes cserét.

Felhívással és kéréssel fordult a környékbeli településekhez, amelynek eredményeképpen több helyről is ígéretet kapott az önkormányzati üléseken való döntést követően némi segítségre.

Arra a kérdésre, hogy hogyan tovább, hová fordultak segítségért a polgármester azt közölte, hogy önerőből lehetetlen az épület rendbehozatala, ezért sok helyre fordultak segítségért. Felhívással és kéréssel fordult a környékbeli településekhez, amelynek eredményeképpen több helyről is ígéretet kapott az önkormányzati üléseken való döntést követően némi segítségre. Királyhelmec városa 2500 eurós anyagi támogatást nyújtott a településnek a megkeresést követően.

A polgármester levélben kérte a köztársasági elnök és a miniszterelnök segítségét is. A miniszterelnök segítséget ígért azt követően, ha a keletkezett kár kimutatása konkrétan megtörténik. Természetesen segítséget kértek az anyaországtól is, konkrétan a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságához fordultak, Potápi Árpád János nemzetpolitikai államtitkárt megszólítva levelükkel. Megkeresésük után szóbeli ígéretet kaptak a segítséget illetően.

A tüzesetet követően felhívással fordultak a környék lakosságához, és minden

jóérzésű emberhez, hogy lehetőségeihez mérten támogassák a Zétényben keletkezett kár enyhítését. A gyűjtés eredményeképpen mintegy három hét alatt eddig 5 ezer euró gyűlt össze a transzparens számlán. Minden kicsi segítség jól jön most a településnek, és abban bíznak, hogy az összefogás ezúttal is segítségükre lesz. A teljesen megsemmisült könyvtári állományt is szeretnék pótolni, és ez ügyben is gyűjtés indult nem csak a bodrogházi, de távolabbi településeken is. Ennek a gyűjtésnek is van már némi eredménye.

Az elkeseredettségen úrrá kell lenni, és továbbra is tenni kell a dolgukat, hiszen a település nem maradhat sem kultúrközpont, sem

könyvtár nélkül, és a községháza irodáit is vissza kell állítani használható állapotba.

A polgármester úgy nyilatkozott, hogy az elkeseredettségen úrrá kell lenni, és továbbra is tenni kell a dolgukat, hiszen a település nem maradhat sem kultúrközpont, sem könyvtár nélkül, és a községháza irodáit is vissza kell állítani használható állapotba. A helyi lakosság segítségével, összefogásában most is bízik, és abban is bizakodik, hogy segélykiállításukat meghallották az illetékesek is. Számtalanszor bizonyította már a szépen fejlődő település, hogy összefogással minden lehetséges. Erre kéri most mindazokat, akikhez eljutott a hír, és segíteni tudnak.

Tökölyi Angéla

ZÉTÉNY KÖZSÉG *FELHÍVÁSA* JÓTÉKONYSÁGI SEGÉLYGYŰJTÉSRE

„ Minden cent számít ” mottó jegyében.

2020. május 6-án szomorú esemény történt községünkben: tűz ütött ki, amely hatalmas pusztítást végzett a kultúrház és a községi hivatal épületén, amelyen néhány hete kezdtek meg a felújítást az ablakok cseréjével, a homlokzat felújításával és az épület hőszigetelésével. A kezdeti becslések szerint a kár több, mint 100 000 euróra becsülhető, beleértve a két éve felújított tető teljes károsodását, a könyvtárat, az asztalitenisz szakosztály berendezését és a hangosbemondó működését.

Számítunk a segítő szándékú emberek összefogására.

Adományaikat megtehetik:

Banki utalással

Transparentny účet:

SK92 0900 0000 0051 7025 9173

BIC/SWIFT kód: GIBASKBX

Názov účtu: Dom kultúry Zatin-Zétény-S.O.S

vagy

Készpénzzel a zétényi községi hivatalban

Köszönjük, hogy segít!

Kukó Miklós polgármester

Közösségépítés fiatalos lendülettel

Talán még sosem volt ilyen fiatal polgármestere Deresikának, a csallóközi kisközségnek, mint most. Fekete Gábor mindössze 29 éves volt, amikor a 2018-as választásokon a lakosság bizalmát szavazott neki. 2014-ben képviselőjelöltként már indult a választásokon, ahol bár nem sikerült bejutnia, sok szavazatot szerzett. Ekkor határozta el, hogy legközelebb már független polgármesterjelöltként méreteti meg magát. Sokan próbálták rábeszélni arra, hogy először induljon képviselőjelöltnek, szerezzen tapasztalatot, de ő mindjárt a nagyobb fába akarta belevágni a fejszéjét. Érezte magán, hogy neki ez menni fog. Előtte a dunaszerdahelyi Schindlernél, majd a pozsonyi Volkswagenél dolgozott középvezetői pozíciókban, ám mindkét helyen elfogytak a kihívások, már nem elégítette ki az a fajta munka.

– Hogy a falu életéért valamit tehessek, bármit félre tudtam volna rakni. A kampányom kissé nehézkesen indult. Falunkban ugyanis az a szokás, hogy a jelöltek személyesen, a lakosokhoz bekopogtatva mutatkoznak be, mondják el, milyen elképzeléseik vannak. Én is

rávettem magam és elmentem azokhoz, akikről úgy éreztem, hogy szívesen fogadnak, de olyanokhoz is, akikről feltételeztem, hogy talán meghallgatnak. Akikhez viszont szándékosan nem látogattam el, azok a képviselőjelöltek voltak. Úgy érzem, tisztességes kampányt folytattam, a saját elképzeléseimről beszéltem, nem pedig a másik két polgármester-jelöltet, riválisaimat ócsároltam. Röviden és világosan fogalmaztam meg

terveimet, nem estem túlzásokba az ígéreteket illetően sem. Végül 141 szavazattal engem választottak meg. Persze, az elején visszahallottam, hogy sokan nem tudták elképzelni, mit fog kezdeni a faluvezetéssel egy fiatal – emlékszik vissza a kezdetekre az agilis faluvezető.

Nem olyan fából faragták, aki könnyen feladja, az fajta, aki a jég hátán is megél. Erre bizonyíték, hogy alig másfél éves

munkája során már hagyományteremtő szándékkal megszervezte a bográcsnapot, vagy éppen az esti adventi gyertyagyújtást, ami egy kis forraltborozgatással és kultúrműsorral volt összekötve a templom udvarán. Mindkét helyen sok fiatal család fordult meg, ami régebben nem volt annyira jellemző a rendezvényekre.

– A munkát azzal kezdtem, hogy átnéztem a község iratait, hogy képbe kerüljek és rendszert találjak a dolgokban. Megvallom őszintén, nehezebbnek gondoltam, de hamar belerázódtam. Mivel a törvények útvesztőiben könnyen el lehet tévedni és egy sor más feladatunk is van, ezért szükség esetén ügyvéd segíti munkánkat, aki nem kap havi tiszteletdíjat, hanem csak az elvégzett munka után fizetjük. Idáig még csak egyszer vettem igénybe a segítségét, de telefonon rendszeresen kérek tanácsot, ami nem kerül pénzbe. A falut jó anyagi kondícióban vettem át elődömtől, Matuška Lászlótól, minden számla rendezve volt, sőt még tartalékaink is voltak. A falu éves költségvetése mintegy 220 ezer euró, ebből kell gazdálkodnunk.

Jöjjenek a fiatalok!

Fiatal emberként az egyik első dolga volt, hogy a faluban már kimérésre szánt telkeket rendezze. Az engedélyeztetés már folyamatban volt, de akadozott,

ezért nem sajnálva a fáradságot, személyesen kereste fel az adott hivatalok részlegvezetőit, akik tanácsokkal látták el annak érdekében, hogy mielőbb eladásra kerülhessenek a házhelyek. Decemberben vette át a hivatalt, márciusban pedig már rendkívül jutányos áron eladásra került a 7 háztelek. Ezzel azonban még nem ér véget a telekkimérés, mert újabb 9 házhely kialakítására készülnek a csallóköznádasdi úton, de úgy tűnik, ez sem lesz elegendő.

– Nagyon nagy szüksége van Dercsikának a fiatalításra, hiszen bízunk abban, hogy minden pár egy-két, jobb esetben akár három gyermeket is

vállal, ami biztosítja az utánpótlást a teljesen felújított óvodánkban is. Telket elsősorban falubelieknek adunk el, vagy pedig olyanoknak, akinek valamilyen kötődése van a faluhoz. A telekeladásakor figyelembe vettük, milyen anyagi vetületei vannak ma egy építkezésnek, éppen ezért azt szabtuk feltételül, hogy öt éven belül le kell tenni a ház alapját és természetesen a telket nem lehet eladni másnak, a falu visszavásárolja a vevőtől az eredeti áron – tudjuk meg tőle. Ő maga néhány éve már a saját maga tervezte és építette házában lakik. Tapasztalatait szívesen osztja meg azokkal, akik most kezdenek az otthonteremtésbe, sőt bármikor, ha ideje engedi, kőművesszerszámot ragad, falat rak, vagy éppen az alapot méri ki.

Az óvodába jelenleg csak 10 gyermek jár, kapacitása azonban ennek mintegy duplája. A kisiskola néhány éve, gyermekhiány miatt, bezárt, de a falu fiatal vezetője szerint, ha születne elegendő gyermek és a szülők biztosítanák afelelő, hogy ide íratnák be gyermekeiket iskolába, elképzelhetőnek tartja, hogy az iskola újra megnyíljon, még ha ez nehéz feladat is lenne.

– A szülő kezében a döntés. Sokan választják a nagyobb iskolát. Miközben egy kisebbben, egy falusi kisiskolában minden egyes gyermek megkapja a kellő törődést, a figyelmet, hogy képességeihez mértén fejlődjön. Az óvodánk az utóbbi pár évben teljesen megújult, a fűtési rendszert is racionalizáltuk. Amikor nincsenek a kicsik az épületben, késő délutántól kora reggelig, a fűtés takarékon megy. A hivatal épületében is ugyanúgy optimalizáltuk a fűtési

rendszer, hétfvégén nincs fűtés, vagyis a rezsiköltségeket is sikerült minimalizálnunk. Az iskola épületében nyártól a babaklub működik, de az épület jobb kihasználására valami megoldást kellene találni. Mivel falunkban sok az idősebb ember, szeretnénk egy nyugdíjasklubot is működtetni, de ehhez egyelőre még nem találtam meg azt az agilis, kedvvel teli, viszonylag fiatal nyugdíjast, aki ezt kézbe venné. Gondolkodtunk egy nap-pali ellátó működtetésén is, de nem volt rá igény – teszi hozzá.

Csemadok „újrátöltve”

Fekete Gábor fő célja a falu fiatalításán és az új lendületen kívül a közösségépítés volt. Visszahozni a közösségi életet, ami egykor oly jellemző volt Dercsikára. Ennek egyik fontos mozzanata a Csemadok alapszervezet újraélesztése volt, tavaly nyáron. A szervezet járási vezetőségének kezdeményezésére pár nap alatt meglelt az öttagú vezetőség és újrászerveződött a tagság. Azóta már volt is rendezvé-

nyük, és március 15-ére is szerveztek megemlékezést.

– Valamikor még búcsújáró hely is volt községünk, de már évek óta nem volt nálunk búcsú. Tavaly nyáron ezt is sikerült megszervezni. Volt körhinta, zene, foci, megint csak összejöttek az emberek a futballpályára és egy jó hangulatú délutánt és estét töltöttünk együtt. Nagyon pozitív visszhangja és hangulata volt a bográcsnapnak, ahol, mint egy nagy család sütöttünk-főztünk együtt, felszabadult a társaság. Pár napja a tűzoltószervezettel közösen falusi disznóvágás volt nálunk, ahová szintén szép számban eljöttek lakosaink a disznótoros finomságokra. A júniusi falunapnak már hosszú évek óta hagyománya van, ezt az idén összekötjük a trianoni megemlékezéssel. Szeretnénk a közeljövőben egy kopjafát, vagy emlékkövet is avatni, ahol a nemzeti ünnepek alkalmából elhelyezhetnénk a koszorúkat – sorolja a közösségi élet fontos eseményeit.

A jövőben jobban ki szeretnék használni a megyei kispályázatokat és kisebb-

ségi kulturális alapot (KULTMINOR-t) is. Egy ilyennek köszönhetően 1000 eurót kaptak, amiből nagyjából 100 új könyvet vásároltak a helyi könyvtárnak és további 500 eurót énekkar megvendégelésére. Egyelőre több el nem bírált pályázatuk van elküldve a megyére, illetve a Bethlen Gábor Alapítványhoz, ahonnan remélhetőleg pozitív visszajelzést fognak kapni, ami azt jelentené, hogy megkapják a támogatást.

Ami megvalósult és ami még hiányzik

A faluház az utóbbi nagyjából két évben teljes felújításon esett át. Az első szakasz még az előző polgármester idején zajlott le, a második, a tetőszerkezet építése és a belső átalakítások, egy nagy terem kialakítása, pedig a tavalyi év végén ment végbe, mindkettő a környezetvédelmi minisztérium támogatásával. Összesen 320 ezer eurót költöttek arra, hogy a 21. század kihívásainak megfelelő legyen az épület. Remélhetőleg, élet is lesz benne.

Ami nagyon hiányzik a falunak, az a csatornázás. Ennek már többször „nekifutottak”, s szövetkeztek a környékbeli településekkel is. Jelenleg a vízművek versenyeztetik a projekteket, amelyeket átvettek a négy településtől – Baka, Csallóköznádasd, Dercsika és Felbár –és a közbeszerzés folyik. A polgármester szerint ez hosszadalmas folyamat, különösen, hogy egy 17 millió eurós EU-s projektről van szó.

– Bízunk benne, hogy belátható időn belül elkezdődik a csatornahálózat kiépítése, annál is inkább mert már az előző kormány is hangsúlyozta, hogy védeni kell az ivóvizet és a leendő új kormány is prioritásként kezeli a Csallóköz alatt található vízkészlet megővését. A környezettudatosságra is nevelni kell még az embereket, a hulladék kezeléséhez a lakosság nagy része még nem úgy áll hozzá, ahogy kellene. A jövőben szerintem nehezebb lesz nekünk, falvaknak is, mivel nincs magyar képviselőt a parlamentben. Attól félek, a politikusok el fogják felejtetni ezt a déli vidéket. Sajnos, megyei szinten is változások lesznek hamarosan, hiszen azzal, hogy egyszerre lesznek a megyei és helyhatósági választások, sokkal többen fognak az urnákhoz járulni, kisebb lesz a magyar indulók esélye – summázza.

A falunak sportpályája is van, valaha komoly futballélet jellemezte ezt a még ötszáz lelket sem számláló települést. Ezt jó lenne újraéleszteni, de nem könnyű feladat, hiszen elsősorban helyi

futbalcsapat létrehozása jöhetne szóba. Ahhoz viszont nincs elegendő fiatal játékos, sem pedig utánpótlás. Néhány dercsikai fiatal most is más csapatoknál rúgja a bőrt. Ők képezhetnék a jövőbeni csapat alapját.

Ami viszont kisebb-nagyobb megszakításokkal, de nagyjából 100 éve működik a faluban, az az önkéntes tűzoltószervezet, természetesen van egy jól felszerelt tűzoltószertárunk is. Tavaly egy vadonatúj tűzoltóautót kaptak a belügyminisztériumtól. A fiatal faluvezető nyitott minden kezdeményezésre, ami a közösségépítést szolgálja és a falu értékét növeli. Bárkit meghallgat, aki-

nek van valami jó ötlete, és a közösségi oldalakon keresztül is kommunikál.

Dercsika Mária-tisztelő falu, s egyik legnagyobb büszkesége a Boldogasszonynak szentelt templom. Ebben minden hónap 13-án fatimai imánapokat tartanak, ahová a környékbeli falvakból is szép számmal érkeznek. A Dunaszerdahely felől érkezőket is Mária szobra fogadja, amit a Mária Légió tagjai gondoznak. Aki ide érkezik, fákkal körülvett, füves területekben gazdag, takaros faluban találja magát, ahol az emberek zöme viszonylagos jólétben él, a munkanélküliség elenyésző.

Fekete Gábor visszafogottan, letisztultan berendezett irodájának falán a címer mellett a falu látképe is látható, méghozzá madártávlatból. Olyan az egész, mint egy szép zöld sziget. Beszélgetés közben többször is rá-ránéz, érződik, hogy szereti szülőfaluját. Még másfél éve sincs, hogy betölti ezt a fontos hivatást, de máris elmondható, hogy új fuvallatot, friss levegőt hozott a falu életébe. Rá valóban igaz a mondás, miszerint új seprő, jól söpör.

B. Vida Júlia

(A szerző felvételei)

1. Fekete Gábor
2. A fiatal polgármester fő célja a közösségépítés
3. Dercsika madártávlatból
4. A teljesen felújított faluház
5. Mátyás király szobra a faluház kertjében
6. A Nagyboldogasszonynak szentelt templom
7. Gyermekre várakozó játékok a játszótéren
8. Pihenőhely a határban folydogáló kanális partján
9. Húsvéti dekoráció az útkereszteződésben

